هەڕێمی کوردستانی عێراق
ئەنجوومەنی نیشتمانیی
کوردستانی عێراق

ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق

پڕۆتۆکۆڵەکان

٩

١٩٩٣ ـ بەرگی نۆیەم

چاپی یەکەم ١٩٩٨

پێڕست :

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی دەسپێک خولی دووەمی ساڵی ۱۹۹۳ یەک شەممە رێکەوتی ۱۹۹۳/۹/۲٦ ——— ل٥

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (۱) دووشەممە رێکەوتی ۱۹۹۳/۹/۲۷ ——— ل۱۱

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (۲) سێ شەممە رێکەوتی ۱۹۹۳/۹/۲۸ ——— ل٦۱

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (۳) چوارشەممە رێکەوتی ۱۹۹۳/۹/۲۹ ——— ل۱۱۳

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٤) شەممە رێکەوتی ۱۹۹۳/۱۰/۲ ——— ل۱٥۷

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٥) یەک شەممە رێکەوتی ۱۹۹۳/۱۰/۳ ——— ل۲۰۹

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٦) دووشەممە رێکەوتی ۱۹۹۳/۱۰/٤ ——— ل۲٤۷

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (۷) سێ شەممە رێکەوتی ۱۹۹۳/۱۰/٥ ——— ل۲۷۷

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (۸) یەک شەممە رێکەوتی ۱۹۹۳/۱۰/۱۰ ——— ل۳۳۷

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (۹) سێ شەممە رێکەوتی ۱۹۹۳/۱۰/۱۲ ——— ل۳٤۳

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (۱۰) چوارشەممە رێکەوتی ۱۹۹۳/۱۰/۱۳ ——— ل۳٦۳

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (۱۱) چوارشەممە رێکەوتی ۱۹۹۳/۱۰/۱۸ ——— ل۳۹۷

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (۱۲) یەک شەممە رێکەوتی ۱۹۹۳/۱۰/۲٤ ——— ل٤۲۳

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (۱۳) دووشەممە رێکەوتی ۱۹۹۳/۱۰/۲٥ ——— ل٤٥۹

بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

ئەوە شتێک هەبوو بەنیسبەت پرۆژەکە ویستم بیخەمە بەرچاوی بەڕێزتان، ئەویش ئەوەیە کە لە چاپدا هەڵەی تێدایە، کە خۆی یاسای چەکە، کەچی ئاگردار نییە، هەر ئەوەندە ویستمان پێتان رابگەێنین چونکە چارەسەری یاسای چەکی ئاگردارو بێ ئاگر کراوە، سوپاس.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

ناونیشانەکە (یاسای چەک)ە (ئاگردار)ەکە نامێنێت.

بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:

بسم الله الرحمن الرحيم

بإسم الشعب

المجلس الوطني لكوردستان العراق

قرار

استناداً الى احكام الفقرة (١) من المادة (٥٦) من القانون رقم (١) لسنة (١٩٩٢) وبناءً على ماعرضه وزير العدل و وافق عليه مجلس الوزراء ، قرر المجلس الوطني الكوردستان العراق بجلسته المنعقدة بتاريخ ٢/١٠/١٩٩٣ اصدار القانون الاتي :

قانون رقم (١٦) لسنة ١٩٩٣

قانون الاسلحة :

المادة الاولى : يقصد بالتعابير الاتية المعاني المبنية ازاءها لاغراض هذا القانون :

١- الاقليم : اقليم كردستان العراق.

٢- السلاح الناري : المسدس، والبندقية الاعتيادية وغير سريعة الطلقات وبندقية الصيد ، ولايشمل المسدسات التي تستعمل في العاب الرياضية والبنادق الهوائية.

٣- السلاح الحربي : السلاح المستعمل من قبل القوات المسلحة وقوى الامن الداخلي للاقليم عدا ماهو مبين في فقرة (٢) اعلاه.

٤- العتاد : الاطلاقات والخراطيش المستعملة في السلاح الناري وكل جزء من اجزائها .

٥- العتاد الحربي : الذخيرة المستعملة في السلاح الحربي او اجزائها .

٦- السلاح الاثري او الرمزي او التذكاري : السلاح الذي يقتني بدون عتاد للزينة او التذكار او الرمز ويدخل في ذلك الاسلحة الموقوفة او الموجودة في الاماكن المقدسة والمتاحف العامة.

٧- سلطة الاصدار : وزير الداخلية للاقليم او من يخوله وتختص بمنح الاجازات المنصوص عليها في هذا القانون.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن:

مادەی (١) با بڕگە بڕگە پێدابچینەوە، کێ تێبینی هەیە لەسەر ئەمانە؟ (١٠) کەس ئەیەوێت لەسەر ئەم بڕگەیە قسە بکات:

بەڕێز د. مـــحـــەمـــەد فـــوئـاد مـــەعـــســـوم:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

بەڕاستی لەپێناسەکان هەندێ تێکەڵاوی هەستێ پێ دەکرێ، دەڵێ (الاسلحة النارية: المسدس، البندقية الاعتيادية غير سريعة الطلقات)، واتە کلاشینکۆف ناگرێتەوە وەکو ئەوەی وادانرا بێت هی زەمانێک وەختی ئینگلیزی (برنۆ) هەبووە وسريعه الطلقات مەبەستیان رشاش بووە، ئیمرۆ ئەمە لەکوردستاندا هەیە هەموو جۆری (سريعه الطلقات) هەیە، جا هەر بۆیە تێکەڵاویەکە لەوەدا دەردەکەوێ (السلاح الحربي، السلاح المستعمل من قبل القوات المسلحة وقوى الامن الداخلي) لە وڵاتی ئێمە کلاشینکۆفەکە تێکەڵاو بووە، جا بۆیە لێرەدا پێویستی بە پیاچوونەوە هەیە، دوای ئەوە لە بڕگە (٦)(السلاح الاثري او التذكاري او الرمزي)، (السلاح الذي يقتني بدون عتاد للزينة او التذكار او الرمز ويدخل في ذلك الاسلحة الموقوفة)، ئایا مـــەبەست چی یە لە (الموقوفة)؟ بمعنی (الوقف) یان (المتوقفة) ئەگەر مەبەست (عاطل) بێت بگوترێ (العاطله) یان (متوقفه)، سوپاس.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن:

بەڕای من سەرنجەکان کۆبنەوە ولەسەربازییەکان پرسیار بکرێ بۆ بابەتی (سـريعـة الطلقـات) کەچۆن تەماشا دەکرێت.

بەڕێز ســـــــیـــــــروان مـــحـــەمـــەد نـەورۆڵـی:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

کـلاشـینکۆف ریزەو رەشـاش ریزە، ئەوەی ریز نـیـیـە کـەفـیـشـەک یەک یەک بەڕێ دەکـات ئەویش جیایە، سوپاس.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن:

کەسی تر قسەی لەسەر ئەمە هەیە؟.

بەڕێز ئـازاد عـــــەبدولـقـــــادر قـــــەرەداغـی:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

کلاشینکۆف ورەشاش هەردووکیان چەکی ریزن، سوپاس.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن:

پرسیاری دکتۆر ئاشکرایە، واتا زۆربەی چەکەکان تاک بەرێ دەکەن، کلاشینکۆف لە مانّەوە هەیە، مۆڵەت بدە با لیژنەی یاسا بێتەوە سەر پرسیارەکانی.

بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مـــەجـیـــد:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

لێرە مەبەستی (مشرع) هەر چەندە جارێ پرۆژەیە، چونکە جیاوازی کردووە لە نێوان چەکی ئاگردار وچەکی جەنگی، روون کردنەوەیەکی کردووە کە بە ئانقەستە، بەڕاستی ئێستاکە ئێمە لە رەوشێکی بەدەردایین (استثنائی)، ناکرێت کلاشینکۆف داخل نەکەین، بەڵام دەکرێت چارەی بکەین وەکو لێرە کە لە قانونەکەدا چارە کراوە کـە دوو جۆر مۆڵەت پێدان هەیە، مۆڵەتی هەڵگرتن ومۆڵەتی هەبوونی چەک، سوپاس.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

جـا دوایی دێینەوە سەری. ویستمان هەندێ رووونکردنەوە پێشکەش بە ئەندامانی پەرلەمان بکرێت، ئەوجا بێینەوە سەر خاڵەکانی خۆمان.

بەڕێز د. قـــاسم مـــحـــەمـــەد قـــاسم:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

لەپێشـەکی دا کـە وتیـان وزیری داد و نوسـراوی وەزارەتی داد، ئایا ئەمـانە جیـاوازیان هەیە؟ وتێبینی دووەم لەبارەی یاسای چەک پرسیارێکم هەیە، ئایا تەنیا چەکی ئاگردار دەگرێتەوە یاخود چەقۆو قەمەش دەگرێتەوە؟ سوپاس.

بەڕێز ئەحـمـــەد ئەبو بەکـر حـەســەن بامـەرنی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

پرسیارم لەسەر (البندقية الاعتيادية غير سريعة الطلقات) هەبوو کە د.رزگار شی کردەوە، سوپاس.

بەڕێز کـــانەبی عـــزیز ئەحـــمـــەد دزەیی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

رایەکەی من کاک د.فوئاد و کاک ئەیاد باسیان کرد، من پێشنیار دەکەم کەمۆڵەت دانی هەبوونی چەک (حیازە) کلاشینکۆف بگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز حـــازم ئەحـــمـــەد مـــەحـــمـــود یوســـفی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

من ئەندامی لیژنەی یاسام کە ئەم یاسـایە گفتـوگۆی لەسەر کرا بوو، من مـۆڵەتم لە ئەندامـانی لیژنەی قانونی وەرگرتبوو، تێبینی یەکم نووسی بوو لەسەر ئەو ماددەیە و ئێستا مۆڵەتم لە سەید حەسەن وەرگرت ووتم من قسە دەکەم ئەمە مەسەلەیەکی زۆر گرنگە، لێرە ببڕێندرێتەوە، بەڕاستی ئەم قـانونە کلاشینکۆف ناگرێتەوە کە برادەران باسیان کرد و د.فوئاد باسی کرد ئەمە زۆر گرنگە، دەڵێن ئایا ئێمـە بوار بە خەڵک دەدەین کـە کـلاشـینکۆف هەڵگرن یان نەء؟ ئەو یاسـایە هەمـوو لەسەر ئەو بنەڕەتە دەگۆڕدرێت، چونکە هەمووی پەیوەستە بەچەکی ئاگردارو جەنگی، هەتا مادەکان دەگۆڕدرێن، سوپاس.

بەڕێز جەعفەر شێخ عەلی عەبدولعەزیز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەنیسبەت بڕگەی (٢) من هەمان تێبینیم هەبوو، بۆئەوەی جیاوازی بیرورا نەبێ و، بۆ ئەوەی کلاشینکۆف بگرێتەوە، چونکە ئەوەی کە بە زۆری هەیە کلاشینکۆفە، ئەگەر وا بکەین کێشەیەکی زۆر گەورە دروست دەبێت بۆ دەزگای ئاسایش، سوپاس.

بەڕێز نەهلە محەمەد سەعدوللا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

منیش هەمان تێبینیم هەبوو لەسەر بڕگەی (٢) کە باسی لێ کرا، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد ئەمین عەبدولحەکیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

هەموو ئەو لایەنانەی ئەم یاسایە کە باسکران بەلای منەوە بۆ ئەوە بوو کە کێ مۆڵەتی چەکی هەبێ غەیری پێشمەرگە و پۆلیس، بەلای منەوە دەبێت چارەی ئەمە بکات، سوپاس.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

هەموو پەیوەندیدارە بەژمارە(٢) کلاشینکۆف زیاتر رووڕاوەتەوە بەدەمانچە، سوپاس.

بەڕێز ئەحمەد سالار عەبدولواحید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بڕگەی (٢) کە پێناسەی کردووە بەم جۆرە (التي تستعمل في العاب الرياضية والبنادق الهوائية) و جۆرە چەکێکی تر هەیە (الاسلحة المستعملة للأغراض الدرامية) بەوەش وەکو ریاضی جۆرێکە، لەبارەی بڕگەی (٣) (السلاح المستعمل من قبل القوات المسلحة) ئەوا ئەتوانێت پێناسی بکات یان هەڵێگرێت کەجۆرە گروپێک هەیە جۆری چەکی شەڕی پێ دەڵێن، کە زیاتر پێی دەڵێن (الاسلحة الثقيلة)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەوانەی کە ویستیان قسە بکەن تەواو بوون، ئەگەر لیژنەی ناوخۆ شتێکیان هەیە لەسەر ئەو چوار بڕگەیە با پێشکەشی بکەن.

بەڕێز نەجمەدین عەزیز ئیسماعیل:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە وەک لیژنەی ناوخۆ گفتوگۆمان لەسەر ئەوە نەکردووە؟ بەڵام مەسەلەی کلاشینکۆفیشی بخرێتە ناو، ئەوە وەک چەکی ئاگردار، چونکە وەک برادەران جەختیان لەسەر کردەوە وایە، سوپاس.

بەڕێز نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا/جێگری سەرۆک:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

دەمەوێ پرسیارێک ئاراستەی کاک سالار بکەم لیژنەی ناوخۆ گفتوگۆی لەسەر ئەم یاسایە نەکردووە؟ ئایا یاساکە وەک پرۆژەیەک نەنێردراوە بۆ لیژنەی ناوخۆ؟ ئەو وەختە بزانین سەرۆکایەتی لەوە بەرپرسیارە یاخود لیژنەی ناوخۆ کۆبوونەوە یاخود نەهاتووە بۆ ئەوەی پرۆژەکە ببینێ؟.

بەڕێز نەجـمـەدین عـەزیز ئیـسـمـاعـیـل:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

کاتێک ئەم یاسایە دانراوە، پێویست بوو ئاگاداری لیژنەی ناوخۆ بکەین بۆ ئەوەی کۆببێتەوە، لەدواجاردا یاسای حزبەکان لەگەڵ لیژنەی ناوخۆ، واتا یاسا ولیژنەی ناوخۆ بەڕاستی ئاگادار نەکراوین بۆ ئەوەی یاسایەکی وا هەیە تاکو لیژنەی ناوخۆ گفتوگۆی لەسەر بکات، سوپاس.

بەڕێز نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا/جێگری سەرۆک:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

لە (٧/٢٤) ئەو یاسایە نێراوە بۆلیژنەی کاروباری ناوخۆ بە پێی رای کاک فەرسەت.

بەڕێز د. کـەمـال عـەبدولکەریم مـحـەمـەد فـوئاد:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

من پرسیارێکم هەیە بۆ سەرۆکایەتی حەز دەکەم ئەو مەسەلەیە روون بکەنەوە، ئایا هەروا بەردەوام دەبین لەسەر شێوەی لێکۆڵینەوەکانمان، هەر ماوەیەک (١٠ ـ ١٥) کەس قسە دەکات، وابزانم ئەگەر وابێ هەموو یاسایەک کە دێتە بەر دەست کاتێکی زۆری دەوێ ولەم بارەیەوە مەرج نییە لەم کۆبوونەوەیە هەموو شت ببڕێتەوە، سوپاس.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

سوپاس کاک دکتۆر، بەڵام جەنابت وابزانم ئاگاداری لەو کۆبوونەوەی کە دەستەی سەرۆکایەتی لەگەڵ لیژنەی هەردوو فراکسیۆن دانیشتین باسی کۆمەلێک شتمان کرد، یەکێک لەوانە بابەتی شێوەی پرسیار وشێوەی گفتوگۆ کردن لەسەر یاساکان یان بڕیارەکانی ناو ئەنجوومەن بوو، رای دەستەی سەرۆکایەتی ئەوەیە ئەگەر بتوانرێ هەر فراکسیۆنێک لەناو خۆیدا گفتوگۆ لەسەر ئەو بابەتانە بکات کە دەخرێنە پێشی ولێی بکۆڵنەوە چۆنی بە بەرژەوەند دەزانن بەو شێوەیە لەناو پەرلەماندا بیخەینەڕوو.

بەڕێز د.مـحـەمـەد فـوئاد مـەعـسـوم:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

با لێرە وشەی (سریعة الطلقات) هەڵبگرین تا گرفت نەمێنێ (البندقیة الاعتیادیة) یان شی

کردنەوەیەکی بخرێتە سەر (من الذی یحملها الافراد) واتا شتێکی وەها یاخود لە پێڕۆی وەزارەتی ناوخۆ لەرێنمایییدا شی بکاتەوە، چونکە ئەو جۆرە چەکانە زۆر کۆبوونەتەوە کە تاک بەرێدەکەن، ریز (سریعة الطلقات) نەبن، دوای ئەوە لە ئێستاوە یاسایەک دەردەکەین کە کەس پابەندی پێ ناکات، هەتا ئەندامانی پەرلەمان خۆیان، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لیژنەی یاسا با کەرەم بکەن ئەگەر چ وەلآمیان هەبێ..

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بێگومان کە لیژنەی یاسا دانیشت بۆ هەڵ سنگاندنی ئەم یاسایە وەزعی ئێستای کوردستان ودوا رۆژمان لەپێش چاو بوو و زۆر حەزمان دەکرد برایانی لیژنەی ناوخۆ لەگەڵمان بان، بەڵآم کاتی پشوو بوو بۆ ئێمەش نەدەکرا، دەبوایە لەکاتی پشووەکە ئامادەی بکەین و ئەو خالآنەی کە هاتوون بەڕێزان کاک دکتۆر فوئاد وکاک حازم و کاک شێخ جەعفەر و کاک کانەبی ئاغا هەمووی لەسەر تفەنگی ریزو(سریعه الطلقات) و(کلاشینکۆف)ن یەک مەبەستیان هەبوو بۆیە ئەم خاڵە دەکەمە دوای خاڵەکانی تر، وەلآمت دەدەمەوە، چونکە وابزانم ئەو خاڵە زیاتر گفتوگۆی لەسەر بکرێ، کاک دکتۆر فوئاد دەفەرموێ مەبەست لەو (موقوفه) چی یە؟ مەبەست (وقف) کراوە، (وقف) دەکرێ بۆ لایەنێک ئەوەش فیشەکی (وقف) ناکرێ، کلاشینکۆفێک یان دەمانچەیەک یان شتێک (وقف) دەکرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

مەترسییەکی تایبەتیش بۆ ئەمە هەیە..

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڵێ.. کاک ئەحمەد سالار دەڵێ (الاسلحة الدرامیة، لاغراض درامیة) گوتمان ئەو چەکانە گوللەکەیان تیادا نییە تەنیا دەنگەکەیە ئێمەش گوتمان (البنادق الهوائیة) وابزانم بکوژ نییە، تەنیا دەنگە، دەمێنێتەوە سەر خاڵی یەکەم گوتمان بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان زۆربەی زۆریان لەسەر ئەو رایە بوون کە (سریعة الطلقات) بگرێتەوە، چونکە ئێمە وەک لیژنەی یاسا بەزۆرینەی دەنگ وامان بە پەسەند زانی، بەڵآم تەنیا بەڕێز کاک ئەیاد نەبێ کە لەگەڵ ئەو رایە نەبوو کە کلاشینکۆفی لەگەڵ نەبێ و کاک حازم کە لەوێ نەبوو حەقی خۆیەتی قسە بکات، هەتا لەگەڵ کاک ئەیادیش وامان پەسەند کرد بەماوەی چەند بتوانین چەک بنبڕ بکەین، لەمالآن ولەشوێنانی تر نەمێنێ چاکترە، سوپاس.

بەڕێز شێروان ناسح عەبدوڵڵا حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

کاک حازم باسی خاڵێکی کرد، بەڕاستی دەبێ ئەو خاڵە بایەخێکی زۆری پێ بدرێ، ئێمە ئەگەر هاتوو دەربارەی چەکی ئاگردار دەست کارمان کرد، مەبەست (الاسلحة غير الأوتوماتيكية) بوو، ئەگەر دەست کاری ئەوەمان کرد مانای ئەوەیە زۆر حوکمی تر هەنە لە یاساکە دەبێ دەست کاری بکرێن بەتایبەتی لەلانی سزادان و جەزا سەندن ودەست بەسەرداگرتن، حوکمی تایبەتیمان بۆ داناون، لەهەمان کاتدا چەکی ئاگردار حوکمی تایبەتیمان بۆ داناوە، سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەوەی بەڕێز سید حەسەن فەرمووی کە دەڵێ ئەندامانی پەرلەمان بەدەر (استثناء) بن لەمۆڵەت پێدان نەک لەجۆری چەک، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەگەر مۆڵەت بدەی ئەو لێ بەدەر کردنە(استثناء)ە بۆ ئەندامانی پەرلەمانە، بۆ ئەنجوومەنی وەزیرانە، بۆ بریکاری وەزیرەکانە، بۆ پلە تایبەتییەکانە.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

نازانن کاک حازم پێشنیارەکەی خۆی بەکردەوە نەخستە روو، واتا بۆچوونەکەی لە جێی خۆیەتی ئێمە دەبێ لەگەڵ ئەوە بین کە مۆڵەتی(حیازە) نەک (حمل)ی چەک بۆ هەموو جۆرە چەکێک هەبێ، هیچ نەبێ بۆ ئەوەی بتوانین دەستی بەسەرداگرین و بزانین چەند چەک هەیە لەکوردستاندا؟ سوپاس.

بەڕێز حازم ئەحمەد مەحمود یوسفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من دیسان جەخت لەسەر ئەو مەسەلە دەکەم، مەسەلەکە هەمووی لەسەر کلاشینکۆفە، ئایا ماوە دەدەن بە خەڵک کلاشینکۆف هەڵگرن؟ من لێرەدا جەخت لەسەر ئەوە دەکەم کە زۆر حوکمی ئەو قانونە لەسەر ئەم بنەمایە دانراوە و دەبێ پێداچوونەوەیەک بۆ ئەم یاسایە بکرێ، سوپاس.

بەڕێز سیروان محەمەد نەوڕۆلی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من پشتگیری شێخ جەعفەر دەکەم کە بابەتی چەکی سووک وچەکی قورسی جیاکردەوە، ئەگەر مۆڵەت بە چەکە سووکەکان بدرێ باشترە، چونکە ئەو وەزعەی ئێستا لەکوردستان دروست بووە ئێمە ناتوانین ئەو رێگەیە بدەین وبڵێین چەکی سووک نابێت کەس هەڵی بگرێت یان کەس نابێت هەیبێت، سوپاس.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن:

سوپاس کاک سیروان، کاک ئازاد فەرموو با بزانین چەکی قورس وچەکی سووک بە پێی داب ونەریتی سەربازی چی یە وچی دەگرێتەوە؟.

بەڕێز ئازاد رەشـــــید مـــــیـــــران:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.

بەڵێ سێ جۆرە چەک هەنە، چەکی سووک، (دەمانچەیە، تفەنگە، هاونی (٦٠) ملم و قاذفەیە، رەشاشە) ئەمانە چەکی سووکن و، جۆری دووەم ناوەنجییە (متوسط)ە وەک (رەشاشی ناونجی و «١٠٦»و هەمەجۆر، جۆری سێیەم چەکی قورس (هاونی قورس ودوشکە وشتی تر)ە، سوپاس.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن:

زۆر سوپاس بۆ ئەم رووونکردنەوەیە لەبارەی چەکی قورس وچەکی سووک، ئەگەر بێت و ئێمە لێبەدەر (استثنا)ی چەک تەسک بکەینەوە، مانای وایە هەتا رادەی (بازووکە و رەشاش وقاذیفە)ش، دەگرێتەوە وابزانم ئەمە شتێکی زۆرە، ئێستاش لێرە یەک پێشنیار هەیە ئەم (غیر)ە هەڵبگرین، (البندقية الاعتيادية وسريعة الطلقات) یش بۆ ئەوەیە کەوا هەندێ گرفت لەوانەی کە برادەران دەریان خست نەمێنێ.

بەڕێز فـــــرەنســـــۆ تۆمـــــا هەریری:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.

من قسەکانی خۆم دووبارە دەکەمەوە، ئێمە یەکەم شت قانون بۆ رۆژێک ودوو رۆژ دانانێین و هەروەها یاسا بۆ دوا رۆژیش دانانێین، لەڕاستیدا ئەگەر شتێک بوو بە یاسا دەبێت جێبەجێ بکرێ، من پێم وایە ئەمە شتێکی عملی نییە و ناتوانین یاسایەکە پیادە بکەین، ئەگەر مۆڵەتی (حیازە) نەدەین بەخەڵک کەوا لەمالی خۆی چەکی هەبێت ولەمالی خۆیدا دانابێت، سوپاس.

بەڕێز د.مـــحـــەمـــەد فـــوئاد مـــەعـــســـوم:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.

لێرە دەتوانێت ئەوەی کەوا بەرپرسە دوو کەسی بۆ دادەنرێت بە ناوی پۆلیس، یان بە ناوی هەر شتێکی تر ئەو خەڵکانەی تر کە لە لادێ یەکانن، هەڵگرتنی چەک بۆ شتی تریش هەیە، چونکە درندە و جۆرەها شتی تر هەنە ترسناکن و لەبەر ئەوەی یاساکە یاساییکی گشتی یە دەبێت ئەو وشەیەی تێدا هەبێت، سوپاس.

بەڕێز د. قـــاســم مـــحـــەمـــەد قـــاســم:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.

من خۆم دوعا دەکەم بەڵکو رۆژێک یەکێک لە ئێمە چەکی نەبێت نە ئەندامی پەرلەمان نە بەرپرسێک بەڵکو رۆژێکی خۆش وئەمین بێ و یەک لە ئێمە پێویستی بە چەک نەبێت، بەڵام

سەبارەت بە ئەندامی پەرلەمان ئەگەر بێت ئەم بڕیارە دەربچێت لەوانەیە بۆ بەیانی بازگەی ڕێگران دابنرێ داوا لە ئەندامی پەرلەمان بکەن کەوا چەکەکەی یاخود کلاشینکۆفەکەی تەسلیم بکات؟ سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس کاک حسین.

بەڕێز حسێن عارف عەبدولرەحمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

مەسەلەی هەرە سەرەکی مەسەلەی کلاشینکۆفە، ئەگەر ئێمە مەسەلەی کلاشینکۆف لەقانونەکە دەربکەین مانای وایە هیچیمان نەکردووە واتە مەسەلەکە وەک خۆی بهێڵێنەوە کە ئێستا ٨٠٪ی هەموو مااڵێک لە کوردستان خاوەن کلاشینکۆفە کەوا پێوبستیمان بە قانونەکە نییە، لەبەر ئەوەی من بەتوندی بەو پەڕی شێڵگیرییەوە پشتگیری لە لیژنەی یاسا دەکەم، کە ئێمە لەوێ ماوەیەکی زۆر زۆر گفتوگۆمان لەسەر ئەو مەسەلەیە کردووە، لەسەر ئەوەی کە دەبێت دەست بەسەر کلاشینکۆفدا بگیرێ دەبێت قانونەکە وای لێ بکرێ کەوا کلاشینکۆف بکرێ بە چەکێکی جەنگی و تەنیا بکەوێتە لای هێزە چەکدارەکان ولای هێزەکانی ئاسایشی ناوخۆ ئیتر کەس کلاشینکۆفی بەدەستەوە نەمێنێ، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕاستی من پێشنیارێک و ڕوونکردنەوەیەکم هەیە، من حەز دەکەم یەک مەسەلە بهێنمەوە دوێنێ بۆ ئەندامێکی پەرلەمان خانوێک چۆڵ دەکرا خانووەکە نیوەی تاآن کرابوو لەوانەیە بیست تەلەفۆنمان بۆ پۆلیس وئاسایش کردووە، یەک کەس بە هانامان نەهات و لەڕاستی دا دەبێت ئێمە واقعی بین بۆ کێشە و وەزعی خۆمان، ئێمە قانون بۆ سویسرە دانانێین، ئێمە قانون بۆ کوردستان دادەنێین، واتە لەڕاستیدا ئێمە نابێت ئەم شتە لە بیر بکەین ودەبێ ڕەچاوی بکەین، دووەم نابێت ئێمە هەموو شتێک بە سەلبی تەماشا بکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

با ئێستا بێینە سەر کورت کردنەوەی بابەتەکە، ئەویش ئایا مۆڵەتی کلاشینکۆف بۆ حیازە بێت یان (حمل) بێت؟ واتە مۆڵەت بدرێ خەڵک هەڵی بگرن یاخود مۆڵەت بدرێ کەوا خەڵک (حیازە)ی بکات؟، لێرەش وا دیارە بابەتەکە هەمووی لەسەر کلاشینکۆفە، برادەران هەمووی تەرکیز دەکەنە سەر ئەو مەسەلەیە.

بەڕێز نەوشێروان فوئاد مەعروف مەستی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەنیسبەت ئێوە و بەنیسبەت کوردستان یاخود بەنیسبەت پێشمەرگەوە چەکی سەرەکی کەوا بە

دەستیەوەیەتی کلاشینکۆفە، ئێمە نە تۆپی قورسمان هەیە ونەتەیارە نە دەبابە، بەڵکو چەکی سەرەکی ئێمە ئێستا کلاشینکۆفە، بەنیسبەت هێزی چەکدارەوە و، دەربارەی چەکی جەنگی وئاگردار ئەویش هەر چەکی ئاگرداراە، بەڵام ئەوەی کەوا ئێستا چەکێکی سەرەکی یە بە نیسبەت هێزی چەکداری کوردستانەوە کلاشینکۆفە، سوپاس.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

حەز دەکەم لەبەر ئەوەی زۆر باسی ئەم جۆرە چەکانە دەکرێ لەڕاستیدا کلاشینکۆف نییە (کەلامش ینکۆفە) لەم رۆژانە لە یەکێک لە رۆژنامەکان وابزانم رۆژنامەی (برایەتی) بوو وتارێکی زۆر خۆش نووسرا بوو لەسەر کلاشینکۆف کەچۆن دروست کراوە باسی ئەو کراو گەوا چۆن دروست کراوە بە باسی ئەو عریفە کراو بوو کەوا چۆن لە جەنگی جیهانی دووەمدا لەسوپای سوڤیاتی دا چی وا پاڵی پێوە نا کەوا ئەم چەکە دروست بکات، سوپاس.

بەڕێز حازم ئەحمەد مەحمود یوسفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لێرە پرسیارێک لەلای جەنابتانەوە بوو دەڵێ کلاشینکۆف چەکێکی جەنگی یە یان ئاگرداراە؟ بەرای من ئەوە برادەرانی سەربازی لێرە هەن و لە من باشتر دەزانن، پێویستە لەسەر ئێمە هەر پێناسەیەک یاخود هەر شتێک لەناو ئەو یاسایەدا هەبێت دەبێت لەمەبەستی (مشرع) بگەین ولێرە برادەرانی لیژنەی یاسا کەدەبێت بە مەبەستی جەنگی یاساغ بکرێت ئەوە کلاشینکۆفیش دەبێ یاساغ بکرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لێرەدا پێویستە بزانین کەوا کلاشینکۆف بەچەکی ئاگردار حساب دەکرێت، یاخود نا، چونکە لێرە پێویستە بابەتەکە ببڕێندرێتەوە، لێرە مەبەستم ئەوەیە ئایا کلاشینکۆف لە نێوان چەکەکانی برگە (٢) بێت یاخود نەبێت؟ تکایە ئەم بابەتە بەکورتی ببڕێننەوە.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەرای من (البندقیة الاعتیادیة) بەبێ (سریعة الطلقات) لێرەدا (بندقیة اعتیادیة) کلاشینکۆف دەگرێتەوە، ئەمە یەکەم و، دووەم لێرە یاساکە دەرناکەین کە بڵێین (حیازە) و(حمل) بۆ هەموو کەسێکە، لێرە ئێمە یاساکە پیادە دەکەین، مۆڵەت پێدان شتێکی شخصی یە، هەندێ کەس مراجعە دەکەن ئیتر بۆ هەندێ کەس رەزامەندی دەکرێ وبۆ هەندێک ناکرێ ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەڵام لێرەدا پرسیارێک هەیە، ئایا دەتوانین بنووسین (البندقیة الاعتیادیة) و لەنێوان دوو کەوانەدا بنووسین (کلاشینکۆف).

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لێرە تفەنگی ئاسایی تەنیا کلاشینکۆف نییە، بەڵام یەک خاڵ هەیە بەڵای منەوە ئەگەر بفەرموون یەکەم پەرلەمان بڕیار بدات ئەوا کلاشینکۆف مۆڵەتی هەبێ یان نەبێت، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد ئەمین عەبدولڕەحیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕاستی من لەراستیدا ناونیشانی یاساکەم لەلا تەواو نییە، هەر لەبەر ئەمەشە کۆمەڵێک کێشەی بۆمان دروست کردووە، ئێمە کە دەڵێین (قانون الاسلحة) لێرەدا ئەم یاسایە نازانین ئایا (بیع الاسلحه) یاخود (استیراد الاسلحه) یان (حمل الاسلحه)یە من پێم باشترە بڵێین (قانون حمل وحیازة الاسلحة)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

زۆر سوپاستان دەکەم، ئێستا لیژنەی یاسا ئەگەر پێشنیارێکی دیاریکراویان هەیە.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەندامانی پەرلەمان با بەدەنگدان دەری ببڕن کە کلاشینکۆف بچێتە ناو مۆڵەت پێدانەوە یان نا؟ لەپاشان جێی بۆ دەکەینەوە، هیچ گرفت نییە، سوپاس.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

مەسەلەکە تەنیا کلاشینکۆف نییە بەڵکو (کلاشینکۆف هەیە،r.p.g هەیە، لوزی هەیە، جی سی هەیە) مەسەلە هەر کلاشینکۆف نییە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لەڕاستیدا ئێمە دەگەڕێین بۆ دەقێک چونکە ئەم بابەتە وا بڕوات هەر تەواو نابێت، پێشنیارێک هەیە دەڵێ (المسدس والبندقية الاعتيادية وسريعة الطلقات)، واتە ئەگەر کۆکن لە سەر ئەم دەقە کە کلاشینکۆف وئەوانی نزیکن بەو بگرێتەوە، ئەوە با ئێمە بڕیارێکی لەسەر بدەین وبچینە سەر خاڵێکی تر، چونکە ئەم بابەتە زۆر درێژەی کێشا وئێستا ئەگەر مۆڵەتم پێ بدەن پرسیاری لە برا عەسکەری ەکان دەکەم ئایا ئەگەر بنووسین (المسدس والبندقية الاعتيادية والسريعة الطلقات)، ئایا ئەمە کلاشینکۆف وخێزانەکەی دەگرێتەوە؟ وابزانم یاساییەکان دەڵێن دەیگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز نەوشیروان فوئاد مەعروف مەستی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بۆچوونی من لەسەر (سريع الطلقات) کلاشینکۆف ناگرێتەوە، چونکە وەختێ خۆی تفەنگ هەبوو ودەبوایە یەک لەدوای یەک بتەقێ میلەکەی راناکێشرێ، واتە کە ئەڵێ (سريعة الطلقات) مانای

ئەوەیە وەک (برنەو) کەواتە، وەک فیشەکەکەی بخەیتە ناو بنکەکەوە. ئەوساکە بیتەقینی و، بەلام کلاشینکۆف (ئالی) یە هەروەک رەشاشە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

باشە کاک نەوشیروان ئەگەر بلێین (البندقية الاعتيادية والآلية) ئەمە چۆنە؟

بەڕێز نەوشیروان فوئاد مەعروف مەستی :

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لێرە کە باسی (ئالی) دەکەین واتە ئێستا (rbk)وەکو رەشاش دەبینین چەکێکی (ئالی) یە ودیسان من دەگەڕێمەوە سەر ئەوەی کەوا پشتگیری ئەوە ناکەم دەبێ وەکو خۆی بمێنێتەوە، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەڕاستی دا خۆم پێشنیارەکانم بەدڵ نین، چونکە برادەران بە پێچەوانەی ئیرادەی خەڵکەکە گفتوگۆ دەکەن، چونکە جاران چەک رەنگە مایەی ئەوە بووبێ کە پارێزگاری خۆمانی پێ بکەین، بەڵام ئێستا یەکێکە لەو مەترسییە هەرە گەورانەی کە تووشمان دەبێ ئەویش ئەوەیە کەوا مەترسی لەسەر هەموو خێزانێک دروست کردووە، ئیتر لەبەر ئەوە چەند پێویست دەکات ئەوەندەی کە پێمان بکرێ مۆڵەت دان یاخود هەڵگرتنی چەک تۆزێ زەحمەتە بەرزەفت بکرێ، من لایەنگیری ئەوەم کە یەکێک لە برگەکانی یاساکە ئەوە بێت کەوا مۆڵەت پێدانی هەڵگرتنی چەک بە هیچ شێوەیەک بەهیچ کەسێک نەدرێ بۆ ئەوەی بتوانرێ بەرزەفت بکرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

جا ئێستا پێویستە ئەم بابەتە ببڕێنینەوە، چونکە گفتوگۆیەکی زۆری لەسەر کرا، ئێستا برگە (٢) ئەگەر وەکو خۆی بمێنێتەوە بەبێ دەسکاری واتە ئایا (کلاشینکۆف) ئایا چەکی ئاگردار بێت یاخود نەبێت و لەنێوان برگەکەدا بێت، ئەمە حەقی وەزارەتی ناوخۆیە، حەز دەکەم برگە (٢) تەواو بکەین وبیخەینە دەنگ دانەوە، لێرە دوو ئەگەر هەیە، یەکەم ئەگەر وەکو خۆی بمێنێتەوە مانای ئەوەیە کلاشینکۆف چەکی ئاگردارەو ناچێتە ناو برگەی (٢)، ئەو کاتە ئەو حەزەرەی لەسەر دەمێنێتەوە، جا ئەگەر رازی بن بیگۆڕن دەبێت بخرێتە ناو دەقێکی ترەوە کەوا بگونجێ لەگەڵ ئەوەی کەچەکی کلاشینکۆف ونزیکەکانی لەنێوان برگە دووداً بێت.

ئێستا با بێینە سەر برگەی (١) کێ لەگەڵ ئەوەیە وەک خۆی بمێنێتەوە؟.

(الاقليم: اقليم كوردستان العراق) کێ لەگەڵ ئەوەیە وەک خۆی بمێنێتەوە؟ کێ لەگەڵ ئەوەیە بیگۆڕین؟ واتە بەزۆربەی دەنگ لەگەڵ ئەوەدان کەوا ئەم برگەیە بگۆڕدرێ واتە وەک خۆی نەمێنێتەوە، واتە ئێستا کە پێویستە بیگۆڕین بۆ دەقێک کەوا (کلاشینکۆف ونزیکەکانی) رزگار بکەین، لەچەکی ئاگردار و بیخەینە سەر چەکی ئاسایی ئەو کاتە مەسەلەی (حمل وحيازه) بخرێتە

بەر دەستی وەزارەتی ناوخۆ کە بەچ کەسێک مۆڵەتی (حمل) چەکی ئاسایی بدات وبەچ کەسێک (حیازە) بدات.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من پێم وایە مەسەلەی کلاشینکۆف لەچەکی جەنگی لابدەین بۆ چەکی ئاگردار کارێکی هونەری نییە وخەڵک لۆمەمان دەکەن وچەکی ئاگردار وەک ئاگردار بمێنێتەوە چەکی جەنگی وەک چەکی جەنگی بمێنێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێمە بە تێکڕای دەنگ ڕێکەوتین کە دەقی برگەی دوو بە شێوەیەکی وا بگۆڕێ کەوا ئەم چەکە سووکە تایبەتیانە بواری (حمل وحیازە)یان هەبێت.

بەڕێز حسێن عارف عەبدولرەحمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

(المسدس والبندقیة الاعتیادیة والکلاشینکوف)، و ئەوانەی تر بۆ خۆی دەڕوا لێرە تەنیا کلاشینکۆف داخیل دەکرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کەواتە با وای لێ بکەین، بە شێوەیەکی ئاسایی کلاشینکۆف ببێت بەچەکێکی ڕەسمی و بابزانین کاک د.فوئاد کە خاوەنی پێشنیارەکە بوو بەڵکو تێبینی یەکی هەبێت، سوپاس.

بەڕێز د.محەمەد فوئاد مەعسوم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

(المسدس والبندقیة الاعتیادیة بما فیها سریعة الطلقات) نەک (وسریعة الطلقات)، چونکە ڕەنگە (سریعة الطلقات) دەرەوەی تفەنگیش بگرێتەوە، بەڵام ئەگەر بڵێین (بما فیها) ئەوکاتە لە بۆ بندقیە کە دەگەڕێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لەڕاستیدا من لاریم نییە، ئێمە چاوەڕێی دەقی یاسا دەکەین، سوپاس.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هرێری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من لەگەڵ ئەوەدام کەوا چەک بەرزەفت بکرێ، من کە باسی (حیازە) دەکەم بۆ ئەوەی کەوا بزانین چەند چەکمان هەیە، بەڵام ئەگەر بکرێ چارەیەکی بۆ بدۆزینەوە دەیخەینە ناو یاساوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کاک فرەنسۆ کەس لەگەڵ ئەوە نییە کەچەک هەڵبگرێ و، برادەران گفتوگۆکەیان لەسەر دوو شتە،

کەسیش نەیگوتووە کەوا کلاشینکۆف مۆڵەتی هەڵگرتنی پێ بدرێ، بەڵکو گفتوگۆ لەسەر ئەوەیە ئەم برگەیە لەسەر دووشتی دیاری کراوەو دیار کردنەکەش دەڵێ چەکی جەنگی و ئاگردار (حەربی وناری) ئەگەر ئێمە ئەم دەقە نەگۆڕین مانای وایە چەکی (سریع الطلقات) دەمانچە وتفەنگ ناگرێتەوە کەوا عەسکەرییەکان بە(ئالی) و(نصف ئالی)یان لەقەڵەم داوە، ئەمەش گرفتی زۆرمان بۆ دروست دەکات.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من هێمایەکم بە کاک فەرسەت داوە، ئەگەر مۆڵەت هەبێت دەمەوێ ڕوونکردنەوەیەکی لەگەڵ عەرز بکەم، (البندقية الخفيفة التي لاتزيد عدد طلقات شاجورها عن « ٤٠ » اطلاقة)، ئەمە لێرەدا دوو لایەن دەگرێتەوە یەکەم تفەنگی سووک کەوا دیاری کراوە ئەویش (ژێ سێ یە، ناتۆیە، ژێرسێ ی ئێرانی یە، کلاشینکۆف) دەگرێتەوە ئەمە یەکەم، و لایەنی دووەم (لاتزيد عدد شاجورها عن« ٤٠ » اطلاقة) ئەمەیان ئێمە دەقێکمان هەیە دیاری ئەوەی کردووە کەوا لایەنی (اصدار) دەسەلاتی ئەوەی هەیە، ئەمە لە لایەک، لەلای دیکەشەوە (شاجور) ئێمە کە دیاری دەکەین بە ڕاستی من ئەوەم نەدەزانی کەوا شاجوری کلاشینکۆف هەیە (٤٠) فیشەک بخوات، بەڵام (٧٥) فیشەک هەیە و جۆری تر وەک یوزی کە (٣٢) فیشەک دەخوات، ئەگەر ئێمە دیاری بکەین بە (٤٠) فیشەک ئەو کاتە دەبێتە چەکێکی شەڕ کردن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

وابزانم کورد زیرەکن بۆ داهێنانی ئەم جۆرە بابەتانە و زۆربەی زۆری دوو یەدەگمان هەیە کە (٦٠)فیشەکیان تێدایە با بیکەن بە (٤٠) فیشەک ئەمە گرفت نییە، سوپاس.

بەڕێز ئازاد ڕەشید میران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەربارەی ئەم برگەیە (المسدس والبنادق غير الآلية) ئەمە مانای ئەوەیە هەموو چەکێک دەگرێتەوە، واتا دیسان کلاشینکۆف ناگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەڵام ئێمە دەمانەوێ کلاشینکۆف بگرێتەوە.

بەڕێز ئازاد ڕەشید میران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڵام لەڕاستیدا کلاشینکۆف چەکێکی جەنگییە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەڕاستی زۆربەمان دەمانەوێ ئەم برگەیە چەکی کلاشینکۆف وخێزانەکەی بیانگرێتەوە.

بەڕێز حازم ئەحمەد مەحمود یوسفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەگەر (المسدس والبندقية الاعتيادية) لێرە لەلای خۆمان چەکی کلاشینکۆف چەکێکی ئاساییە (اعتیادیە) ئەو کاتە وەزارەتی ناوخۆ رێنمایی دەردەکات ودیاری دەکات، کە (بندقیە اعتیادیە) ئەم شتەیە ومۆڵەتی هیچ شتی تر نادات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

خەمم ئەوەیە سبەی رۆژ لە قەزایەک یان لە ناحیەیەک لە کوردستاندا یەکی دێ ئەم یاسایە شی دەکاتەوە یا یەکێک دێ پرسیارێک دەکات، (بندقیەی اعتیادی)، چییە؟ یان دەپرسێ و دەڵێ (ئالی) و (نصف ئالی) چییە؟ بۆیە دەبێ دەقەکە ئاشکرا بێ.

بەڕێز سیروان محەمەد نەورۆڵی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەگەر ئێمە چەکی سووک بخەینە بەردەم پەرلەمان، لەوانەیە بابەتەکەمان چارەسەر بکات، (السلاح الناري الخفيف والمسدس والبندقية الآلية وغير الآلية)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەڵام لێرەدا هەر وەک جەنابت ئاگاداری، چەکی سووک لێرە (دەمانچە و تفەنگ و بگرە هەتا دەگاتە راددەی بازۆکە وبەرەو سەرەوە دەگرێتەوە، ئینجا لەبەر ئەوە ئەم پێشنیارە تەفسیری دەوێ و، روون نییە، جا لەبەر ئەوە من پێم وایە ئەم پێشنیارە ئاشکرایە چەکی ئاگردار (المسدس والبندقية الاعتيادية بما فيها سريعة الطلقات) لێرە برادەرانی عەسکەری دەزانن (سريعة الطلقات) ئەم چەکە سوکانەش دەگرێتەوە کە بۆ شەخصی بەکار دێن. ئینجا لێرە ئەگەر رازی بن بدرێ بە لێژنەی یاسا، سوپاس.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەڕاستیدا من ئەو دوو پێشنیارەم پێ باشە کە دوو سێ برگەیە، چونکە لەم پەرلەمانەدا عەسکەریان هەیە کە بخرێتە بەردەستی ئەوان بۆ ئەوەی ئێستا بڕیارێک نەدەین و لەدوا رۆژ لێی پەشیمان ببینەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

منیش ئەوە بەباش ئەزانم، ئینجا ئەگەر حەز دەکەن ئەم پێشنیارە ئەدەینە لێژنەی یاسا بۆ ئەوەی بەیانی وەڵامان بدەنەوە، ئێستا دێینە سەر برگەیەکی تر:

برگه (٥): ئەمەش پێناسە کردنە، وابزانم کەس تێبینی لەسەر نییە.

٦- السلاح الاثری: وابزانم تەنها بەڕێز د.فوئاد تێبینییەکی لەسەری هەبوو، کە دەڵێ (الموجودة في الاماكن المقدسة).

٧- سلطة الاصدار: وابزانم لێرە یەک لاری بوون هەیە لەلایەن کاک ئازادەوە دەڵێ (ومن يخوله) کەوا ئەم زاراوەی تێدا نەبێت باشترە، چونکە لەوانەیە خراپ سوودی لێ وەربگیرێ یان ببێتە هۆی جۆرە تێپەڕاندنێک کەوا پەسەند نەبێت، جا ئێستا ئەمە خۆش بەختانە جەنابی وەزیری ناوخۆ لێرەیە ئەگەر پرسیاری لێ بکرێ بۆ ئەوەی ئەم مادەیە تەواو بێت.

بەڕێز یونس محەمەد سەلیم رۆژبەیانی/وەزیری ناوخۆ:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

بڕگەی (٢) کە دواخراوە لەڕاستیدا ئێمەش لەگەڵ ئەم پێشنیارەین، چونکە واقیعی ئەمڕۆی کوردستان ئەوە دەخوازێ ئەگەر نا لەوانەیە ئێمە لەسەر یاساکانی پێشووی سەردەمی حکومەتی عێراق بڕۆین کەوا لەوانەیە ئەم شتانەیان قەدەغە کردبوو، بەڵام ئەمڕۆ مەبەست لەوە دایە زیاتر بۆ ئامار کردنی چەک لە کوردستاندا بزانین چ جۆرە چەکێکیان هەیە لەکوردستاندا وکلاشینکۆف بەشێکە لەو چەکانە کەوا هەڵی دەگرن یان مافی ئەوەیان هەیە کە لەمالەوە هەیان بێ، سوپاس.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن:

جا ئێستا (وزير الداخلية للاقليم يختص بمنح الاجازات المنصوص عليها في هذا القانون) ئێستا لیژنەی یاسا بزانین ئەگەر تێبینییان هەیە؟

بەڕێز حـــــەســـــەن عـــــەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

جا ئەگەر ئێمە داوکارییەکانی ئەم مۆڵەتە رووبەرووی حکومەتی کوردستان بکەین، ئەوا ئەگەر هەموشی هەر تەنیا وەزیری ناوخۆ بیکات وابزانم نەک بەماوەی ساڵێک بەڵکو دووساڵ زیاتر دەبات، بۆ ئەوەی مۆڵەت بدات بەم خەڵکە وئیش وکاریان جێ بەجێ بکات، بێگومان هانا دەباتە بەر بەڕێزان پارێزگاکان بۆ ئەوەی یارمەتی بدەن، ئیتر لێرە بۆ ئەوەی ئیشەکە ئاسان تر بکرێ وای بەپەسەند دەزانین (أو من يخوله) بمێنێ چونکە وەزیری ناوخۆ بەتەنیا ناتوانێت هەموو کوردستان و هەموو کەس مۆڵەت لە وەزارەتی ناوخۆ وەربگرن لێرە وای لێ دێ کە وەزارەتی ناوخۆ هیچ ئیشێکی تر نەکات، تەنیا مۆڵەت بدات بەخەڵک، لەبەر ئەوە ئێمە وای بەپەسەند دەزانین ولیژنەی یاسا کە ئەم زاراوەی (او من يخوله) بمێنێ بۆ ئەوەی وەزیری ناوخۆ بتوانێ دەسەڵات بدات بە هی تر، سوپاس.

بەڕێز نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا/ جێگری سەرۆک:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

وابزانم ئەمە ئیشی وەزیری ناوخۆیە، ئیستر ئەو خۆی دەزانێ چۆن رێکی بخات، ئەگەر وەزیری

ناوخۆ بیەوێ ئەم ئەرکە زوو جێ بەجێ بکات، ئەوە لەتوانایدا هەیە ئیتر لەبەر ئەوە من وای بەباش دەزانم ئەم دەستەلاتە بدرێ بە وەزیر، ئەو کاتە خۆی ئازادە و بەرپرسیارە لەوەی خەڵک بدۆزێتەوە بۆ جێبەجێکردنی ئەم ئەرکە، سوپاس.

بەڕێز حازم ئەحمەد مەحمود یوسفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەڕاستیدا ئەوەی جەنابی کاک نەژاد دەفەرموێ ئەگەر بێت و ئەمەی لەگەڵ نەبێت ئەوا بەڕێز جەنابی وەزیری ناوخۆ دەستەلاتی ئەوەی نابێت بۆ ئیشەکە کەس بەر پرسیار بکات و ئیشەکە حەصر دەبێت لە وەزارەتی ناوخۆدا، ئەمە لەلایەک ولەلایەکی تر لەڕاستیدا جگە لەوەی کاک سەید حەسەن وتی شتێکی تر هەیە ئەویش ئەوەیە کە مۆڵەتەکان ماوەی دیاریکراویان هەیە بۆ ماوەی دوو ساڵ تەواو دەبێت، ئیتر ئەگەر بەم شێوەیە بروا وەزیر ناتوانێ لەماوەی ئەم دوو ساڵەدا ئەمانە جێ بەجێ بکات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێمە وەکو ئەندامانی پەرلەمان ئاگادارین کە ئەمە ئیش وکاری حکومەتە، با بڵێین لە پارێزگای (ا) هەزار کەس داوای مۆڵەتی (حیازە) دەکەن، بۆ ئەمەش پارێزگا بەتێکڕا لیستەی بۆ دەکا یاخود ئەنکێتی بۆ دەکات ورێنمایی لەوەزارەتی ناوخۆوە دەردەچێ بۆ ئەم مەسەلانە کە لەوێ پڕی دەکەنەوە ئیتر وابزانم ئەم جۆرە شتانە (تکنیکن)، من پێم باشە ئێمە نەچینە ناو درێژە پێدانەوە، چونکە لێی دەرناچین، دووەم لەبەر ئەوەی بەند هەیە کە دەڵێ (لوزیر الداخلیة اصدار التعلیمات لتسهیل وتنفیذ هذا القانون) واتە لێرە بێگومان وەزیر لەگەڵ ئەنجوومەنی وەزیران باسی ئەم جۆرە مەسەلانە دەکەن.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لێرە (او من یخوله) من پێم وایە ئەمە پێویست ناکات، چونکە لە یاسای وەزارەتی ناوخۆدا هەیە (للوزیر تخویل بعض الصلاحیات الی الاشخاص الاخرین) واتە لێرە وەزیر دەسەلاتی پێ دراوە و لێرە ئەم دەسەلاتە دراوە بە هەموو وەزیرێک نەک تەنیا بە وەزیری ناوخۆ، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەوە یاسای وەزارەتی ناوخۆیە، بەڵام یاسای تایبەتە ولاسای ئەو دەکاتەوە، لێرە ئەگەر دەستەلات دەدەینە وەزیری ناوخۆ کەوا خەڵکی تر رابسپێرێ بۆ جێبەجێکردنی ئەم کارانە، ئەوە دەبێت هەموو مۆڵەت و (حیازە)یەک خۆی جێ بەجێیان بکات وخۆی ئیمزایان بکات، سوپاس.

بەڕێز یونس محەمەد سەلیم رۆژبەیانی/ وەزیری ناوخۆ:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئەنجـــــــوومـــــــەن.

لەڕاستیدا من هەمان رووڕکردنەوەی بەڕێز کاک فەرەنسۆم هەبوو، ئەو یاسایەی کە لە وەزارەتی ناوخۆوە هاتووە کە ئەم دەستەلاتە بە وەزیر دراوە، ئەویش بۆی هەبێ هەندێک لە دەستەلاتی خۆی بداتە پارێزگاکان یاخود بەڕێوەبەرە گشتی یەکان، سوپاس.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئەنجـــــــوومـــــــەن:

گفتوگۆیەکە دەخەینە دەنگ دانەوە، کێ لەگەڵ ئەوەیە کە (او من یخوله) لەو دەقە هەڵگیرێ؟..

بەڕێز د.کەمـــال عـــەبدولکەریم مـــحـــەمـــەد فـــوئاد:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئەنجـــــــوومـــــــەن.

وا باشترە وەک خۆی بمێنێتەوە، سوپاس.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئەنجـــــــوومـــــــەن:

من لەگەڵ ئەوە دام برگەی(٧) وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ کێ لەگەڵ نییە؟ دیارە زۆربە دەیانەوێ وەک خۆی بمێنێتەوە.

بەڕێز ئەیاد حـــــاجی نامق مـــــەجـــــیـــــد:

المادة الثانية: تستثنى الاسلحة الاثرية والتذكارية والرمزية من احكام هذا القانون.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئەنجـــــــوومـــــــەن:

ئایاهیچ تێبینییەک لەسەر مادەی (٢) هەیە؟.. کێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ کێ لەگەڵ نییە؟ بەتێکڕای دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز ئەیاد حـــــاجی نامق مـــــەجـــــیـــــد:

المادة الثالثة: لايجوز استيراد او تصدير الاسلحة الحربية واجزائها وعتادها أوحيازتها أوحملها أوصنعها او اصلاحها او تعلمها او نقلها او تسليمها او تسلمها او الا تجار بها.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئەنجـــــــوومـــــــەن:

ماده (٣)، ئایا تێبینی لەسەر هەیە؟

بەڕێز د. قـــــاسم مـــــحـــــەمـــــەد قـــــاسم:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئەنجـــــــوومـــــــەن.

ماده (٣) و(٤) نزیک یەکن، تەنیا وشەی (الاسلحة الحربية والنارية) زیاد دەکرێ، سوپاس.

بەڕێز جـــەعـــفـــەر شـــێخ عـــەلی عـــەبدولعـــەزیز:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئەنجـــــــوومـــــــەن.

چەکی جەنگی (r.b.g. و b.k.c) دەگرێتەوە، ئەم چەکانە ئەمڕۆ لە کوردستان زۆرن وخەڵک زۆریان هەیانە، ئایا ئەمانە ئەنجامی چی دەبێ؟ دوور نییە دراوسێکانمان بیان کڕن ولەدەست خەڵکی کورد دەردەچێت، سوپاس.

بەڕێز سەعید عەلی خان سلێمانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەربارەی مادەی (٤.٣) چەکی جەنگی و چەکی ئاسایی و هەموو چەکێکی جەنگی وناجەنگی، ئاگردارن، دەمانچەش چەکی ئاگرداره کلاشینکۆفیش ئاگرداره، بەنیسبەت (حیازتها) من دەڵێم زۆر گرفتە ئەگەر بێت، با (حیازە)لێرەدا لابدرێ تەنیا (حمل) قەدەغە بێ، سوپاس.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من دەبینم لە مادەی (٤.٣)دا یەک کەس نوێنەرایەتی هەمووی دەکات، لێرە ئەگەر (یەک کەس) بوو مانای باسی نەکردووە، رەنگە ئەو یاسایە حکومەتیش بەرهەڵست بکات، ئەو (استیراد وتصدیر)ی چەک بکات، ئەوجا پێویستە ئەو (فەردە) داخل بێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێمەش لێرەدا تێبینی یەکمان هەیە ئەم مادەیە زۆر تێکەڵە. وەکو دەڵێ (حاملها وشاربها)واتان لێ کردووە (وناقلها)،بۆ؟ باشە وەکو برادەران ئێستا وتیان ئەگەر (r.b.g.)یەکم هەبێ تسلیمی حکومەتی بکەم. ئەبێت (نقلی) بکەم، جا بەرای من ئەو مادەیە زیادەیە، پێویستی بە نووسینەوە نییە.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەمەش وەکو لیژنەی یاسا هەرسێکمان هەمان تێبینیمان لەسەر یاساکەی خۆمان هەبوو، (لایجوز لأی شخص) ئەگەر زیاد بکەین، ئەوە مانای ئەوەیە دەوڵەت مافی خۆیەتی شت بکات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

جا با بنووسرێ غەیری لایەنە رەسمییەکان، ئەمە دەیهێڵینەوە، کێشە دروست ناکات، دەبێت بەنووسین بوارێکی وا بدات کە حکومەتی هەرێمی کوردستان سبەی ئەگەر شتێکی بوێت بیکرێ، یان لەدەرەوە بیهێنێ ئەوە بوارێکی پێ بدرێت، سوپاس.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەگەر بنووسین (لایجوز لأي فرد أو جهة أو أي جهة غير رسمية) رەنگە مەسەلەکە چارەسەر بکات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

حەز دەکەی ئەوە بە برادەرانی لیژنەی یاسا دەدەین، لەگەڵ شارەزایان، ئەوانەی ئیداریشن، با ئەوان دەقێک ئامادە بکەن، بەڕای من لیژنەی یاسا لەگەڵ برادەران، ئەوانەی پەیوەندیان بەم مەوزعەوە هەیە، ئەو داڕشتنەمان بۆ بکەن.

بەڕێز حـــەســـەن عـــەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

بەڕاستی گفتوگۆی لەسەر کرا، مادەیەکی تر هەیە حوکمەکانی ئەو یاسایە بەسەر (اسلحەی قوات المسلحه وقوی الامن الداخلی) پیادە ناکرێ، واتە ئەو مادەیە ئەوە چارەسەر دەکات، سوپاس.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

کاک حسێن ئەمە رەهایە (مطلقه) دەڵێ (استیراد و تصدیر) هیچ ناوی نەناوە.

بەڕێز حـــســـێن عـــارف عـــەبدولڕەحـــمـــان:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

ماددە (٢٤) مان هەیە، ئەو بابەتەی چارەسەر کردووە، سوپاس.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

باشە دەچینە سەر مادە (٢٤)، (لاتسری احکام هذا القانون علی الاسلحة المستعملة من قبل القوات المسلحة وقوی الامن الداخلي للأقليم) (الاسلحة المستعملة) وەکو وتم ئەگەر وەزارەتی پێشمەرگە بیەوێ (١٠) کلاشینکۆف بکرێ یا دوو هاوەن بکرێ رێگەی پێ دەدات.

بەڕێز حـــســـێن عـــارف عـــەبدولڕەحـــمـــان:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

بە پێچەوانەکەی وەربگرە ئەو کە لەوێ مەنعی دەکات بۆ خەڵکی زۆرە ملێ (اجباری) دەبێ، کرێنیش دەبێ (استلام) دەبێ وچاک کردنەوەش دەبێ وحیازەش دەبێ، واتا هەمووی دەبێ بەڕای من هەمووی دەگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا/ جێگری سەرۆک:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

کاکە حسێن ئەگەر ئەوەمان بۆ شی بکاتەوە، چۆن ئەوە دەگرێتەوە؟ لێرە دەڵێ (لایجوز نقلها وتسلیمها) ئەگەر هاوولاتێک بیەوێ ئەوە بگوێزێتەوە بڕوات تەسلیمی حکومەتی بکات، مادەی (٢٤) ئەوە ناگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز حـــســـێن عـــارف عـــەبدولڕەحـــمـــان:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

بەڕای من ئەو مادەیە چارەسەری ئەوەی کردووە، وەختی خۆی ئێمە هەمان پرسیارمان لە خۆمان کردووە کە ئەم مادەیەی کە ئێستا گفتوگۆی لەسەر دەکەین ئەی بۆ حکومەت هاتینە سەر ئەوەی کە ئەو مادەیە لە وەختی خۆیدا وەرگیراوە، ئەو کاتەش حیسابی ئەوەمان کرد کە ئەو چەکانەی ئاسایشی ناوخۆ بەکاریان دەهێنێ استیرادی دەکات ودەشکرێ بیگوێزێتەوە. واتە ئەمانە یەک حیساب هەمووی دەگرێتەوە، زەلامێک شتێکی لایە دەیبات بۆ هێزە چەکدارەکان بۆ بەکار هێنانی، تەسلیمی بکەن بە تۆ فەرموو بەکاری بێنە مەبەستم ئەوەیە، سوپاس.

بەڕێز سـەرۆکی ئەنجـوومـەن:

جا حەز دەکەی (لیطمئن قلبنا) وەک دەڵێن با ماددەی (٦) براەرانی لیژنەی یاسا پیابچنەوە، ماددە (٣) مان هەیە سێش پەیوەندی بە چوارەوە هەیە، با پیاچوونەوەیەکی بکەن.

بەڕێز ئەیاد حـاجی نامق مـەجـید:

بەڕێز سـەرۆکی ئەنجـوومـەن.

دەربارەی مادەی چوار کە باسی چەکی ئاگردار دەکات ئەگەر مۆڵەت هەبێ رووبکردنەوەیەک هەیە.

المادة الرابعة:

١- لايجوز استيراد او تصدير الاسلحة النارية واجزائها وعتادها او صنعها او نقلها او الاتجار بها.

٢- لايجوز حيازة او حمل الاسلحة النارية او اصلاحها الا باجازة من سلطة الاصدار.

ئەگەر اجازە هەبێ لەسەر برگەی یەکەم تێبینی یەکم هەیە، ئەویش مەسەلەی (الاتجار)ە ئێمە لەبرگەی یەکەمی مادە یەک رێگای ئەوەماندا کە (کلاشینکۆف او مایشابه الکلاشینکۆف) کە مافی (حیازەی) هەبێ لێرەدا مەسەلەی (متاجرە) و شتی واش دێتە پێشەوە، ئایا ئێمە دەکرێ رێی بازرگانی لەو جۆرە چەکە ئاگرداره وردانە، نەک چەکی جەنگی بگرین؟.

بەڕێز سـەرۆکی ئەنجـوومـەن:

لە وڵاتانی تری وەک دەراوسێکانی خۆمان، بەرەسمی دوکانیان هەیە بۆ چەک فرۆشتن.

بەڕێز یونس رۆژبەیانی/ وەزیری ناوخـۆ:

بەڕێز سـەرۆکی ئەنجـوومـەن.

مەبەست لەم یاسای چەکە، چارەسەر کردنی دیاردەی چەکداری یە لە کوردستاندا، ئەم وەزعە نالەبارەی کە هەیە تەنها ئێمە ئاماژەیەک بەبازرگانی بدەین، بەراستی ناتوانین دەست بەسەر وەزعەکەدا بگرین، سوپاس.

بەڕێز سـەرۆکی ئەنجـوومـەن:

یاساکەش چارەی ئەو حاڵەتەی کردووە، ئەگەر مرۆ چەکێکی مۆڵەت پێدراوی هەبێ بیفرۆشێ بەوەی مۆڵەتی هەبێ ئەوە چارەی کراوە، سوپاس.

بەڕێز د.کـەمـال عـەبدولکەریم مـحـەمـەد فـوئاد:

بەڕێز سـەرۆکی ئەنجـوومـەن.

هەر بۆ زانیاری ئێوە، لە زۆر وڵاتانی دونیادا دوکان هەیە و چەک دەفرۆشن، بەڵام خاوەن دوکانەکە نایفرۆشێ ئەگەر مۆڵەتی حکومەتی بۆ نەهێنێ، سوپاس.

بەڕێز ئەحـمـەد ئەبو بەکـر حـەسـەن بامـەرنی:

بەڕێز سـەرۆکی ئەنجـوومـەن.

ئەگەر یەکێک بڕوات بۆ خۆی دەمانچەیەک بکڕێ و ئەگەر مۆڵەتی وەزارەتی ناوخۆی پێ بێ،

وەزارەتی ناوخۆ بەیانی دەزانێ فلان چەک لەلای فلان کەسە، ئەگەر هات و تاوانێک بوو ئەو کاتە دەتوانێ ئەو بازرگانییە بەرزەفت بکات، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

مادەی (٥) جۆرەکانی مۆڵەت پێدانە، ئەگەر هاتوو ئێمە (حیازە)مان بۆ کلاشینکۆف دانا ئەوە جۆرەکانی ئەو مۆڵەتانە دەگۆڕدرێن، (١ـ تکون الاجازات کالآتی) (٢ـ اجازة حمل وحیازة السلاح) ئەوجا چارەی کلاشینکۆفەکەمان نەکردووە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لێرەدا وای بۆ دەچم گرفت نییە، ئەوە تەواو بوو، فەرموو کاک ئەیاد.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

المادة الخامسة: تکون الاجازات کالاتي:

١- اجازة حمل وحیازة السلاح الناري وعتاده.

٢- اجازة اصلاح السلاح الناري.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

هیچ تێبینییەک لەسەر ئەم مادەیە هەیە؟

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

(اجازة حمل او حیازة) نەک (حمل وحیازة) واتا (او حیازة)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

وەزیری ناوخۆ ئەگەر ڕوون کردنەوەیەکی هەیە بابفەرموێ؟

بەڕێز یونس محەمەد سەلیم ڕۆژبەیانی/وەزیری ناوخۆ:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

هەروەها هەمان تێبینییە، چونکە (حمل وحیازة) هەردووک بەیەکەوە نابن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئینجا بابزانین لیژنەی یاسا، یا کەسی تر تێبینی لەسەر ئەم دوو خاڵە هەیە؟ تەنیا کاک جەمیل ماوەتەوە.

بەڕێز جەمیل عەبدی سندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

هەتا لەڕێمی عێراقیش ئەو جۆرە مۆڵەت پێدانە هەیە (اجازة و حیازة السلاح)، (حیازة) لەماڵەوە هەیتی، بەڵام لەگەڵ خۆی نایگێڕێ، سوپاس.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن:

بڕگە یەک دەڵێ (أجازة حمل أو حيازة السلاح الناری وعتاده) جا بزانین لیژنەی یاسا رای چی یە لەسەر ئەو بابەتە؟

بەڕێز حـــەســـــەن عـــــەبدولکەریم بـەرزنجی:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

بەڵای ئێمـەوە وەک لیژنەی یاسا ئێستا مۆڵەتی(حمل وحيازة) بەیەکەوە بێ، ئەگەر بمانەوێ مۆڵەتی (حيازه) بەتەنیا بێ دەبێ بڕگەیەکی تری بەتەنیا بێ (اجازة حمل و حيازة) چونکە (حمل وحيازة) پێکەوە دەکرێت، هەم (حيازەیە) هەم (حمل)ە، بەڵام (اجازة الحيازة) دەبێ بەتەنێ بێ، سوپاس.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن:

مەسەلەی کڵاشینکۆف بڕایەوە دەنگمان لەسەربدا، تەوا بوو، ماوەتەوە دارشتنەکەی وئەوەی کە لەبڕگەی (٢)دا جێگای بکەنەوە. ئەوجا ئەگەر لەمادەی (٥) تێبینی تر هەیە؟ لەگەڵ زیاد کردنی (او)، ئایا وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ کێ لەگەڵە؟..کێ لەگەڵ نییە؟ بەتێکڕای دەنگ ئەوە پەسەند کرا.

بەڕێز ئەیاد حـــــاجی نامق مـــــەجـــــیـــــد:

المادة السادسة: ١- لسلطة الاصدار بناء على طلب يقدم اليها منح اي من الاجازات المنصوص عليها في هذا القانون بعد توفر الشروط الاتية في طالبيه او طالبيها.

أ - ان يكون من سكنة الاقليم.

ب- اكمل (٢٥) من عمره.

ج- غير محكوم عليه بجناية غير سياسية او جنحة مخلة بالشرف.

د- غير مصاب بعوق بدني أو مرض عقلي أو نفسي يمنعه من استعمال السلاح مؤيداً بتقرير من لجنة طبية.

هـ- تكون حيازته للسلاح مشروعة.

٢- يُستثنى من احكام (د) من فقرة (١) من هذا المادة الموظفون في دوائر الدولة.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن:

کێ دەیەوێ لەسەر مـاددەی (٦) قسـە بکات تکایە ناوەکان بابنوسرێن، ئەو برایانەی دەیانەوێ قسە بکەن، (١٠) کەسن. کاک فەرسەت تێبینییەکی هەیە بابفەرموێت.

بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵڵا/سکرتێری ئەنجوومەن:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

من تێبینیم لەسەر بڕگەی (ب وجـ) هەیە، بڕگەی (ب) ئەوەی مۆڵەت وەربگرێ پێویستە تەمەنی (٢٥) ساڵ بێت تەواو بوونی (اهلیەت) لەقانونی عێراقی (١٨) ساڵە لە (١٨) ساڵی یان لە

(١٨) كەمتر دەبێتە پۆلیس وسەرباز، ماقوولّ نییە ئەو زیادەیە لە نێوان تەواو بوونی (اهلیه) كە دەتوانێت گرنگترین هەڵسوكەوت بكات لە هەمان كاتدا ناتوانێ مۆڵەتی چەك وەربگرێ، بەڕای من ئەوە ببێتە (١٨) ساڵی زیاتر دەگونجێ لەگەڵ قانونەكانی عێراقی بەتایبەتی (القانون المدنی)، بەنیسبەت برگەی (ج) (غير محكوم عليه بجناية غير سياسية) باشە یەكێك رووداوێكی هاتوچۆی لەدەست قەوماوە، دووسێ كەسی بە رووداوی ئۆتۆمبیل كوشتووە بۆ بەرهەڵستی بكەم مۆڵەت وەربگرێ؟ بەڕای من (شطری) دووەم لەمادەكە بەسە (بجنحة مخلة بالشرف) ئەوانی تر منع نەكرێ كە مۆڵەتی چەك رابگرێ، سوپاس.

بەڕێز هێرۆ ئیبراهیم ئەحمەد:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن.

من لەگەڵ كاك فەرسەت دام لە خاڵی (ب). خاڵەكەی تریش (د) دەڵێ (غير مصاب بعوق بدنی)، بەڵام زۆر جار پێشمەرگە هەبووە دەستێكی هەبووە، بەڵام پێشمەرگە بووە وشەڕیشی كردووە، ئێستا بۆ ئێمە لەو دەقە بێ بەری بكەین؟ وابزانم هەر (مرض عقلی ونفسی) بەسە، سوپاس.

بەڕێز نەهلە محەمەد سەعدوڵڵا:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن.

دووخاڵم هەیە یەكەمیان برگەی دوو (استثناء موظفي دوائر الدولة) ی كردووە لەو مەرجانە، ئەوە بەزیاد دەزانم، پێویستە كارمەندانی دەوڵەت هەمان مەرجیان تیا هەبێ لەكاتی مۆڵەت وەرگرتندا، خاڵی دووەم، ئایا ئەو مەرجانە پیادە دەكرێن لە سەر ئەو كەسانە كەدەیانەوێ مۆڵەتەكانیان تازە بكەنەوەیاخود تەنیا لەكاتی مۆڵەت وەرگرتنی یەكەم جار؟ پێشنیاری ئەوە دەكەم كەمۆڵەتیشیان تازە كردەوە هەمان مەرجیان لێ بێتە دی، سوپاس.

بەڕێز سەعید محەمەد سەدیق هروری:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن.

تێبینیم لەسەر (استثناء) لە برگە(٢)دا لەگەڵ خوشكە نهلە جوداین (يستثنى من احكام البند ـ د ـ من الفقره (أ) من هذه المادة الموظفون فی الدوائر) بۆ نموونە فەرمانبەر هەیە لەفەرمانگەكاندا كەم ئەندامە، ئەو لێ بەدەر كردنە سەبارەت فەرمانبەران زیادەیە، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد تاهیر زین العابدین:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن.

منیش لەسەر استثنای (مرض عقلی) بێ یان (مرض نفسی) بێ كەنەتوانێ چەك بەكار بێنێ بۆچی لەبەندەكەدا بەدەر (استثنا) كراوە؟ سوپاس.

بەڕێز د. قاسم محەمەد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەگەڵ کاک فەرسەتم کە دەڵێ (ثم غير محكوم عليه بجناية او جنحة مخلة بالشرف) (غير سياسية)ی پێ ناوێ، دوو، بەنیسبەت (٢٥) ساڵ من زۆر بەکەمی دەزانم، چونکە (حیازەی) چەک وەک، مۆڵەتی رانەری (سیاقەت) نییە، گیانی خەڵکی پێوە بەندە، من پێشنیار دەکەم (٣٠) سی ساڵ کەمتر نەبێ، سوپاس.

بەڕێز نەجمەدین عەزیز ئیسماعیل:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من لەگەڵ ئەوەم ئەوەی کاک فەرسەت باسی کرد (غير محكوم عليه بجناية غير سياسية) ئەو (٢٥) ساڵەش زۆرە ئەگەر کەمی بکەینەوە.

٢- (یستثنی من احکام) ئەو بەندە پێویست ناکات بەرای من زیادە، سوپاس.

بەڕێز یونس رۆژبەیانی/وەزیری ناوخۆ:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

برگەی (جـ ، د) من تێبینیم لەسەریان نییە، کۆکم لەسەر ئەو تێبینیانە، بەڵام خاڵی (٢) (استثناء اصوليا) هیچ فەرمانبەرێک نابێتە فەرمانبەر ئەگەر فەحس نەکرا بێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

پرسیارێک هەیە پێش ئەوەی لیژنەی یاسا وەڵام بداتەوە، برگەی (هـ) (تكون حيازته للسلاح مشروعة) پرسیارەکە دەڵێ ئەوە یانی چی؟

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

برایان لەزۆر خاڵ هاوبەش بوون لەسەری بەتایبەتی خاڵی دووەم کە دەڵێ (یستثنی) من احکام البند (د) بەندی (د) دەڵێ (غير مصاب بعوق بدني او مرض عقلي) ئەوانە هەمووی قەیدی ناکا بەرهەڵستی دەکەن لەهەڵگرتنی چەک، واتا ئەگەر پێشمەرگەیەک کەم ئەندام بێ مەنعی نەکات لەهەڵ گرتنی چەک ئەوە لێرە منع ناکرێ (يمنعانه من حمل السلاح) لەپاشان بۆ لەو برگەیەدا فەرمانبەرمان هەڵاوێردووە؟ (غير الموظف) دەبێت بچێتە لای دکتۆری تایبەت و بۆ لای لیژنەیەک بڕوانامەیەک بێنێ کە هیچ نەخۆشی یەکی نییە نەخۆشخانە ئەو بڕوانامەیە پێشکەش بکات لەنێوان مەرجی مۆڵەت دانەکاندا، بەڵام کارمەند ئەو بڕوانامەی پێویست نییە، چونکە لەکاتی دامەزراندنی دا ئەو بڕوانامەی بردووە، لەکاتی دامەزراندنی، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

زۆر سوپاس، ئێستا دوو خاڵی سەرەکیمان هەیە، یەکێک مەسەلەی تەمەنە، دووەم، بابەتەکەی

هێرۆ خانە کە لەبابەت کەم ئەندامەوە دەپرسێ، ئەگەر لەسەر ئەوەی کە لیژنەی یاسا پرسی چ بەدواداچوونێکتان نییە؟ دەچینە سەر خاڵێکی تر.

بەڕێز هێرۆ ئیبراهیم ئەحمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەست سەقەتی بەکەم ئەندام حساب دەکرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

وابزانم (یمنعانه من استعمال السلاح) راپۆرتێکی پزیشکی بێنێ وبڵێ ئەم کەم ئەندامە دەتوانێ چەک بەکار بهێنێ، ئەوسا مافی خۆیەتی.

بەڕێز نەهلە محەمەد سەعدوڵڵا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

قسەیەکم هەیە، لەسەر بڕگە (٢) کە بەڕێز وەزیری ناوخۆ ولیژنەی یاسا وەڵامیان داوە، راستە کارمەند کە دادەمەزرێ راپۆرتی لیژنەی پزیشکی دێنێ کەوا هیچ نەخۆشی دەروونی و، دەمارو، لەشی نییە، بەڵام ئەگەرێک دانێ، پاش ساڵێک ئەو کارمەندە توشی نەخۆشی یەک هات، نەخۆشییەکی دەروونی، ئایا راپۆرتی لیژنەی پزیشکی لەحاڵەتی تازە کردنەوە داوای لێ دەکەن یان نا؟ سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کاک دکتۆر فەرموو...

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فۆئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەمەسەلەی تەمەندا وابزانم ئەوەی لەسەرووی (١٨) ساڵییەوە بێ هەموو مافێکی هەیە، لەبەر ئەوە دیاری ئەکرێ بە (٢٥) ساڵی و ئەوەی کە کارمەندانی لێ بەدەر دەکا، بەڵای منەوە شتێکی زیادە ئەوە مانای ئەوەیە ئەگەر لێکی بدەینەوە وا دەگەینێ ئەگەر کارمەند شێت ووێت ومااڵ وێرانیش بن هەر دەتوانن چەک هەڵگرن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

مەرج نییە، خۆی دەقەکە لەئەسڵی پرۆژەکەدا، مەبەستەکەی روونە، بەڵام پرسیارەکەی نەهلە خان ئەگەر کارمەندێک (١٠ ـ١٥) ساڵ خزمەتگوزاری هەیە وتووشی کۆمەڵێک نەخۆشی بوو، داوای چەکی کرد کێ بزانێ ئەمە ساغە؟ سوپاس.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

زۆر باسی نەخۆشی وشتی وا دەکرێ من گەڵێک دەبینم، من دەڵێم ئەوەی نەخۆش نەبێ چەکی پێ ناوێ، سوپاس.

بەڕێز مـحـەمـەد سـەعـیـد ئەحـمـەد یەعـقـوبی:

بـەڕێـز ســـــــەرۆکـی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

لێرە هاودژییەک هەیە لەنێوان برگە (ب) کە دەڵێ (اکمل الخامسة والعشرین من عمره) لەگـەڵ ئەوەی کـە کـارمـەند بێ، کەواتە کـارمـەند بێ رەوایە بە (١٨) سـاڵی چەک هەڵگری، بەڵام ئەگەر کارمەند نەبێ نابێ چەک هەڵگرێ، ئەوە کێشە و گیروگرفتی تێدایە، سوپاس.

بـەڕێـز ســـــــەرۆکـی ئـەنجـــــــوومـــــــەن:

پێشنیارێک هەیە کە لەبنەڕەتدا هەر برگە (٢) هەڵگرین (یستثنی من احکام ـ د ـ من الفقرة (١) من هذه المادة، الموظفـون في دوائر الدولة) پێشنیـارێک هەیە کـە وابکەین، ئێسـتاکـە دێینەوە سەر مادەکە کە گفتوگۆی لەسەر کرا، دەچینەوە سەری یەک بەیەک..

أ- ان یکون من سکنة الاقلیم.

کێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ کێ لەگەڵ نییە؟ بەتێکڕای دەنگ وەکو خۆی مایەوە.

ب- اکمل الخامسة والعشرین من عمره. پێشنیارێک هەیە کە یاسا دەڵێ دەبێ (١٨) سالّ بێ، وابزانم رای چەند ئەندامێکی پەرلەمانە، کێ لەگەڵ ئەوەیە کە (ب) وەک خۆی بمێنێتەوە؟ کێ لەگەڵ نییە واتە بیگۆڕین؟ زۆربەی دەنگ لەگەڵ ئەوەیەکە بیگۆڕین. پێشنیارەکە ئەوەیە کە (من اکمل الثامنة عشرة من عمره) کێ لەگەڵ ئەوەیە (من اکمل الثامنة عشرة من عمره) بمێنێتـەوە؟ بەزۆربەی دەنگ (١٨) سالّ پەسەند کرا (من اکمل الثامنة عشرة).جـ- غیر محکوم علیه بجنایة غیر سیاسیة او جنحة مخلة بالشرف، کێ لەگـەڵ ئەوەیە (جـ) وەک خۆی بمێنێتەوە؟ کێ لەگەڵ ئەوەیە بیگۆڕین؟ بۆ هەموار کردنی (جـ) پێشنیارێک هەیە (غیر محکوم علیه بجنحة او جنایة مخلة بالشرف) ئەو پێشنیارە کراوە جارێکی تر بیخوێنینەوە.

بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵڵا/سکرتێری ئەنجومەن:

بـەڕێـز ســـــــەرۆکـی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

غیر محکوم علیه بجنحة او جنایة مخلة بالشرف، سوپاس.

بـەڕێـز حـــســـــەن عـــــەبدولکەریم بـەرزنجی:

بـەڕێـز ســـــــەرۆکـی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

بەمانای ئەوە دێ کابرایەک هەستاوە (٥) کەسی کوشتووە بە ئانقەست (عمد) ئەمە (مخل) نییە بە شـەرەف یەکـســـەر، ئەو کـابرایە منع ناکـرێ لە چەک هەڵگرتن، هەر لەبەر ئەوەی (٢٥) (مرور)ەکەی بەگەڵ دەکەوێ، سوپاس.

بـەڕێـز ســـــــەرۆکـی ئـەنجـــــــوومـــــــەن:

بجنایة او جنحة.

بەڕێز حـــەســـەن عـــەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

تەنیـا ئەوەی براەدران نموونەیان پێ هێنا (٢٥) مـرور، لەراسـتیـدا تـاوانە، بەڵام یەکی ئەگـەر نەتوانێ ئۆتۆمبـیلەکـەی بەتەواوی بەکـاربێنێ و خـەڵک بکوژێ ئایا ئـەو چەکـەی پێی بدرێ چۆن بەکـاری دێنێ (قـتل عـمـد) مـانای ئەگـەر (٥) کـەسی کـوشـتبێ (قـتل عـمـد) پەیوەندی نیـیـە بە(شەرەف)ەوە، مـانای ئـەوەیە منع ناکرێ لەچەک هەڵگرتن مـانای ئەوەیە بکوژەکە بەرەڵڵای ناو میللەتی دەکەین وچەکی دەدەینێ، سوپاس.

بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵڵا/سکرتێری ئەنجوومەن:

بـەڕێـز ســـــەرۆکـی ئـەنجـــــوومـــــەن.

وابزانم ئەگـەر بێتـو یاسـای سزادان لێک بدەینـەوە زۆربەی ئەوانە (جـرائم عـادیة)یـــە (مـخلة بالشـرف) نییە دەمێنێ مۆڵەت پێدانەکە خۆ ئەو مـۆڵەت پێدانە (حتمی) نییە، وەزیری ناوخۆ یا هەرکـەسێک بێ ئەو مـەرجانەی تیـادابێ مـۆڵەتی پێ دەدات، ئەمـە دەسـەڵاتێکی بەمـەزەندەیە بۆ وەزیری ناوخـۆ، حـەزی لێ نەبێ دەتوانـێ مـۆڵەتی پێ نەدات پێی دەڵـێ، چونکە لە فـلان رووداودا پێنج کەست کوشتووە لەبەر ئەوە رەفزی داواکەی تۆم کردووە، مـۆڵەت بە تۆ نادەم، سوپاس.

بەڕێز حـــەســـەن عـــەبدولکەریم بەرزنجی:

بـەڕێـز ســـــەرۆکـی ئـەنجـــــوومـــــەن.

بەپێی یاسا دەتوانێ داوا لە دادگا بکات کەیاسایی نییە، چونکە پێنج کەسیشی کوشتبێ (مخل) نییە بەشەرەف بۆیە دەبێ مۆڵەتەکەی بداتێ، بە دادگا لێی وەردەگرێ، سوپاس.

بەڕێز حـــازم ئەحـــمـــەد مـــەحـــمـــود یوســـفی:

بـەڕێـز ســـــەرۆکـی ئـەنجـــــوومـــــەن.

من پشتگیری کاک حەسەن دەکەم، چونکە بەراستی ویستم ئەوە بڵێم کە لە یاسادا بوارمان دا ئەو وەختـە مـافی خـۆیەتی مـۆڵەتەکـە وەربگرێ، ئەگـەر وەزیری ناوخـۆ رەفـزی بکات، هەزار هۆی بۆ بدۆزێتەوە دەڵێ: بەیاسا ئەوە مافی منە، من وەری دەگرم، سوپاس.

بـەڕێـز ســـــەرۆکـی ئـەنجـــــوومـــــەن:

دێینە سەر بڕگەی (جـ) کێ لەگـەڵ ئەوەیە (جـ) وەک خـۆی بمێنێتـەوە؟ کێ لەگـەڵ نییـە؟ کەواتە بە زۆربەی دەنگ وەک خـۆی دەمـێنێتـەوە. (د) (غير مصاب بعوق بدني او مرض عقلي او نفسي يمنعه من استعمال السلاح مؤيداً بتقرير من اللجنة الطبية) وابزانم ئەو دەقە روونە گـفتـوگـۆشی لەسەر کراو، تەنیـا یەک تێبینی لەلایـەن هێرۆخانەوە مـاوە، ئەویش لەگـەڵ ئەو رایە بوو کەلیژنەی یاسـا راڤەیان کـرد، کێ لەگـەڵ ئەوەیە وەک خـۆی بمێنێـتـەوە؟کێ لەگـەڵ نـیـیـە؟ کەواتە بەزۆرینەی دەنگ وەکو خۆی دەمێنێتەوە.

(هـ) (تكون حيازته للسلاح مشروعة) لیژنەی یاسا ڕاڤەی ئەو پرۆژەی کرد، هیچ تێبینیەک دوای ئەو نەبوو. کێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ کێ لەگەڵ نییە؟ کەواتە بە تێکڕای دەنگ وەک خۆی مایەوە. ٢- گفتوگۆ زۆر کرا، برادەران وادەزانن ئەو بەندە زیادە، کێ لەگەڵی نییە؟ واتە نەمێنێ؟ کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەم بڕگەیە هەڵبگرین؟ بە زۆربەی دەنگ ئەو بڕگەیە هەڵدەگیرێ و، دەچینە سەر مادەی (٧).

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

المادة السابعة: يعين شكل الاجازات بتعليمات تصدرها وزارة الداخلية في الاقليم.

بەڕێز نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا/ جێگری سەرۆک:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پرسیارەکە ئەوە لەپێشدا (سلطة الاصدار) وەسف کراوە، کە وەزارەتی ناوخۆیە، بۆ ئەوەی هەموورێک بێ، بۆیە دەڵێین: (يعين شكل الاجازات بتعليمات تصدرها سلطة الاصدار) لەجیاتی (وزارة الداخلية)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لیژنەی یاسا فەرموون...

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

خۆی بەحوکمی ئەوەی (شكلى اجازه) پێویستە لەسەرەوە دەربچێ چۆنە وچۆن نییە؟، ئەو وەختەی دەسەلاتی دەرکردنیش (اصدار) ئەوانی خوارخۆی رادەسپێرێ، ئەوانەی پلەی خوارەوەش تەنیا دەسەلاتی دەرکردن (اصدار)یان دەدرێتێ نەک دەسەلاتی دیاری کردنی شێوەکە (شكل)ەکەی دەقەکەش چارەی کردووە، سوپاس.

بەڕێز یونس محەمەد سەلیم ڕۆژبەیانی/ وەزیری ناوخۆ:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من چ تێبینیم نییە، لەگەڵ ئەوەم وەکو خۆی بمێنێتەوە، وەکو کاک ئەیاد باسی کرد..

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

مادەی (٧) کێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ کێ لەگەڵ نییە؟ بە تێکڕای دەنگ وەکو خۆی مایەوە.

ئەم کۆبوونەوەیەمان لێرەدا تەواو دەبێ وکاتژمێر (٤)ی ئێوارە دیسان کۆبوونەوە هەیە.

بەڕێز نەهلە مـــحـــەمـــەد ســـەعـــدولـلا:

بـەڕێـز ســـــــەرۆکـی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

ببووره، ماده (٦) برگه برگه باسکرا، بەڵام دەنگ لەسەر هەموو مادەکە نەدرا، چونکە لەمادەی (٦) پرسیارێکم پرسی وەڵامم وەرنەگرتەوە.

بـەڕێـز ســـــــەرۆکـی ئـەنجـــــــوومـــــــەن:

برادەران دەڵێن جیاوازی نییە.. سوپاس.. سەعات (٤) لێرە کۆدەبینەوە، بابەتێکی تازە هەیە....

بەرەزامەندی هەموومان، تەنیا وابزانم کاک شێخ جەعفر کەمێک جیاوازی هەبوو، چونکە دەیویست هەموو لایەک (قاذفە)و هەموو جۆرە چەکێکیان هەبێت، ئێمەش ئەوەمان پێ باش نەبوو، هەموو برادەران کۆک بووین لەسەر ئەوە. مادده(١) یش دیسان وەکو خۆی دەمێنێتەوە، (٤.٣) یش دیسان وەکو خۆیان دەمێننەوە. دەربارەی مادەی (٢٤) ، ئەو بڕگەیە دوایی دێتە پێش بۆ ئەوەی روون بێت بۆ دەسەلاتی (اصدار)، ئەوەش بڕگەی بابەتی کلاشنکۆف وئەو جۆرە چەکانەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

مادەی (٢٤) بڕگەیەک زیاد دەکەن؟.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بڕگەی دووەم بەو شێوەیە، لەڕاستیدا من دەمویست لەسەر مادەکان بڕۆین کە گەیشتبێ، بەڵام چ بەرهەڵست نییە ئێستا ئەیخەینمەوە بۆ ئەوەی روونبێ بڕگە (٢) ی مادەی (٢٤) ئەمەیە: (لسلطة الاصدار صلاحية منح اجازة بندقية كلاشنكوف وفق احكام هذا القانون)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئاخر کاک عەدنان ئێمە باسی چەکی دیاریمان کرد. وادابنێین ئەگەر یەکێک لە مالەوە چەکێکی هەبێ، ئێستا چەکی هەمەجۆر هەیە، کلاشینکۆف وگەلێ جۆری تریش هەنە، ئەوانەش هەموویان (سريعة الطلقات)ن بۆ پارێزگاریش دەست دەدەن.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەراستیدا ئەمە شتێکی سەرەکی وسروشتییە، دوای دەنگ لەسەردان ناتوانین گفتوگۆی لەسەر بکەین، چونکە بووەتە بڕیار وتەواو، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەوەی کاک عەدنان پێشنیارە.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

نا نەخێر بڕیار بوو، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

نەخێر بڕیار نییە پێشنیارە، وتمان دارشتنێکی تری بۆ بکەین، چونکە ئەو دوو مادەیە دەنگمان لەسەر نەداوە لەڕاستیدا وامان بەباش زانی (حەصر)ی کەین لەسەر کلاشنکۆف بۆ ئەوەی بوار نەدەین بەچەکی تر، واتا بۆچوونەکە لەهەر سێ لیژنەی یاسا ولیژنەی کاروباری بێشمەرگەو لیژنەی ناوخۆ، بەو شێوەیە بوو، فەرموو کاک فرەنسۆ.

بەڕێز فـــــرەنســـــۆ تۆمـــــا هەریری:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.

دوێنێ بڕیار لەسەر ئەوە درا کە ئەو خاڵە بگۆڕدرێت ومن دژ بووم، پێشنیاریش کرا کە کلاشنکۆف ودەستە خوشکەکانی وەک(R.B.K)، ژێر سێ ، ناتۆ، ئەوانەی کە هەنە وئەوانیشی لەگەڵ بن، واتا بڕیاری گۆڕینەکە بەو شێوەیە کرا، ئینجا من پێم وایە ئێمە لەمەو دوا دەبێ هەندێ یاسا دابنێین، بۆ ئەوەی بتوانین جێ بەجێیان بکەین، سوپاس.

بەڕێز د. مـــحـــەمـــەد فـــوئاد مـــەعـــســـوم:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.

بەڕاستی ئێمە دەمانەوێ بەدەقەکە تەنیا(بندقیة)بنووسرێت تاکو لەو گرفتە دەرباز بین. لەگەڵ ڕێزمدا بۆ لێژنەی یاسا ، ئەوان تووشی شتێکی تایبەتیمان دەکەن، لەیاسادا ناوی کلاشنکۆف بێت، ئەوە تۆزێک گرانە. جارێ دەربارەی چەک لەوولاتێکی وەکو ئەمریکا ، بڕۆ بۆ بازاڕ کام جۆرە ڕەششاشت دەوێ بیکڕە بەبێ مۆڵەت، بەڵام بۆ دەمانچە دەبێت ئێجازە وەربگری، هۆیەکەشی ئەوەیە ، چونکە دەمانچە چەکێکە دەشاردرێتەوە و کەس نایبینێ، لەوانەیە لەکاتێکدا بەکاربێت کە ئەوەی تری بەرامبەر تەوەقەوع ناکات، بەڵام تفەنگ بەدەستەوەیە ودیارە، ناشاردرێتەوە، بەنسبەت ئێمە ڕەوشی ئەمڕۆی کوردستان یاسایەکە با نەرمی تێدا بێت، سوپاس.

بەڕێز کـاکـەڕەش مـحـەمـەد نەقـشـبـەندیی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.

بەبۆچوونی من د. فوئاد فەرمووی(بندقیة اعتیادیة) بابەتەکە ناڕوات، چونکە ئێمە دەبێت پێناسی چەک بکەین، چونکە دوو جۆر چەکمان هەیە چەکی وجەنگی وچەکی ئاگردار، ئەگەر بێین بڵێین (بندقیة اعتیادیة)، مانای وایە چەکە جەنگییەکان چ لێ بکەین، (بندقیە) کۆمەڵێک (بنادقمان) هەیە، یان ئالین یان ئالی نین، (بندقیە)ی ئاسایی ئەو جۆرە تفەنگانە دەگرێتەوە کە ئالی نین(سریعة الطلقات)ن یان (نصف ئالی)نە. بەڵام کە گوتت (بندقیە اعتیادیە)، بێگومان ئەوانە ناگرێتەوە، مانای وایە ئێمە بۆ وەزیری ناوخۆ گرفتێک دروست دەکەین، وەزیری ناوخۆ دەبێت بەئارەزووی خۆی ڕاڤەی بکات، سوپاس.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن:

بەڵام دەکرێ لێژنەی یاسا لەبڕگەیەک لە بڕگەکانی مادە(٢٤)دا ئەمە زیاد بکا ،بەم جۆرە بێت (للوزیر وسلطة الأصدار، تحدید نوعیة السلاح) ئەوەش جۆری تفەنگەکە دیاری دەکات.

بەڕێز ئەرســـەلان بایز ئیـــســـمـــاعـــیـــل:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.

کە ئێمە مۆڵەت بدەینە تفەنگی (ئالی) مانای وایە تفەنگەکانی دیکە هەمووی مۆڵەت دەدرێن

وهەندێک مەسەلەی تریش هەیە لەوانەیە خەڵکێک ناتوانن کلاشنکۆف بە(٢٠٠٠) دینار بکڕن، دەتوانن ڕەشاشێکی بچکۆلە بکڕن ئەوانەی وەختی خۆی پێیان دەگوت (پور سعید) یان بڕنەوێک بکڕن ئەوانە لەوانەیە بە(١٠٠٠) دینار بن یان بە(٨٠٠، ٩٠٠) دیناربن، ئێمە کە مۆڵەتی کلاشنکۆف بدەین، پێم باشە ئەگەربڵێین(بندقية خفيفة)ئەوا ڕەشاش ناگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز جەمیل عەبدی سندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بڕگە(٢)ماددە یەک دوێنی دەنگی لەسەر درا، ئەوە دەبێ کلاشنکۆف ورەشاشی سووکی تێدا بێت. لەبەر هەندێ هەر دوێنێش پێشنیارەکە بەم جۆرە کرا(المسدس والبندقية الأعتيادية. بما فيها سريعة الطلقات) بخرێتە یاساکەوە، ئەمە دوێنێ ئێمە دەنگمان لەسەردا نابێت دیسان بگەڕێینەوە سەری، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بڕیارەکە ئاشکرایە وهەموو کۆکین لەسەر ئەوەی کە ئەبێ مافی (حیازە) یا هەڵگرتنی (حمل)ی کلاشینکۆف بدرێت، جا چۆن دای دەڕێژن دایبڕێژن ئەوە گرفتێکی گەورە نییە وپێویستە چارەی بڕگە(٢) بکەین، ئەگەر لیژنەی یاسا لەگەڵ پسپۆڕان گەیشتۆنەتە ئەو بڕوایەی کە بەزیاد کردنی بڕگەیەک ئەتوانین چارەی ئەو قانوون وبابەتە بکەین. تەنیا ئەوانەی ئەوان کردوویانە یەک جۆرە چەکیان دیاری کردووە، کە ئەویش گرفتێکی گەورە دروست دەکات و ئەوە نرخی کلاشنکۆف بەرز دەکاتەوە ودەگمەنی دەکات، خەڵکیش وەکو برادەران گوتیان لەوانەیە نەتوانێ کلاشنکۆف بە(٥٠٠٠) هەزار دیناربکڕێت. جا ئەگەر چارەیەک بکرێت ئەو دەستەڵاتە بدرێت بە وەزیری ناوخۆ ، بڕگەیەک بۆ دەسەڵاتی (اصدار) زیاد بکات وئەو مەسەلەی چەکی (سريعة الطلقات آلي) دیاری بکات وشتێکمان بۆ بکات تاکو گرفتەکە لەسەر خۆمان هەڵگرین و رزگارمان ببێت لەو بابەتە. جا بالیژنەی یاسا رای خۆیان بدەن.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

گرنگ ڕا نییە، گرنگ ڕاڤەکەیەتی و دەبێ شی بکرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

نەخێر مەسەلە ڕا نییە دەبێ ببورن.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەڕاستیدا جارێ دێمە سەر قسەکانی بەڕێز کاک د.فوئاد و ئەو بابەتەکەی وا ئاراستە کرد وەک بڵێی لیژنەی یاسایی بەرپرسیارە. من دوێنێ لێرە نەبووم وبرای بەڕێزم کاک سید حەسەن بە

ئەمانەتەوە بۆی گێڕامەوە، بەڵام ئەوەی کاک دکتۆر فەرمووی تەنیا لیژنەی یاسا نەبووە و لەخۆوەش نەهاتووە کە لیژنەی کاروباری پێشمەرگە لەگەڵمان دانیشتووەو لیژنەی ناوخۆ بەو ناوەی هەموو پسپۆڕن لە بواری تایبەتمەندی خۆیاندا ئێمە ئەو ڕەئیەمان زۆر هاتە پێش کە بڵێین کلاشنکۆف و(اخواتە)، لەم حاڵەتە ئێمەی لیژنەی یاسا ئیشمان ئەوەیە قانوون دابنێین وئێمەش ڕوومان کردە پسپۆرانی لیژنەی پێشمەرگە، کە هەموویان خاوەنی ئەزموونێکی دوورو درێژن، چ لەژیانی سەربازی و چ لەژیانی پێشمەرگایەتیدا ئەوان وەسفەکەیان بەو شێوەیەدا بە ئێمە، ئەگەر شتی تر بڵێین دەبێ بڵێین (B.K.C) یش ولەوانەیە زۆر شتی تر رامانبکێشێ، لەبەر ئەوە ئێمە (حصر)مان کرد. بەڵام ئەوەی کە جنابت گوتت لەبارەی ئێمە، حەز دەکەین هیچ کەس چەکی نەبێت، ئەمەش ڕای خۆمە، ئەمە یەک ودووەمیان کاک دکتۆر فوئاد باسی ئەمەریکای کرد. ئەگەر ئێمە ئێستا وەزعمان وەکو ئەمریکا بێت، ئامادەین ئێمەش وابکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کاک عەدنان بابەتەکە بەخەستی باس بکەن.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەربارەی ئێمەوە وەکو لیژنەی یاسا، گوێمان داوەتە ڕای دوو لیژنەی پسپۆر دایدەڕێژین وئێمە لێی بەرپرسیارین. جاعەرزت کەم کە ئێمە دەڵێین چەکی تری لەگەڵ بێت، برادەرانی سەربازی رایان ئەوەبوو ئەگەر بڵێن فلان شت ئەگاتە(B.K.C)و(R.B.K) و وقازیفە وزۆری تر لەسەر ئەم بناغەیە کلاشنکۆف هاتووە و(حصر) دەبێت واتا هەر لەخۆڕاییەوە ئەمە نەهاتووە، سوپاس.

بەڕێز یونس ڕۆژبەیانی/وەزیری ناوخۆ:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەڕاستیدا مەبەست لەم یاسایە هەر وەکو باس کرا، ئەم دیاردەی چەکداری یە وەکو هەیە نەمێنێ ودووەمیش ئێمە ئێستا دەزگای حکوومەتی هەرێمی کوردستانمان هەیە وهەموویان، یان پۆلیس یا پێشمەرگەن هەموو نیزامین ومافی چەک هەڵگرتنیان هەیە. ئەم گفتوگۆیەی مەسەلەی چەک هەڵگرتن (حمل) یان (حیازە)، من لەگەڵ ئەوەدام بۆ (حیازە) بێت نەک بۆ (هەڵگرتن) و ئەو بڕگەیەی کە لیژنەی یاسا باسیان کرد زیاد بکرێت وبگوترێ(الأسلحة الخفیفة)بەڕای من ئەوە گرفتەکە چار دەکات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەگەر ماوە بدەن پێشنیارێک هەیە. نازانم ئێستاکە ئێمە لە(تەعاریف) ئەوە جێگیر بکەین یان لە بڕگە(یەک) دا ببنووسین؟ ئەمەش وەکو پێشنیارێک هاتووە ئێمە ئەڵێین (سلاح ناری ـ حربی ـ عتاد)، واتە : فیشەک. ئێمە فیشەک تەعریف بکەین یان تفەنگی ئاسایی (تەعریف) بکەین؟ لەبەر ئەوە، ئەو پێشنیارەی کاک دکتۆر فوئاد بەو شێوەیە بۆی ناردین. ئینجا ئەگەر بە (تەعریف)

بێت یان بەبڕگەیەکی تایبەت بێت (البندقية الأعتيادية) مۆڵەتم پێ بدەن. با ئەوەی دکتۆر بخوێنمەوە کە دەڵێت: (البندقية الأعتيادية التي تحدد اصنافها من قبل وزارة الداخلية بتعلميات) لێرەدا ئەڵێین (السلاح الناري المسدس والبندقية والبندقية الأعتيادية التي تحدد اصنافها من قبل وزارة الداخلية بتعليمات) ئەگەر ئەم تێ هەڵکێشە بڕوات و، ئەگەر نەڕوات لەنێوان (تەعریفات)دا دەنووسین.(البندقية الأعتيادية تحدد اصنافها من قبل وزارة الداخلية بتعليمات) ئەوکاتە وەزارەتی ناوخۆ دەڵێ چەکی ئاسایی کلاشنکۆفە، با ئەمە گفتوگۆی لەسەر بکرێت.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕاستی ئەو وشەی (الأعتيادية) دوای ئەوە(الحربية) ئەوە دەگەڕێتەوە بۆ یاسای کۆنی عیراقی کە ئەوکات چەکی ئۆتۆماتیکی بە جۆری ئێستا نەبوو، ئێستاکە چەکی ئۆتۆماتیک نەبێ زۆر دواکەوتووە، بەڵکو وەکو شتێکی شوێنەواری زیاتر هەڵدەگیرێ. یاخود ئەگەر بێت و ئێمە ئەو (تەعریفە) هەڵبگرین وبڵێین چەکی ئاسایی ئەوەیە کە ئۆتۆماتیک نەبێت. (قەناصە) لەکام جۆر دادەنێین؟. کابرا (قەناصە) هەڵدەگرێ ئوتۆماتیک نییە، نیو ئۆتۆماتیکە، دەبێتە ئاسایی، بەڵام لێرە وەک عەرزم کردن ئەو مروونەتە بهێڵدرێتەوە بۆ وەزارەتی ناوخۆ، سوپاس.

بەڕێز شێروان ناسح عەبدوڵلا حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەربارەی دیاری کردنی جۆرەکان، دەبێ لەیاسایەکەدا ناوی بێ، چونکە ئەو قانوونەی کەلێرە دەردەچێ ، ئەوە لە لەدادگاکاندا پیادە دەکرێ. دادگاکان پابەندنین رێنمایی وەزارەتی ناوخۆ پیادە بکەن، چونکە بەنسبەت دادگاکانەوە ئەوە قانوون نییە هەتا پیادەی بکەن، بۆ دیاری کردنی جۆرەکە دەبێ لەم قانوونە ناوی بێت دەنا تووشی گرفتێکی یاسایی زۆر گەورە دەبێت، سوپاس.

بەڕێز بەختیار حەیدەر عوسمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من لەگەڵ بۆچوونەکەی کاک یونس بووم، لێرەدا ئەگەر لە(تەعریفە)کەی زیاد بکەین دەنوسرێ، بەڵام (البنادق الأعتيادية والخفيفة) ئەو جۆرە چەکانە دەگرێتەوە وگرفتەکەشمان بۆ چارە دەکات، سوپاس.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێزسەرۆکی ئەنجوومەن.

لەبەر ئەوەی رێگە چارەیەک نییە، بۆیە دەبێت چارەسەری بابەتەکە بکرێت، چونکە دەنگی لەسەر دراوەو پێشنیار کراوە، بەبۆچوونی من بابەتی چەک یەکەم لەکاتی (تەعریف) کردنی چەکی ئاگردارو چەکی جەنگیدا دەستی لێ نەدەین حەزیش دەکەم بزانرێت (تعریفە)کە تەنیا لە قانوونی

عیراقی نییه، له زۆر یاساکانی دنیادا هەمان (تەعریف) هاتووه، چەکی ئاگردارو چەکی ئاسایی بەو جۆرە پێناسە کراوە، بەڵام ئەوەی کە کاک یونس فەرمووی چەکی سووکی لەگەڵدا بێ لەباتی ئەوەی کە وەزیری ناوخۆ دەسەڵاتی(منح اجازة حيازة الكلاشنكوف)ی هەبێ، بڵێین (حيازة الأسلحة الخفيفة) یان دەسەڵات بە وەزیری ناوخۆ بدەین بنووسرێ (لوزير الداخلية صلاحية منح حيازة الأسلحة ويدخل ضمن تعريف الأسلحة الحربية) ئەگەر نا هیچ چارەی ناکرێت. بەڕای من دەست لە (تعریف) نەدەین ، چونکە پێناسەکان شتێکی گشتین، شتێکی نیمچە (دەولی)ن. دەتوانم بڵێم ئەو چەکانە (حیازە)ی لەئەستۆی وەزارەتی ناوخۆ بێ ئەو کاتە گرفت نامێنێ، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

هەروەکو کاکەڕەش فەرمووی، گەر (تعریف)ەکە دەستی لێ بدرێت، بێگومان شتەکە زۆر دەگۆڕێت لە یاساکە ولەوانەیە نەگونجاوی یەک پەیدا ببێت. بەتایبەتی کە ئێمە مەبەستمان ئەوەیە کلاشنکۆف ودەستە خوشکەکانی دەبێت تەنیا (حیازە) بێ (حەمل) نەبێت، مەبەستیش بەڵای منەوە وابووە ماددە(٢٤) کە بڕگەکەی بۆ زیاد کراو، با فراوانتری بکەین، لەجیاتی کلاشنکۆف کەدیاری کراوە ومۆڵەتی دراوە بنووسرێ(لسلطة الأصدار ان يعطي له او لايعطي)واتە بۆ ی هەیە بیدات یان نەیدات. بڵێین لەجیاتی (حيازة بندقية الكلاشنكوف) بنووسرێ(البندقية الألية) ئەوجا (الخفيفة) ئەگەر عەسکەری یەکان پێیان باش بێ، ئەوە کلاشنکۆف ودەستە خوشکەکانی دەگرێتەوە، دەتوانێ بۆ خۆیشی بەڕێنمایی شتەکان دیاری بکات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەڵام نەمە بۆ ئەوەی گشتگیرتر بێ لەگەڵ ئەمەیان بەو شێوەیە(لوزير الداخلية) یاخود (سلطةالأصدار) جیاوازی نییە وگرفتیش نییە (تحديد الأسلحة الألية سريعة الطلقات المشمولة بأجازة حيازة السلاح بتعليمات او ببيان يصدر لهذا الغرض) واتە: بڕگەیەک زیاد بکرێت لەجیاتی ئەوەی برادەران چەکی (آلي) (سريعة الطلقات) دیاری بکەن کە مۆڵەتی (حیاز) دەیگرێتەوە لەلایەن دەسەڵاتی (اصدار)ەوە ئەوە مەبدەئێکە ئەگەر لەجیاتی ئەوە بکرێت.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێزسەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەو ڕایەی کاک شێروان دای، ڕایەکی یاساییەو روونە. بە ڕێنمایی لەتوانادا نییە دادگا گوێ بداتە ڕێنمایی، چونکە ڕێنمایی یاسایی نییە، دادگا یاسا پیادە دەکات، ڕێنمایی وەزارەتی ناوخۆ پیادە ناکات و وابزانم ئەوە ئاشکرایە ئەگەر بە ڕێنمایی بێت دادگا ئەو وەختی رادەوەستێ، سوپاس.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن:

کاک عەدنان ئێوە یاساناسن کە یاساێک دەچێتە بەردەم دادوەر، بڕگەیەک دەڵێت (لوزیر الداخلیة سلطة الأصدار) چەکی (آلي) دیاری بکات ئەویش ڕێنمایی بۆ دەرکردووە، خۆ ئەبێت بگەڕێتەوە بۆ ڕێنماییەکان.

بەڕێز عـــەدنان مـــحـــەمـــەد نەقـــشـــبـــەندیی:

بـەڕێزســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

ڕێنمـایی بۆ ڕوونکردنەوەیە بەنسبـەت یاسـا، چونکە ئەگـەر شـتێک لە یاسـا باسی نەکـرێت بە ڕێنمایی وەزیری ناوخۆ ناتوانێت بڵێ ئەم چەکە مۆڵەتی پێدراوە هەڵی بگرێت یان یاساغـە، من جـەخت لەسـەر ڕایەکـەی خـۆم دەکـەمـەوە، کـە دادگـا ناتوانێ گـوێ بداتـە ئەوە، چونکە ڕێنمـاییـە، سوپاس.

بـەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن:

جـا ئێسـتـا ئێمـە لەم کێشـەیە تەواو نابین، بەڕای من ئەم پێشنیـارەی کـاک د.فـؤاد بخـەینە دەنگدانەوە.

بەڕێز د.مـــحـــەمـــەد فـــوئـاد مـــەعـــســـوم:

بـەڕێزســـــــەرۆکـی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

بەڕاستی کـاک شێخ عەدنان، ئەوەی جـەنابت دەیفەرمووێ بەم شێوەیە ناتەواوە، ئەوە نیـیـە لێرە ڕەهایی هەڵگرتنی تفەنگ بێ، ئەوجا بڵێی دەقی یاسـایی گشـتگیـرە یان نا، وەزیر مـافی نیـیـە ڕێنمایی وەزارەت دەربکات. لێرە مەسەلەی مۆڵەت پێدانە، مۆڵەتی هەیە یان نیـیـە. کە مۆڵەت نەبوو بەقـانوونەکـە کابرا سـەرپێـچی کەرە. سـزا دەدرێت. ئەگەر مـۆڵەتەکـەی بوو، لەسـزا ڕزگـاری دەبێت، سوپاس.

بـەڕێزســـــــەرۆکـی ئـەنجـــــــوومـــــــەن:

جا ئەگەر ماوەم بدەن، تا بێینەوە سەر بابەتەکەمان وپێشنیارەکەی پێشوو، چونکە ئێمە ئەوە دوو ڕۆژە لەسـەر ئەم بابەتە قسـە دەکـەین، ئەمـە پوختـەی پێشنیارەکـەیە (لسلطة الأصدار منح اجـازة حیازة البنادق الأعتیادیة والنصف الألیة والألیة، وفق احکام هذا القانون) بەڕای من ئەمە بخەینە دەنگدانەوە.

بەڕێز حـــازم ئەحـــمـــەد مـــەحـــمـــود یوســـفی:

بـەڕێزســـــــەرۆکـی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

بابێم لەسـەرەتاوە دەست پێ بکـەم. ئێمـە نـامـانـەوێت دەسـتکاری چەکی ئـاگردارو چەکی جـەنگی بکـەین، چونکە یاساکە هەمووی تێک دەدات، لەبەر ئەوە ئەو بڕگەیەمان نیـیـە لەمادەی (٢٤)ودەنا

دەقەکە رێکە تەنیا گرفت لەسەر ووشەی(کلاشنکۆف)ە ئێمە دەمانەوێ شتێک دابنێین کلاشنکۆف وهاوجۆرەکانی بگرێتەوە، ئەوە ئیشی ئێمە نییە وەکو یاساناس. بەڵام ئەوەی کە ئێستا لەوە دیار دەبێت، ئێمە بڵێین تفەنگی ئاسایی کە لە برگەی(٢)دا هاتووە ئەوە هیچ ناکات، گەر لێرە بڵێین (بندقية آلية خفيفة) نازانم برادەرانی عەسکەری یان پێشمەرگە ئەم شتە دەکرێ یان ناکرێ؟ سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئاساییە کەلای بەین، بەو ئیعتبارەی کە هاتووە، ئەبێت (منح اجازة حيازة البنادق النصف الآلية والآلية وفقا لأحكام هذا القانون) بێ. بۆ ئەوەی زیاتر ئەمە دیاری بکەین کە ئەڵێین (بندقية نصف آلية)، مەبەستمان لەوەیە چەکی سووک وزۆر شتی تر بگرێتەوە.

بەڕێز ئازاد رەشید میران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەربارەی(البندقية) یەک ناوی هەیە، سێ جۆرە تفەنگ هەیە لەدنیادا. تفەنگی ئاسایی ئەوە کلاسیکی یە وەکو (برنەو) وئەوانە، پاشی ئەوەبوو بەتفەنگی (نصف آلي) وەکی (سیمینۆف) وپاش ئەوەش بووە(آلي كامل) وەکو کلاشنکۆف، ئەلێرە یەک ناوی هەیە، واتە (البندقیە) ئەمە(ڕەشاش)یش دەگرێتەوە، ئێوە ئەوانە تێکەڵ مەکەن، پاشی لەدنیادا تفەنگی سووک نییە، ئەو تەنیا ناوە ولەکتێب دا ناوی هاتووە. ئەمن ئامادەم لەرای خۆم پاشگەزبمەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

پێشنیارەکە بەو شێوەیەیە، تکایە ببووڕە.

بەڕێز ئازاد رەشید میران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەربارەی چەکی سووک، تفەنگ چەکی سووکە، هاوەنی (٦٠) ملم سووکە، (R.B.G7) چەکی سووکە، ڕەشاشی بچووک چەکی سووکە، ئەوە بێگومان ناوی زۆرە، ڕەشاشی ناوەنجی هەیە. ڕەشاشی گەورە هەیە. ئەو ناوانە جیهانین، ئێمە ناتوانین لێیان لابدەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەگەر بەو شێوەیە بێت (لسلطة الأصدار منح اجازة حيازة البنادق النصف الآلية والآلية وفقا لاحكام هذا القانون) ئەمە پێشنیارێکە. ئێستا ئەمە دەخەینە دەنگدانەوە. داواکارم یاساییەکان مۆڵەت بدەن.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من دیسان دێمەوە سەر پێشنیارەکەی خۆم ودەڵێم (بنادق آلية) بەسە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کاک ئازاد (نصف آلية)که هەڵگرن؟.

بەڕێز ئازاد رەشید میران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

له چەکەکان (سیمینۆف) هەیە (نصف آلي) یە ئەویش تفەنگە. ئەگەر هەڵی دەگرن هەڵی بگرن.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیارەکەی من ئەوەیە ئەگەر ڕێگەی (آلیة)کە بدەین دەبێ ئی (نصف آلیة)کەش بدەین، سوپاس.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

مادام بڕیارتان لەسەر دەقەکەدا، با بەو شێوەیە بڕوات، بەڵام من یەک پێشنیارم هەیە ئەگەر زیاد بکرێت بۆ ئەوەی هێزی یاساو ڕێنمایی وەزیری ناوخۆ وتوانای تەشریعی هەبێت و(تحدد انواعها بتعليمات)ی لەگەڵدا بنووسرێ تاکو لە کۆتایی مادەکە کە بڵێ:(لسلطة الاصدار صلاحية منح اجازة حيازة البنادق الالية وفقا لاحكام القانون ويحدد بتعليمات) بۆ ئەوەی وەزیر ی ناوخۆ بەڕێنماییەک دیاری بکات بۆ ئەوەی ڕێنماییەکەی توانای یاسای هەبێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

باشە ئێستا وای لێ هات(لسلطة الأصدار منح اجازة حيازة البنادق الألية وفقا لأحكام هذاالقانون ويحدد انواعها بتعليمات يحددها الوزير).

بەڕێز د.محەمەد فوئاد مەعسوم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕای من ئەو(وفقا لأحكام هذا القانون)ە زیادە، چونکە بەشێکە لەقانوونەکە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

(منح اجازة حيازة البنادق الآلية ولسلطة الأصدار منح اجازة حيازة البنادق الآلية وتحدد انواعها بتعليمات). جا ئەمە دوا پێشنیارە جارێکی تر دەیخوێنمەوە با یاساناسەکان ئاگادارین.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

(نصف آلي) ناکرێت لابدرێت. چونکە ئەوە تەرخان کراوە، لێرەدا چەکی (آلي) هەیە و(نصف آلي) هەیە، (نصف آلي) یەکە چەند جۆرێک دەگرێتەوە و(آلي) کۆمەڵێکی تری هەمەجۆر دەگرێتەوە، جا بۆیە ئەوە وەکو شتی دیکە نییە، بڵێن ئەگەر کابرای ساغ شتێکە ونەساغ شتێکی دیکەیە، سوپاس.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن:

(منح اجازة) وابزانم وایە، منیش لەگەڵ ئەو رایەدام (نصف آلي)لەگەڵ(بندقية)ی ئاساییدا یەک ئەگرنەوە. ئەمە پێشنیارەکەیە(لسلطة الأصدار منح اجازة حيازة البنادق نصف الآلية وتحدد انواعها بتعليمات)کێ لەگەڵ ئەم پێشنیارەیە؟.. دەست بەرزکرایەوە، کێ لەگەڵ نییە؟..دەست بەرزکرایەوە، بەزۆربەی دەنگ پێشنیارەکە پەسەند کرا.

ئەوەش با بخرێتە یەکێک لەو بڕگانەی مادە(٢٤) . بەمەش مادە (یەک) تەواو بوو، کە دوێنێ دەنگمان لەسەر نەدا، بەڵام ئێستا دەنگی لەسەر درا، چ گرفت نەما وچ پێویست ناکات بگەڕێینەوە سەری، ئێستا کێ لەگەڵ ئەوەیە مادە یەک پاش ئەو گفتوگۆیەی لەسەری کرا وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ دەست بەرزکرایەوە..کێ لەگەڵ نییە؟ بەزۆربەی دەنگ مادده یەک وەکو خۆی مایەوە. مادده دوو دەنگمان لەسەر داوە وتەواو بووە. مادده سێ گومان ئەویش دەستکاری یەکی بکەین. فەرموو.

بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

مادە(٣) ڕای هەر سێ لیژنە ئەوە بوو کە(٤.٣) هەر وەکو خۆ ی بمێنێتەوە وروونیشە، هەروەها لەمادەی (٢٤) دا ئەوەی کە کرا بڕگە(١)(لاتسري احكام هذا القانون علي الأسلحة المستعملة من قـبل القـوات المسلحة وقـوى الأمن الداخلي) ئەوە تێی دەنێتەوە. لێرە ئەوە مادە(٣) ومادە(٤)و(١)و(٢)، تەنیا کەسانی حکومەتی دەگرێتەوە، مادده(٢٤) بەدرێژی ڕوونی کردۆتەوە، سوپاس.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن:

من دیسان دەگەڕێمەوە بۆ هەمان پرسیار کە برادەران دوێنێ هەموویان کردیان، ئەگەر برادەرێک چەکێکی جەنگی لابێ، بچێتە لای دادوەر، لەویش دەگوترێ ئەو چەکە(لایجـوز نقلهـا او تسليمها)؟ باشە چی بکات؟ چۆن ئەو گرفتەمان بۆ چار دەکات؟

بەڕێز شـــــامـــــئـــیـل ننو بنیـــــامین:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

ماوەیەک دەدرێ تا دەست بەکاربوونی یاساکە، دوای ئەو ماوەیە کە تەواو بوو ئەو چەکانەی کە هەنە نابێ (تصرف) یان پێ بکرێ، سوپاس.

بەڕێز کـاکـەڕەش مـحـەمـەد نەقـشـبـەندیی:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

هەر چەندە زۆر ئاگام لەگفـتـوگـۆیەکـانی دوێنێ نەبووە، بەڵام بەو ئیـعـتـوبارەی هەتا لەلایەنە حکومەتییەکانیش یاساغ کراوە کە لەدەرەوە چەک بهێنێ (استيراد) بکات، لەدەقی مادە (٢٤)دا ئەو یاسایە بەنیسبەت دەوڵەتەوە وەک بڵێی نییە، سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەربارەی ئەم مادەیە، کابرایەک کلاشنکۆفەکەی لەکارکەوت، لەکوێ چاکی بکاتەوە؟ دەبێ جێگایەک هەبێت. دەبێ مادام دەقەکە ئاوا بێ بواره، دەبێ بگوترێ تەنیا ئەوەی مۆڵەتی دەدرێتێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

مادەیەکی تایبەتی هەیە بۆ چاک کردنەوەی چەک.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەی دەربارەی حکوومەت خۆی؟ حکوومەت بەیانی دەیەوێت خۆی بیکرێت، سوپاس.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەوەی کاک دکتۆر فەرمووی لەمادە(٢)رووبه باسی چەکی جەنگی دەکات، دەمانچە بێگومان چەکی جەنگی نییە، دەقەکە زۆر رووبه، دەربارەی ئەو مادەیەی ئامازەی بۆ کراوە، سوپاس.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

(نقلها او تسليمها) ئەوە زیادە کە یاساغ بوو هەڵی گرێت، خۆ دانێ وچاکی بکاتەوە ودروستی بکات، ئیتر مەسەلەی(نقل وتسلیم)وئەوانە پێویست بەوە نەکات، سوپاس.

بەڕێز نەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەگەر بێت وئێمە تەماشا بکەین کە(عدم جواز)هاتووە ودەقێکی بێ پێچ وپەنایە لەمادە(٣)دا هەر یەکەیان یەک تاوان پێک دێنن وفەسڵێکی سزادان هەیە لەناو دەقی پرۆژەکە وچارەی ئەو شتەی کردووە، بۆ نموونە من خاوەنی چەکەکە نیم، بەڵام گواستومەتەوە، کۆمپانیایەکی گواستنەوەم هەیە، فیشەک یا چەکی جەنگی دەگوێزمەوە، بێ ئەوەی مۆڵەتم هەبێت، با ئەو گواستنەوەیە بۆ لایەنێکی حکومەتی بێت، سوپاس.

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەو حاڵەتەدا دەتوانین چاری بکەین، ئەگر کابرا چەکەکەی خراپ بێت، یەکێک دەیەوێت چاکی بکاتەوە، سەردانی وەزارەتی ناوخۆ بکات وسکاڵا پێشکەش بکات وبڵێ چەکەکەم خراپ بووە، رێم بدەنێ چاکی بکەمەوە تا وەکو لەڕێگا رێم لێ نەگرن، سوپاس.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن:

دێمەوە سەر ئەسڵی بابەتەکە دەڵێین پاش ئەم قانوونە دەبێ وەزیری ناوخۆ ماوەیەک دیاری بکات بۆ هەر چەکێک کە مۆڵەتی نەدرێتێ، بڕگە(٢) لەهەمان مادە(٤)دا ئەڵێ (حيازة او حمل اسلحة نارية)، ئەوە دەبێ بەمۆڵەت بێت (من سلطةالأصدار) لەبەر ئەوە وابزانم ئەو بڕگەیە چارەی ئەو حاڵەتە لێ بەدەرکراوەی (اسـتـثنائیـه)ی کردووە. جا لێکدانەوەی برادەرانی قـانـوونی ڕوونەو، بەدواداچوونی تریش نییە. بۆیە دەبێ مادە (٣)بخەینە دەنگدانەوە (٤.٣) بۆ ئەوەی تەواو بێت، ئێستا کی لەگەڵ ئەوەدایە مادە(٤.٣) وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ کێ لەگەڵدا نییە؟.. بەتێکڕای دەنگ مادە(٤.٣) وەکو خۆ ی مایەوە، ئێستاش دێینە سەر مادە(٨).

بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.

المادة الثامنة:

اولا : تكون الاجازات المنصوص عليها في المادة الخامسة من هذا القانون كما يلي:-

١- غير قابلة للأستعمال لغير من صدرت بأسمه.

٢- نافذة لمدة سنتين ابتداءا من اول كانون الثاني من السنة التي صدرت فيها، في جميع انحاء الأقليم.

٣- خاضعة للرسم المقرر في الجدول المرفق بهذا القانون في حالتي المنح والتجديد.

ثانياً: تعين سلطة الأصدار في الأجازة كمية العتاد المأذون بحيازته على أن لايزيد على الخمسين اطلاقة لكل مسدس او بندقية ومائتي خرطوشة لكل بندقية.

بەڕێز فـــــەرەنســـــۆ تـۆمـــــا هـەریـری:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.

بڕگـەی (٢)(نافـذة لمدة سنتين) بۆ ساڵێک نەبێت، لەنوێ کردنەوەکەش، داهاتێک دەبێ بۆ حکوومەتی هەرێم، سوپاس.

بەڕێز د.فـــایەق مـــحـــەمـــەد گـــوڵپی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.

بەشی دووەم لەمادەی هەشتەم، ژمارەی ئەو گوللانەی کە مۆڵەتیان پێ دەدرێ بەنسبەت (٥٠) بۆ دەمانچە باشە، بەڵام بۆ کلاشنکۆف بۆ یەکێک لەناوچە سنووری یەکان بێ کەمە، مەبەستم ئەوەیە گوللە بۆ (بندقیه) زیاد بکەین، چونکە ئەو (٥٠) گوللەیە بۆ ئەو جۆرە چەکانە کەمە، بۆ چەکی ڕاو بەڕای من ئەو گوللانە زۆرن، ئەو خەڵکانە بە دوو ساڵ(٢٠٠)گوللەیان بدەیەی ئەوە گیاندارِاو پەلەوەڕی کوردستان ناهێڵن، سوپاس.

بەڕێز د. قاسم محەمەد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من دوو تێبینیم لەسەر ماددەکە هەیە، یەکێکیان کاک فرەنسۆ باسی کرد ودووەم بەنسبەت دەمانچەوەیە. دەمانچە چەکێکی جەنگی نییە چەکێکە بۆ بەرگری لەخۆ کردن، شانە (شاجوور)ی هەیە لە(٥)ەوە تا(١٤)، لەدوو (شانە) زیاتر پێویست ناکات کە بۆ بەرگری لەخۆ کردنە، سوپاس.

بەڕێز د. ئەحمەد ئەبوبەکر حەسەن بامەرنی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەپێچەوانەوە من پێم باشە لەجیاتی دووسالّ بکرێتە سێ سالّ، چونکە ئەگەر سالێک بێت ئەو وەختە خەڵک دەبێ هەر خەریکی نوێ کردنەوەی مۆڵەت بێت، چونکە لەوانەیە (٦) مانگ پێویست بێ بۆ نوێ کردنەوەی مۆڵەتەکەی، بۆیە بەڕای من بکرێ بەسێ سالّ. (٥٠) گوللە باشە، بەڵام بۆ کلاشنکۆف یەکێک پێویستە شاجوورێکی لەگەڵ خۆی هەڵگرێ ویەکێک دانێ، واتا هیچ نەبێ بکرێتە(١٠٠)گوللە باشە، سوپاس.

بەڕێز جەعفەر عەلی عەبدولعەزیز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لە بۆ کلاشنکۆف (٢٥٠) فیشەک باشە، چونکە هەمیشە (٧.٦) شاجووری لەگەڵە، سوپاس.

بەڕێز جەمیل عەبدی سندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من تێبینیم لەسەر ئەو مەسەلەیە هەبوو، بەڵام شێخ جعفر گوتی. تێبینی دووەم دەربارەی ئەوەیە کە لە کانوونی دووەم نوێ بکرێتەوە. من لەوە دادوەری نابینم، لێرە دەڵێ کانوونی یەکەم، مانای ئەوەیە مۆڵەتی سالێکی بەبەلاش دەڕوات وئەگەر بڵێین (من تأریخ اصدارها) بۆ ماوەی دووسالّ مۆڵەتەکە کاردەکات، سوپاس.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕای من ماوەکە زۆر کەمە وبکرێتە (٥) سالّ، بەڵام لەهەمان کاتدا ڕەسمەکەی زیاد بکرێت، سوپاس.

بەڕێز مەزهەر عەلی مستەفا کاکی هیرانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من بەنسبەت خاڵی دووەمەوە دەڵێم: بەڕاستی دووسالّ زۆرە بکرێت بە سالێک باشترە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

پێشنیارەکە ئەوەیە کە، دووساڵ وەکو خۆی بمێنێتەوە. جاری پێشنیار هەیە بۆ گۆڕینی کێ لەگەڵ ئەوەیە دووساڵەکە وەکو خۆ بمێنێتەوە؟ کێ لەگەڵ نییە؟ بەزۆربەی دەنگ دووساڵ دەمێنێتەوە. مێژووەکەشی نووسراوە من (اول كانون الثاني) پێشنیارێک هەیە دەڵێ : ئەوە زۆرە، لەجیاتی ئەوە پێشنیارێکی تر هەیە دەڵێ: لەمێژووی دەرچوونیەوە بێت. واتا لەو ڕۆژەوە بێ بۆ ماوەی دووساڵ جارێک تازەی بکاتەوە.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕاستی ئەو پێشنیارە خۆی باشە، بەڵام بنەڕەتی نییە، بڵێین تەنها حاڵەتێکی کاتی چارە دەکات، واتا پاش ئەوەی ئەو ڕێنماییانەی کە وەزارەتی ناوخۆ دەری دەهێنێ لەمێژووی دەرچواندنی ئەم قانوونەوە لەو ماوەی کە دیاری دەکات، بۆ نموونە: دەڵێ لە ١١/١ەوە تا ١٢/١ هەر کەس دەبێ مۆڵەتی خۆی تازە بکاتەوە ئەوا ساڵی پاشتر بەهەند هەڵدەگیرێ، ئەگەر هاتوو مۆڵەتێک تەواو بوو، ئەوەی تر لەسەر ئەو قانوونە دەڕوات ئەوە بۆ حاڵەتێکی کاتی دانەندراوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

با ساڵەکەی بۆ دیاری بکەین پاش کارپێکردنی ئەم یاسایە ئەو خەڵکەی کە مۆڵەتی تەواو دەبێ، خۆی دێت بلیتی خۆی وەردەگرێت، کە لێی نووسراوە کەی تەواو دەبێت.

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەم یاسایە دیاری نەکردووە کەسێک مافی مۆڵەت وەرگرتنی چەند چەکی هەیە ؟ ئایا هیچ بەرهەڵستێک هەیە کەسێک مۆڵەتی (١٠) چەکی بدرێتێ؟ ئێمە لێرەدا گفتوگۆ دەکەین ودەڵێین مافی (١٠٠) فیشەکی هەیە، کەسێک هەستا مۆڵەتی (١٠) چەکی وەرگرت، هەر چەکە وپەنجا فیشەکیان دایە، دەکاتە (٥٠٠) فیشەک. تکایە چارەی ئەو خاڵەش بکرێت، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەگەر بێین تەماشای دەقی پرۆژەی یاسای چەکی نوێی عیراقی بکەین، دەبینین ئەوانە چارەی ئەوشتەیان کردووە، لێرەدا ئەو شتەمان پەسەند نەکرا لەناو لیژنەی یاسا بە حوکمی ئەوەی پێمان وابوو کە مەبەستی یاسادانەر(مشرع)ی عێراقی لەمەسەلەی چەند مۆڵەتێک بۆ چەند چەکێک، مەسەلەیەکی ئاسایش (امن)ی تەواو بووە، بۆ خۆیان، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لەکوێ ئەوە نووسراوە وکام بەند ئەوە دیاری دەکات؟ کە کەسێک مۆڵەتی چەند چەکێکی بدرێتێ. ئەوەی جەنابت ڕاستە، بەڵام لەکوێ جێگیر کراوە یا نەکراوە تا بیری لێ بکەینەوە.

بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

چـارەی (عـدد من الأسلحة) مان نەکردووە، ئەمە (تەحصیل حاصلە)کەی یاسای خۆمانە، کە دەڵێین چەک یەک چەک دەگرێتەوە. ئێمە ئەو شتەمان لەپرۆژەکە لاداوە، سوپاس.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

ئەوە جێ دەهێڵین بۆ دوایی، هێشتا قانوونەکە ماوە، ئەویش چارە دەکرێ ودێینە سەر (٢)(نافذ المفعول لمدة سنتين ابتداءً من تأريخ اصدارها).

بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

لێرەدا مەبەستی ئەوە بووە کە سەرەتای کانوونی دووەم ولەهەر سەری ساڵێک مەسەلەی (تصريحات) دانراوە. ئەگەر بێت ولەمێژووی دەرچوونەوە بێت ئەو وەختە دەسەڵاتی (اصدار) هەر سەرقاڵی ئەوە دەبێت کە مۆڵەتەکان نوێ بکاتەوە لە مانگی (٧) کاتی خۆی مۆڵەتێکی وەرگرتووە، هاتووە چەکێکی کڕیوە، مۆڵەتی پێ وەرگرتووە لەمانگی (٧) وهەیە لەمانگی (٩). کەسەری ساڵە بەساڵ حساب دەکرێت.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

تکا دەکەین ئەگەر تۆزێک بابەتەکەمان بۆ روون بکەنەوە، ڕەنگە (١٠٠٠٠) یان(٢٠٠٠٠) کەس مۆڵەتی (حەمل) و(حیازە)یان هەیە، کە لەیەک ڕۆژدا دەست پێ بکات!.

بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

(ابتداءً من أول كانون الثاني).

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

باشە ئەگەر یەکێک لەمانگی(٧) بیەوێ مۆڵەت وەربگرێت، دەبێت تاسەرەتای کانوونی دووەم چاوەڕێ بکات. وابزانم(من تأريخ اصدارها)ی هیچ گرفتێکی تێدا نییە. (٢) وای لێ دی (نافذ المفعول ابتداء من تأريخ اصدارها). ئێستا کێ لەگەڵ ئەم برگەیە؟ ..کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆربەی دەنگ جێگیر کرا. ئەوە دەبێ بەخاڵی سێ یەم. کێ لەگەڵ ئەوەیە ژمارەسێ وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ کێ لەگەڵ نییە؟ بەزۆربەی دەنگ لەگەڵ ئەم دەقە وەکو خۆی مایەوە. دووەم: کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەم دەقە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟.. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆربەی دەنگ وەکو خۆی مایەوە. ئێستاش پێشنیار ئەوەیە کە ئەوەی دەربارەی دەمانچە وەکو خۆی بمێنێتەوە وبۆ تفەنگ زیاد بکرێت پێشنیار هەیە لەنێوان (١٠٠) تا(٢٥٠)فیشەک بۆ تفەنگ بێ، کێ لەگەڵ ئەوەیە بۆ تفەنگ (١٠٠) فیشەک بێت؟..پێشنیارەکە (١٠٠)ە.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەو دەقەی کە هاتووە هی چەکی ئاسایی بووە. ئێمە دەسەلاتمان دا بە وەزارەتی ناوخۆ بۆ کلاشنکۆف وتفەنگی (آلي)، کە دەسەلاتی دراوەتێ، مانای وایە خۆی لەگەڵ مۆڵەتەکە گوللەکان دیاری دەکات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

منیش لەگەڵ ڕای جەنابتم، کە ئەمە وەکو خۆی بمێنێتەوە، لەوەی کەدیاری کردنی (آلي ونصف آلي) دێت، با فیشەکیش دیاری بکەین.

بۆ مەسەلەی خۆ بەستنەوەشمان بە مێژووی نوێ کردنەوە ، بۆ خۆمان بەو زنجیرە ببەستینەوە؟. ئێستا مۆڵەتی سەفەرو ڕەگەزنامە وهەموو شتێک لەمێژووی دەرچوونیەوە کارپێکراوە (نافذالمفعول)ە.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وابزانم لایەنی داراییتان تۆزێک پشتگوێ خستووە، چونکە ئێمە کە دەڵێن (تبدأ من اول کانون الثاني) مەبەستمان ئەوەیە کەسری ساڵ لەسەر کابرای خاوەن مۆڵەت بەساڵ حساب بکرێ. بۆ نموونە: مانگی (٦) پێشکەش دەکات، دەبێت ئێمە مۆڵەتی لێ وەربگرین، بەاعتبار ساڵی دارایی کۆتایی پێ دێ. خۆ پارەکەی لێ وەرناگیرێ؟ سوپاس.

بەڕێز نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا/ جێگری سەرۆک:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەگەر ڕەسمەکە بڵێین ساڵانە ئەوەندەیە، ئیتر وابزانم کەسری ساڵ وئەوانە ناتوانین وافێڵ لەخەڵکەکە بکەین بەو ڕێگایە، ئێمە ساڵێک یان دووساڵەکە ئەوەندەیە، ئەو ڕۆژەی کە (اصدار) ئەکرێت هی وا هەیە لە مانگی (٥) ئەچێت چەک وەرئەگرێت و داوا دەکات و ئەڵێ مۆڵەتم بدەنێ ئەو مۆڵەتە بۆ دووساڵە، لە مانگی (٥)ەوە تاکو (٥)ی ١٩٩٤ ئەوە شتێکی زۆر ئاسایی یە، سوپاس.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لێرە دیاری کردووە، کە دەڵێ: نابێت لە(٥٠) فیشەک زیاتر بێت. ئەگەر (١٢٠) بێت باشە، کورد لەکۆنەوە هەر ئەوەندە هەڵدەگرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەبێت زیادەیەک بخەینە سەر ئەوبڕگەیەی کە ئێستا پەسەندمان کرد، ئەویش مەسەلەی فیشەکە،

دەبێ فیشەکی ئەوانەش دیاری بکەین. کێ لەگەڵ ئەوەیە کە (١٢٠) بێت؟ کێ لەگەڵ نییە؟..
بەزۆربەی دەنگ ژمارەی (١٢٠)فیشەک پەسەند کرا.

بەڕێز د. ئەحمەد ئەبوبەکر حەسەن بامەرنی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بۆ تفەنگی ڕاو تۆزێک کەم بکرێتەوە، بەڕای من بیکەین بە(٥٠)، سوپاس.

بەڕێز بەختیار حەیدەر عوسمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕای من پێشنیارەکەی کاک سەعید لێرە زیاد بکرێت، چونکە ئێرە جێگایەتی نەک شوێنی تر، بەنسبەت ئەوەی کە چەند مۆڵەتی بدرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

(یجوز منح اجازة حیازة او حمل اکثر من قطعة سلاح واحدة لشخص واحد) پێشنیارێک بەم شێوەیە هاتووە، جا لەکوێ زیاد بکرێت؟.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەگەڵ ڕێزم بۆ ئەو بێشنیارە، بەڵام عەمەلی نییە، چونکە هەیە مۆڵەتی دەمانچەی هەیە ومۆڵەتی تفەنگێکی ڕاو وەردەگرێ، واتە گوایا نابێ مۆڵەتی تفەنگی ڕاوی بدەینێ، چونکە مۆڵەتی دەمانچەی هەیە، بێگومان ئەوە ڕاست نییە، دوایی ئێمە وتمان مۆڵەتەکە شەخسییە، کابرایەک سێ مۆڵەتی هەیە، خۆ هەر سێکیان بەخۆیەوە ناکات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

پرسیارەکە ئەوە نییە. کابرایەک دەڕوا هەروا بە ئارەزوو مۆڵەتی دووکلاشنکۆف وەردەگرێ، ئی دوو دەمانچەش وەردەگرێ ئی دوو (B.K.C)یش وەردەگرێت کە ئەبێتە مەشجەبێکی چەک.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەوە بۆ وەزیری ناوخۆ بەجێ هێشتراوە، دەسەڵاتی ئەوەی هەیە کە مۆڵەت هەر نەدات، لەبەر ئەوە دەڵێت تۆ مۆڵەتت هەیە مۆڵەتی ناداتێ وبۆ ئەو درێژەپێدانە وردو بچوکانە، بۆی نییە هەموو شتێک بچێتە ناو یاساوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

تۆ لایەنەکەی تریش بۆ نموونە وەربگرە: کابرایەک (١٠) جۆر چەک داوا دەکات، وەزیری ناوخۆ هەر (١٠) جۆرەکەی پێ دەدات بەمۆڵەتیشەوە، کە تۆش دەچی داوای کلاشنکۆفێکی لێ دەکەی بەتۆی دەفرۆشێ.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

یەکەم ناتوانی کلاشنکۆف بفرۆشێ ، چونکە بازرگانی پێ کردنی قەدەغەیە، مۆڵەتی (حیازە)ی هەیە، خۆئی فرۆشتنی نییە، تا جێگا نییە بچێت بە ئاشکرا بیفرۆشێت، کابرایەک کە دەچێت مۆڵەت وەردەگرێ، یەکەم شت دەبێ وەزیری ناوخۆ حەوالەی هۆبەی مۆڵەت پێدانی بکات، تاکو بزانێ ئەو مۆڵەتی هەیە یان نا، ئەگەر مۆڵەتی هەبێت پێی دەڵێن تۆ مۆڵەتت هەیە هی چەکێکی ترت بۆ چییە؟ سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کاک سەعید یەعقوبی خاوەنی پێشنیارەکەیە ئایا ڕازییە بەم پێشنیارە؟

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئارەزووی پەرلەمانە.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەگەڵ کاکەڕەشم کە دەستکاری نەکرێت، چونکە کەسێک ئەگەر بێت مۆڵەتی (١٠٠) پارچە چەک بۆ خۆی وەربگرێت، دەتوانێ (١٠) کەس بینێت، لەوانەیە هەریەک بەناوی خۆی داوای مۆڵەت بکات، لەبەر ئەوە پێم وایە قانوونەکە چۆن دانراوە دەستکاری نەکرێت وچارەشی کراوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

دەمێنێتەوە ئەو پێشنیارەی کە لە بارەی گوللەی تفەنگی ڕاو کرا.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بە بیروڕای من پێویستە هەرکەس کە ئەم چەکانەی هەبێت ، خەنجەرێکی بەتەزبیحەوەشی هەبێت لەگەڵ دەمانچەیەک وکلاشنکۆفێکیش بە چوار مخزەنەوە وقەمەشی هەندێ جار پێویستە!! سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

کاکەڕەش لە قسەکانیدا ڕاڤەی مەسەلەکانی کرد. بەڵام دەقێکمان هەیە دەڵێ (غیر قابلة للأستعمال لغیر من صدرت بأسمه) واتا مۆڵەت بەکارهێنانە، بەکارهێنانەکەشی قابیلە خۆ دەبابە نییە، لەوانەیە وەزارەتی ناوخۆ بڕیار بدات مۆڵەتی کلاشنکۆف ودەمانچەکە بەکار بهێنێ بۆ کلاشنکۆف ودەمانچە وەزارەتی ناوخۆ دەسەڵاتی خۆیەتی کە بتوانێ بەکاریان بهێنێ وئەمەش بۆ ڕێنمایی وەزارەتی ناوخۆ دەمێنێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سـەرۆکی ئەنجـوومـەن:

بابێینەوە سەر پێشنیاری گوللە، برادەران وای بۆ دەچن کە (٢٠٠) گوللە زۆرە، چونکە لەوانەیە ئەوە بۆ ژیانی ئەو گیان لەبەرانە خەتەر بێت.

بەڕێز د. ئەحـمـەد ئەبو بەکـر حـەسـەن بـامـەرنی:

بەڕێز سـەرۆکی ئەنجـوومـەن.

من وا تێ دەگەم قانوونەکە وا نالێت ئەم (٢٠٠) گوللەیە بۆ دووسالّە، چونکە دەتوانێ هەموو کاتێک (٢٠٠) گوللەی هەبێت، جا حیساب بکە کابرایەک بچێت هەموو مانگێک (٢٠٠) کەو بکوژێت. بۆیە بێشنیارەکە دەکەم بە(٥٠) گوللە زیاتر نەبێت، سوپاس.

بەڕێز د. سەلاحەدین محەمەد حەسەن/وەزیری دارایی:

بەڕێز سـەرۆکی ئەنجـوومـەن.

بەڕای من (٢٠٠) گوللەکە باشە، چونکە دیاری کردنی ڕاو، ژینگە دەیکات، پێویستە ژینگە مۆلّەت بدات، کە بۆی هەیە. بۆ نموونە کە بۆ ڕاو ئەڕوات وڕاوی پۆڕ دەکات. لەجارێکدا لە دوو پۆڕ زیاتر ناکوژێ، لە سالّێکدا حەیوانێک یا دوان زیاتر ناکوژێ. پێویستە ئەو مۆلّەتەکە بدات نەک ئێمە گوللەکان دیاری بکەین، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حـاجی نامق مـەجـیـد:

بەڕێز سـەرۆکی ئەنجـوومـەن.

بۆ زیاتر ڕوونکردنەوەی یاسایەکی تایبەتی ڕاو دیاری دەکات ولە هەموو دنیادا ناوچەی تایبەتی ڕاو هەیە، هەندێ ناوچە هەنە ڕاویان تێدا حەرامە، جا لەبەر ئەوە ئەگەر (٢٠٠) گوللە بێت (٢٠٠) تەقەی پێ دەکات و(٢٠٠) ی تر دەکڕێتەوە ئەوە هیچ گرفتێک دروست ناکات، سوپاس.

بەڕێز سـەرۆکی ئەنجـوومـەن:

جاری لێی گەڕێین. ئێستا ماددە(٩) دەخوێنرێتەوە.

بەڕێز ئەیاد حـاجی نامق مـەجـیـد:

بەڕێز سـەرۆکی ئەنجـوومـەن.

المادة التاسعة:

على صاحب الأجازة تقديم الطلب لسلطة الأصدار لتجديد اجازته خلال (٩٠) يوما من تأريخ انتهاء مدتها.

بەڕێز ئەحـمـەد سـالار عـەبدولواحـیـد:

بەڕێز سـەرۆکی ئەنجـوومـەن.

(٩٠) ڕۆژ زۆرە . بەڕای من ئەگەر بکرێت بە(٣٠) ڕۆژ باشترە، سوپاس.

بەڕێز د. قاسم محەمەد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وەکو صیغە دەڵێین پابەندە مۆڵەت دیاری بکات. واتا : پابەندە لێرە مۆڵەتەکەی نوێ بکاتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەفەر محەمەد حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

منیش دەبینم (٩٠) ڕۆژ زۆرە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

پێشنیار هەیە کە (٩٠) ڕۆژ زۆرە، پێشنیار هەیە بکرێت بە(٣٠)ڕۆژ، بەڵام جارێ بزانین کێ لەگەڵ ئەوەیە کە ئەم مادەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ کێ لەگەڵ نییە؟ کەواتە بەزۆربەی دەنگ وەکو خۆی مایەوە.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

المادة العاشرة:

تعتبر الأجازة باطلة في الحالات الآتية وعلى صاحبها او من يقوم مقامه او ورثته تسليمها الى الأصدار لتأشير ابطالها.

١- وفاة صاحب الأجازة.

٢- فقدان احد الشروط القانونية لمنحها.

٣- صدور قرار قضائي بات بمصادرة السلاح.

٤- خروج السلاح والعتاد من ملكية المجاز الي شخص اخر منح اجازة به.

٥- عدم تقديم طلب التجديد خلال المدة القانونية.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

چ تێبینییەک لەسەر مادەی (١٠) هەیە؟.. کێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟.. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەتێکڕای دەنگ وەکو خۆی مایەوە.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

المادة الحادية عشرة:

١- على المجاز في حالة ابطال اجازته ان يسلم السلاح فورا الى مركز الشرطة في محل اقامته لقاء وصل رسمي وله خلال (١٨٠)يوما التصرف بهذا السلاح وعتاده للبيع او لغيره من التصرفات القانونية الى شخص آخر تتوفر فيه شروط منح الأجازة وبعد انتهاء المدة المذكورة لسلطة الأصدار بيع السلاح والعتاد لحساب صاحبه وفق احكام قانون بيع وايجار

اموال الدولة وتسليمها لمن منح اجازة بالحمل او بالحيازة.

٢- تطبيق احكام الفقرة (١) من هذه المادة في حالة وفاة المجاز وعلي ورثته او من يقوم مقامهم القيام بالأجراءات المذكورة فيه وترسل سلطة الأصدار بدل المبيع الى المحكمة المختصة لتحرير التركة لتوزيعه على المستحقين.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

هەندێک تێبینی لەسەر ئەو دارشتنە هەیە کە دەڵێ: (او لغيره من التصرفات القانونية) ئەگەر بگەڕێینەوە بۆ ڕەشنووسەکەی تاکو بزانین وایە یا نە؟

بەڕێز حازم ئەحمەد مەحمود یوسفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

(او غيره) لام زیادە، سوپاس.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

شتێکی کۆمەڵایەتییە لەناو کوردەواریدا چەک زۆر عەزیزە، من باوکم مۆڵەتی هەبێ وبمرێت یەکسەر بچم چەکەکەی بفرۆشم. نازانم کێ ئەو کارە ناڕەوایە دەکات؟ سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەگەر کوڕەکەی مەرجی یاسایی نەبێت، ئەقل سووک بێ یاخود شێت بێ؟!.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فۆئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من هەمان بیروڕاو بۆچوونم هەیە، وەکو کاک فرەنسۆ گوتی ئەوچەکەی کەوا لەحاڵەتی وەفاتی یەکێدا دەمێنێتەوە بۆ وەرەثەکەی ، بە مەرجێک مەرجە قانوونی یەکانی تێدا بێت، وەکو یادگارێکە زۆر کەس حەز دەکات ئەو چەکانەی کە باپیران هەیان بووە هەڵیگرێت، سوپاس.

بەڕێز بورهان عەلی جاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەبڕگەی یەک هاودژیەک دەبینم کە دەڵێ: (على المجاز في حالة ابطال الأجازة ان يسلم السلاح فوراً الى مركز الشرطة) لەدواوەش ئەڵێت (خلال ١٨٠يوما التصرف بهذا السلاح)ئەگەرتسلیمی پۆلیسی کرد، دوایی چۆن دەتوانێ تەصەرفی پێ بکات. خاڵێکی تریش هەیە بۆی نییە خۆ بیفرۆشێ. بەڕای من دەسەڵاتی (اصدار) کە تەسلیمی ئەکرێت، ئەو بتوانێ بیفرۆشێ، سوپاس.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەو تێبینییەی کە کاک بورهان گوتی کە درا بەناوەندی پۆلیس چۆن دەتوانێ تەسەرفی پێوە

بکات. مەبەست ئەوەیە کە مۆڵەتی هەبوو ومۆڵەتەکەشی نەما لای ئەو کابرایە نەمێنێت، بەڵام کە لەمەرکەزی پۆلیس بوو، دەتوانێت بیفرۆشێت بە کەسێکی تریش کە مۆڵەتی هەبێت. نەوجا دەتوانێ لە مەرکەزی پۆلیس وەربگرێت. بەنسبەت ئەوانەی وتیان چەک عەزیزە، ئەگەر یەکێک هەبێت لە وەرەثەی پۆلیس مۆڵەتی پێدابێت، لە یاساکە چارەی کردووە، ئەو کاتە ردوایە مۆڵەتەکەی بدرێتە منداڵەکانی، ئەمەیان لە قانوونەکەدا هەیە، سوپاس.

بەڕێز شێروان ناسح عەبدوڵڵا حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە دەقێکی ترمان هەیە، دەڵێت (تستثنى في حالة التذكارية والرمزية من احكام هذا القانون) ئەوە دەگرێتەوە کە یەکێک مەرجەکانی تێدا هەبێت مۆڵەتەکەی لە باوکییەوە بۆ دەگەڕێتەوە، سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

(تذکاری) ئەوە ناگرێتەوە، چونکە ناکەوێتە ژێر باری مۆڵەت دانەوە نییە، (تذکاری) لەوێ باس کراوە ملکەچی مۆڵەت نییە، ئەوەی لێرە باسی دەکەین ملکەچی مۆڵەتە، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەبارەی قسەکەی برای بەڕێزم کاک فرەنسۆ ود.کەمال، کە یەکێک دەمرێ چەکەکەی لەلا عەزیزە، بەنسبەت قانوون کە یەکێک دەمرێت ئەو مالەی دەمێنێتەوە میراتە، میراتیش دابەش دەکرێت لەنێوان وەرەثە ئەگەر بۆ دابەش کردن بشێت بەنسبەت بچوکترین بەش. بەڵام ئەگەر شیاوی بەشکردن نەبێت بەشی هەموانی تێدایە دەفرۆشرێت، ئەو کەسەی لای عەزیزە بمێنێتەوە دەتوانێ بیکرێت، بەمەرجێک مۆڵەت وەرگرێت بەپێی ئەو قانوونەی هەیە هاودژی ناکات لەگەڵ ئەوە ئەگەر مەرجی لێ بێتەدی دەتوانێ بیکرێت ومۆڵەتی بێ وەرگرێ بەپێی قانوون، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ماددە (١١)، کێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟.. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆربەی دەنگ وەکو خۆی مایەوە.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

المادةالثانية عشرة:

١- يستثنى من اجازة حيازة وحمل السلاح الناري وعتاده.

اولاً: قائد الأقليم او من يقوم مقامه.

ثانياً: رئيس واعضاء المجلس الوطني للأقليم.

ثالثاً : رئيس واعضاء مجلس وزراء الأقليم ومن هم بدرجة وزير.
رابعاً : وكلاء الوزارات واصحاب الدرجات الخاصة ورؤساء الوحدات الأدارية.
خامساً : الحكام م والقضاة واعضاء الأدعاء العام والمحققين العدليين.

٢- يجوز حيازة وحمل السلاح الناري من قبل ضباط القوات المسلحة بوثيقة مجانية يصدرها وزير شؤون البيشمەرگة او من يخوله ويجوز له الأحتفاظ بالوثيقة المجانية بعد احالته على التقاعد اذا كان برتبة رائد فما فوق وبصورة دائمية، وبعد وفاته ينتقل حكم الوثيقة الى اكبر اولاده وتعتبر اجازة رسمية عند توفر الشروط القانونية فيه.

٣- يجوز حيازة وحمل السلاح الناري وعتاده من قبل ضباط ومفوضي قوى الأمن الداخلي بوثيقة مجانية يصدرها وزيرالداخلية او من يخولة ويجوز للضباط الأحتفاظ بالوثيقة المجانية بعد احالته على التقاعد اذا كان برتبة رائد فما فوق وبصور ة دائمية، وبعد وفاته ينتقل حكم الوثيقة الى اكبر اولاده وتعتبر اجازة رسمية عند توفر الشروط القانونية فيه.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەربارەی ماده(١٢) خۆم لەسەر هەمووی ناکۆکم، ئەوانەی کە هەڵاودێردراون بۆ لێ بەدەر (استثناء) بکرێن؟ سەرۆک و ئەنجوومەنی وەزیران وسەرۆک وئەندامانی ئەنجوومەنی نیشتمانیی، ئەی کە لەپەرلەمان نەمان یا کە وەزیر وبریکاری وەزارەت لادران وکە خانەنشین بوون، پێویستە ئەوانیش وەکو هاوولاتی تر مۆڵەتیان هەبێت وئەو مۆڵەتەیان بەردەوامە وهی ئەوان ئاسانکاری تێدا هەبێت یاخود بڵێین عەفو بکرێن لەو ڕەسمانەی کە دەدرێ وەکو هی ئەفسەرەکان، بەڵام ئەوان پێویستە وەکو هاوولاتی ترکە چەک هەڵدەگرن بە شێوەیەکی یاسایی هەڵی بگرن، نەک بەشێوەیەکی نا قانوونی کە هیچ چاودێرییەکیان لەسەر نەبێ.

دووەم : بۆچی عەسکەری ؟ نالێم پێشمەرگە، چونکە پێشمەرگەی ئێستا یا عەسکەری یە یان پێشمەرگەی کۆن بووە، ئەدی ئەوی لە ئاسایش ئیش دەکات، بۆ مافی نەبێت؟ سوپاس.

بەڕێز ئەکبەر حەیدەر عوسمان:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەوەی کە دەڵێت بۆ کوڕی گەورەی ئەبێت. بەڕای من بۆ هەڵگرتنی ئەو چەکە، دوو شت هەیە، لێرەدا یەکێکیان مەرجەکانی (التأمين القانوني) کە کورە گەورەکە (اهلیەی) قانوونی نەبوو، بۆ نموونە ئەگەر شێت بوو؟ چۆن لەم حاڵەتە چەکی پێ دەدرێت؟ یەکەم ئەبێت ئەمە چارە بکرێت، دووەمیش مافی هەیە بیدات بەکورە ناوەنجی یەکەی ئەگەر گەیشتبێتە(سن الرشد). ئەم دوو سەرنجە ڕەچاو بکرێت، سوپاس.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕاستی ئەو بۆچوونەی کە کاک د. فوئاد بۆی چوو، وادەزانم لێی سەرکەوتوو نەبوو، چونکە یەکەم دەڵێ بەقانوون هەڵی بگرێت، ئێستا قانونێک لە پەرلەمان تەشریع کراوە، دەڵێ (رئیس واعضاء المجلس الوطني الذين يخولون بحمل السلاح) ئەوە شتێکی زۆر یاساییەکە چەک هەڵدەگرن، دوایی دەڵێ خەڵک ئەو چەکەی وئەو هەڵگرتنەی لەلا پەسەند نییەو، کە دەڵێ (یستثنی سلاح الوظیفة) واتە پێناسی کارمەند حساب دەکرێ بە بەڵگەنامەی مۆڵەت، جا وەزیرە، ئەندامی ئەنجوومەنی نیشتمانی یە. بەڵام ئەگەر ئەو مەرجانەی نەما بێگومان مۆڵەتەکەی نامێنێ، هەریەکێک لەفەرمانگەکە ڕۆیشت، نە پێناسەکەی دەمێنێ ،ونە ئیمتیازاتەکەی دەمێنن، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دادوەریش لەهەمان دەقدا هاتووە، لەبڕگە(٢) ولەبڕگە(٥) دا هاتووە دەڵێ:(الحكام والقضاة والأعاء العام) ئەوەی کە کاکەڕەش باسی لێوە کرد، ئەوەی کە کاک ئەکبەر دەڵێت: بۆ کوڕەکەی دەگوێزرێتەوە ئەگەر کوڕەکەی شێت بێت بۆ ئەمەش دەقێک هەیە ودەڵێت:(وفقا لأ حكام هذا القانون) واتە: دەبێت لەسەری پیادە بکرێ ونابێت شێت بێ ومۆڵەتی بدرێتێ، تەنیا جیاوازییەکەی ئەوەیە کە بۆ کوڕە گەورەکەی دەگوێزرێتەوە مۆڵەتەکەی بەو دەدرێ، دەبێ مەرجی یاسایی مۆڵەتەکەی لێ بێتە جێ ئینجا مۆڵەتەکەی بۆ دەگوێزرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد رەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لێرە دەڵێن (اکبر اولادە) وام دەزانی(اکبر اولادە)کوڕ وکچ دەگرێتەوە لەگفتوگۆی برادەران هەستم کرد تەنیا کوڕی گەورە دەگرێتەوە بەڕاستی ئەوە جیاکارییە لەگەڵ ئافرەتدا، دەبوایە ئەم مافە بۆ گشت جنسی بێت، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وشەی (ولد) کوڕو کچ دەگرێتەوە، ئەوە مافی خۆیەتی ، ئەگەر مەرجەکانی یاسایی تێدا بێتەدی، دەتوانن بۆ یەکتری دابنێن (تنازل) بکەن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێستا کێ لەگەڵ ئەوەیە مادە(١٢) وەکو خۆی بمێنێتەوە؟.. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆربەی دەنگ وەکو خۆی مایەوە.

ئێستاش پشوویەک دەدەین تاکو سەعات (١٢/٥).

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

پاش ئەو پشووە، ئێستا سەر لەنوێ دەست پێدەکەینەوە، فەرموو کاک ئەیاد.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێستا لەسەر خوێندنەوەی مادەکانی قانوونەکە دەڕوێن.

المادة الثالثة عشرة:

١- اذا ادعى المجاز الحيازة وحمل السلاح الناري ، فقدان اجازته اوتلفها او فقدان السلاح الذي منحت به الأجازة، فعلى سلطة الأصدار ان تطلب اجراء تحقيق بذلك.

٢- اذا ثبت فقدان الأجازة او تلفها يمنح صاحبها اجازة جديدة كبدل ضائع تحمل نفس الرقم الأجازة السابقة وتتضمن المعلومات الواردة فيها لقاء رسم مضاعف للرسم المذكور للأجازة المفقودة.

٣- ا ذا ثبت فقدان السلاح اوتلفة فعلى صاحبه تسليم الأجازة الى سلطة الأصدار لأبطالها وعندئذ يجوز منحه اجازة جديدة عن سلاح اخر.

٤- اذا تبين عدم صحة الأدعاء بفقدان الأجازة اوتلفها او فقدان السلاح فعلى سلطة الأصدار احالة صاحبها الى حاكم التحقيق لأتخاذ مايلزم لأحالته الى المحكمة المختصة وعند ثبوت ذلك معاقبته وفق احكام القانون وأبطال الأجازة واشعار جهة الأصدار بذلك.

٥- عند ثبوت فقدان او تلف الوثيقة المجانية التي تمنح لضباط القوات المسلحة فلوزير شؤون البيشمةرگة او من يخوله تزويده بوثيقة مجانية جديدة.

٦- عند ثبوت فقدان او تلف الوثيقة المجانية التي تمنح لضباط ومفوضي قوى الأمن الداخلي، فلوزير الداخلية او من يخوله تزويده بوثيقة مجانية جديدة.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێستا لەسەر مادە (١٣) چ تێبینی هەیە ؟.. ئەگەر نییە...؟

بەڕێز سەعید محەمەد سدیق هروری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من تێبینیم لەسەر برگە (٤)هەیە. ئەو چەکە ئەگەر دەرکەوت (عدم صحة الأدعاء بفقدان الأجازة اوتلفها او فقدان السلاح) ئەبێ ئەو چەکە دەستی بەسەردا بگیرێ وچارەنووسی ئەو چەکە چی دەبێ؟ سوپاس.

بەڕێز جەمیل عەبدی سندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بۆ هاوڵاتی ئاسایی ئەگەر (تبين عدم صحة الأدعاء) رەوانەی دادگای تۆژینەوە دەکرێ، بۆ دەزگای

دەوڵەت چ وەزارەتی پێشمەرگە بێ، چ وەزارتی ناوخۆ بێ لەهەر دوو حاڵەتدا دەبێ (اذا ثبت) یان حاڵەتی (اذا لم یثبت) ڕەوانەی دادگایەکی تایبەتمەند بکرێ، سوپاس.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕاستی ژمارە(٥)و(٦)نابێ بەم شێوەیە بمێننەوە، ئەوە دەبێ وێنەشی کردبێ، کەم تەرخەم دەبێ سزا بدرێت، زۆرکەس هەنە ئەوانەی هێزی پێشمەرگەن، دەبێ ئاگایان لەخۆیان بێ وبە ئاسانی ئەو بەڵگەنامانە لەگیرفانیان ون نەکەن، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لێرە جیاوازی کرا لەنێوان مۆڵەت بزر بوون یان نەمانی مۆڵەت یان چەکەکە بزربێ یان لێی بدزرێ ، بۆ پێشمەرگە وهێزی چەکدار باسی مۆڵەت کراوە کە مۆڵەتێکی بەخۆڕایی دەدرێتێ مافی بە چەکەکەیدا نییە ، چەکەکە قانوونی خۆی هەیە ڕێکی دەخات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لێرەدا دوو جۆرە مامەلە هەیە ، هاوواڵاتییەک ئەگەر بەڵگەنامەی بەو شێوەیە بێ کە نووسراوە، لێکۆڵینەوە هەڵدەگرێ، بەڵام یەکێک ئەگەر لەناو هێزی چەکدار بێت وهەمان شت ڕوویدا لێکۆڵینەوەی بۆ نییە. مەبەست لەمە چییە ؟

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

یاسای سزادانی سەربازی هەمیشە جیاوازی هەیە لەگەڵ یاسای سزادانی مەدەنی، ئەوان یاسای سزادانی تایبەتییان هەیە ، ئەوان ڕێکخستنی کۆنترۆڵی(تنظيمي انظباطي) خۆیان هەیە ولێ تۆژینەوەی تایبەتی خۆیان هەیە ، بەڵام هاوواڵاتی یەکی ئاسایی ئەوەی نییە ، بۆیە ئەوە دانراوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لێرەدا ئاماژە نەکراوە وەکو قانوونێک، بەڵام ئاماژە بەوە دراوە کە ئەگەر بزری کرد، یان لەکەڵک کەوت، ئەوە بەڵگەنامەی بۆ تازە دەکرێتەوە.

بەڕێز کاکەڕەش مەحەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

کاک سید حەسەن کەمێک ڕوونی کردەوە وفەرمووی لەوحاڵەتەی ئەگەر چەکەکە جێگیر بوو بزر نەبووە، ئەو کابرایەی وادەڵێ دەدرێتە دادگا ، بەمەرجێک لەمەرجەکان دانراوە کە دەبێ حوکم بدرێ لەباتی مۆڵەتەکەی، دەبێ مۆڵەتەکەی لێ بسەندرێتەوە وئەگەر تفەنگەکەش وەرگیرایەوە دەبێ بەکەسێکی بێ مۆڵەت، ئەمەش شتێکی زۆر سروشتییە ، سوپاس.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن:

نووسراوە (عند ثبوت)، لێرە ئەمە جەخت لەسەر رایەکەی دکتۆر کەمالیش دەکا، کە دەڵێ (عند ثبوت فقدان اوتلف) ئەبوایە ئاماژەی بۆ بکرێ وبگوترێ (اجراءات قانونية).

بەڕێز حـــەســـەن عـــەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.

دەستەواژەی (عند ثبوت)، چۆن دەسەلێندرێ بەبێ ئەوەی لێکۆڵینەوەی لەگەڵدا بکرێ؟ ئەوە خۆی (تحصيل حاصله) کە دوایی تۆژینەوە دەکرێ وخەڵکی مەدەنی لە دادگاو خەڵکی تر شێوازی خۆیان هەیە کە سەلێندرا، ئەمجا خەڵکی مەدەنی بۆی دەکرێ، سوپاس.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن:

واتا ئەگەر تەنیا بڵێین کرداری یاسایی لەگەڵدا بکرێ، چ زەرەرێکی هەیە، ئەگەر (وفق القانون) ی بۆ زیاد بکرێ؟، جا یاسای سەربازی بێت یان یاسای پۆلیس بێت یان یاسای پێشمەرگە بێت، پرسیارێکی کاک نەژاد لەم بارەیەوە هاتووە ودەڵێ: (عند عدم ثبوت)چی دەبێ؟

بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.

ئەم حاڵەتە دەبێت، ئەگەر هات و هەمان ئەو دەقە کە لەمادە چواردا هاتووە ودەڵێ: (اذا تبين عدم صحة) بە دەقێکی وا چارە بکرێ، بەڕای من پێویست ناکات، سوپاس.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن:

ئەگەر هەبێ بگوترێ (لاجريمة ولاعقوبة الا بنص) وەکو بەڕێز کاکەڕەش دەستی پێ کرد، با دەقە قانوونییەکانمان بۆ ڕوون بکاتەوە.

بەڕێز کـــاکـــەڕەش مـــحـــەمـــەد نەقـــشـــبـــەندیی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.

من پرسیارێک دەکەم ئایا ئەگەر پیاوەکە وەرەقەی بزر نەبێ بۆ بچێ بڵێ وەرەقەم بزربووە؟ دەبێ چ سوودێک لەو وەرەقەیە وەرگرێ. ئە وەرەقەیە بەخۆڕاییە. هاوڵاتییەکە دەڵێ مۆڵەتەکەم ون کردووە کەوا دەڵێ دەیەوێ چەکەکەی بزر بکات، چونکە چەکەکە گیچەڵ بۆ هاوڵاتی دروست دەکات، زۆر کەس هەن لەوانەیە بەفێڵی مۆڵەتەکەی، هەوڵ دەدات چەک بکڕێ، زۆرکەس هەیە دەچتە سەر ئاو دێتەوە ودەڵێ چەکەکەم کەوتە ناو ئاو هەتا مۆڵەتەکەی هەڵبوەشێنتەوە، بۆ خۆمان وامان بەسەر هاتووە بۆ ئەوەی چەکەکەمان لەسەر ناومان لاچێ، چووین مۆڵەتەکەمان بدەینەوە وگوتمان چەکەکەمان نەما ومۆڵەتەکەمان هەڵوەشایەوە. بەڵام کابرای ئەفسەری پۆلیس بەڵگەنامەی بەخۆڕایی هەیە بۆ چەکی مۆڵەت پێدراو ، ئایا دەبێ وەرەقەی دووەمی بۆچی بێ؟ بەنسبەت ئەفسەریش وەرەقەی بۆ چییە؟ سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێوە رازین بەوانە یان شتی ترتان هەیە؟

بەڕێزحازم ئەحمەد مەحمود یوسفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەربارەی هەر مادەیەک، هەر بەڵگەنامەیەک کە لەدامەزراوی کاروباری سەربازی بزر بێت ئەنجوومەنێکی لێ تۆژینەوەی لەسەر دەگیرێ وئەو ئەنجوومەنەی کاری خۆی دەکا لەوی خەتی خۆ ی هەیە، پاش ئەنجوومەنی لێ تۆژینەوە ئەوەی لەپێکهاتەو وەحدەکان دروست دەبن، دەدرێتە دادگای سەربازیی ودادگاکەش ڕێی خۆی دەگرێ، هەتاکو دەگاتە دادگای تەمیزی سەربازی وئەمەش شتێکی ئوسوڵی وڕەوایە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەڵام ئێوە هەموو جارێ دەڵێن (لاجریمة ولا عقوبة الا بنص) واتان لێ کردووین دەبێ هەموو شتی بە دەق (نص) بێ، ئێستا برایانی لیژنەی یاسا پێشنیارێکیان هەیە دەڵێن: ئەگەر بڕگەکە وای لێ بێ وبڕگەی (٧) ی بۆ زیاد بکەین وبڵێین:(اذاتبين عدم صحة الأدعاء بفقدان الأجازة اوتلفها اوفقدان الأجازة لمن ورد ذكره في الفقرتين (٥-٦) اعلاه، فعلى الجهة ذات العلاقة التحقيق بذلك واحالة المخالف الى المحاكم المختصة وفق احكام القانون).

بەڕێز بەختیار حەیدەر عوسمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەبۆچوونی من هیچ مادەی زیادی ناوێ، چونکە زۆر ڕێک هاتووە وزۆر پوختەیەو (تەحصیل حاصل)یشە وەک برادەران دەڵێن بووەتە قاعیدەیەکی قانوونی، سوپاس.

بەڕێزکاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من وای بۆ دەچم، ئەم دەقە ڕاست نەبێ،لەبەر ئەوەی ئێمە کارمان بە بزر بوونی چەکەکەوە نییە، چونکە بابەتەکە چەکەکە نییە، لەسەر بنەمای صیغەی شەخسی وەرەقەکە دراوە، وەرەقەکە بەڵگەیەکی ئەصلییەو پەیوەندی بە بابەتی بزر بوونی چەکەوە نییە. چەکەکەشی لێ بزر بێت هیچ بەرپرسیار نییە،چونکە چەکی تایبەتی خۆیەتی ولێ ی بزر بووە. بەڵام ئەوی ترکە لەلای ئەهلی بزر بێت ترسی ئەوەی لێ دەکرێ نەک بچێ بۆ ئەم لاو ئەو لا وبازرگانی پێ بکرێ وخراپە کاری بەو چەکەوە بکرێت، سوپاس.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وێڕای ئەوە کە کاکە ڕەش فەرمووی ، مەسەلە چەکەکە نییە، بەم لاو ئەو لا دا بڕوات ئەمە گرنگ

نییه بزر دەبێ یان نابێ، دەربارەی سەربازی مادەیەکی تر هەیە زیاد دەکرێ ولەمادەی دواتر، لەبڕگەی (٣)دا لەسەر چەکەکە جەزا دەدرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

وابزانم برادەران هەموو قسەی خۆیان کرد با دکتۆر کەمال بفەرموێ.

بەڕێز.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فۆئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەگەر لە شوێنێکی تر ڕێ ی بۆ کرا بێتەوە باشە، بەڵام بەڕاستی ئەو سزایەی کە هی پێشمەرگە وئەفسەران دەدرێ لەکاتی چەک ون کردندا، دەبێ زۆر زۆر تووندو تیژ تر بێ لەوەی کە هاوولاتییەکی ئاسایی دەیکات، بەڵام ئەگەر لەلایەکی تردا مادەیەکی وەهاتان نووسی بێت، ئەوە مەسەلەیەکی تڕە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس بۆ ئەم ڕوون کردنەوەیەی بابەتەکەو ئێستاش دەیخەینە دەنگدانەوە، واتا مادده (١٣) بەتێکڕایی. کێ لەگەڵ ئەوە دایە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟.، سوپاس. کێ لەگەڵ نییە؟ بەزۆربەی دەنگ وەکو خۆی مایەوە، سوپاستان دەکەین.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

المادة الرابعة عشرة:

اولاً: لسلطة الأصدار ان تمنح اجازة حيازة وحمل السلاح الناري وعتاده بدون رسم الى موظفي الدولة الذين تستلزم واجبات وضائفهم وذلك بتأييد من دوائرهم وفي حالة زوال تلك الواجبات، تخبر الدوائر المذكورة سلطة الأصدار بذلك وتعتبر الأجازة باطلة وعليهم تسليمها مع السلاح الى سلطة الاصدار خلال مدة لاتتجاوز (٧) ايام من تأريخ زوال تلك الواجبات ويجوز منحهم الأجاز بذلك السلاح وفق احكام هذا القانون.

ثانيا: يجوز اعادة الأسلحة النارية الحكومية الى موظفي الدولة في الحالة المبينة في الفقرة اعلاه ولاتخصص لهم الأسلحة وعتادها إلا بعد استحصالهم على الأجازة بحيازتها اوحملها، تمنح لهم من سلطة الأصدار بدون رسم وعلى الدوائر المذكورة اعادة السلاح الناري والعتاد غيرالمستهلك لغرض رسمي الى الجهة التي خصصته عند زوال صفة الوظيفة عنهم.

ثالثا: يضمن من فقد السلاح الناري اوعتاده المعادين بموجب هذا القانون خمسة اضعاف قيمته المقدرة وقت الفقدان اذا كان ذلك بتقصير منه ثلاثة اضعاف قيمته في الأحوال الأخرى، اضافة الي العقوبات الأنضباطية التي تفرض بحقه.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن:

سوپاس ئەو (اضاف)ەیە نووسراوە، لەخاڵی سێ یەم دا، خۆی (اضعاف)ە، چونکە چاپەکەی دەرنەچووە. ئیستا ماددە(١٤) چ تێبینییەکی لەسەرە؟

بەڕێز بەختـــیـــار حـــەیدەر عـــوســـمـــان:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.

ئەو مادەیە بەڕاستی زۆر ناتەواوە، واپێ دەچێ بڕێک شت هەیە یان لەچاپ دەرنەچووە؟ بەتایبەتی بڕگەی یەکەم کە دەڵێ: (ان تمنح اجازة حيازة وحمل السلاح الناري بدون رسم الى موظفي الدولة الذين تستلزم واجبات وظائفهم وذلك بتأييد من دوائرهم) یانی چی ؟ نازانم شتەک هەیە لەکاتی چاپ کردن پەڕیوە، ڕستەک هەیە یاچۆنە؟ نازانم بەڕاستی داوای ڕوون کردنەوە دەکەم لەبرادەران، سوپاس.

بەڕێز ســـەفـــەر مـــحـــەمـــەد حـــســـێن:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.

لەتەعریفی (السلاح الناری) تفەنگی (ئالی) تێدا نییە، وابزانم لێرەدا تەنیا نووسراوە (سلاح)، (ناری) (یە)کە زیادەیە، تاکو هاودژی پەیدا نەکات، سوپاس.

بەڕێزد.قـــاســم مـــحـــەمـــەد قـــاســم:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.

من تەنها پرسیارێک لە لیژنەی یاسا دەکەم. لەبڕگە(٣) عەسکەری ومەدەنیش دەگرێتەوە؟ چونکە لەوانەیە ئەنجوومەنی سەربازی سزای خۆی دیاری کردبێ بۆ ئەو جەنگاوەرەی کەچەکی خۆی بزر دەکات، سوپاس.

بەڕێز حـــەســـەن عـــەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.

ئەوەی کاک بەختیار گوتی ڕاستە(وذلك بتأييد من دوائرهم) وشەی (تأیید) دادەنرێ وئێستا تەواو بووکاک بەختیار رازی یە بەوە. لێرەدا (مـوظفي الدولة) لەهەر شوێنێک بوو، دەوڵەت چەکی پێ دا بەخواستنەوە (اعارە) بیگرێتەوە. بەڵام چەکی جەنگی نایگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا/ جێگری سەرۆک:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.

کاکە سید ئەو پرسیارە ئەوە بوو (اجازة حيازة وحمل السلاح الناري)، (ناری)یەکە لابەین هەر (حەملی سیلاحەکە) بهێڵێنەوە، بڕگە(١) بەم جۆرەی لێ بێ: (لسلطة الأصدار منح اجازة حيازة وحمل السلاح)، سوپاس.

بەڕێز حـــەســـەن عـــەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

بەراستی تێبینییەکەی تەواوەو ئەمەش پاش ئەو هەموار کردنەمان هاتووە کە کردمان، کە کلاشنکۆفمان هێنا ناو باسەکەوە هیچ نادروستی یەک پێکەوە نانێ وبابەتە کە گشتگیرتر دەکات، واتا وشەی (ناری) هەڵگرین، چونکە کلاشنکۆفیش دیاری کراوە، سوپاس.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

لەدووەمدا دیسان (ناری) هەڵدەگرین، لەپرسیاری سێیەم دەڵێ: ئایا ئەم مەسەلەی حوکمە چییە لەسەر سەربازییەکان؟ ئەگەر چەکەکەیان (ناری) نەبێ، واتا ئەمەیان لەسەر عەسکەری یەکەی پیادە دەبێ؟

بەڕێز حـــەســـەن عـــەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

هەرکەسێک چەک بە(اعـارە) هەڵگرێ، ئەوە لەسەری پیادە دەکرێ، جا هەر کەسێک بێت، ئەفسەرێکی عەسکەری کە مۆڵەتی خۆی پێیە ودەڵێ دەچمە سەفەری ئەو ناوچەیە وئەم دەمانچەیەم پێویستە، کە ئەو چەکە بزر بوو لەسەری پیادە دەبێ، بەڵام چەکی حکومەت لەلای عەسکەری پەیوەندی بە چەکی دەوڵەتەوە نییە، چونکە عەسکەری بەردەوام چەکی پێیە وبەکاری دێنێ، سوپاس.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

بەپێ ی ئەم ڕوون کردنەوانە بەم شێوەیە وشەی(ناری) لە(یەک) و(دوو) هەڵدەگیرێت.

بەڕێز حـــازم ئەحـــمـــەد مـــەحـــمـــود یوســفی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

ئەوە لێرەدا مەسەلەی چەکی (ناری) کە ناربیەکە هەڵبگیرێ، دەبێ وردتربین لەم مەسەلەیە، پێش ئەوەی بڕیارێک دەربچێت. چونکە ئەگەر وابێت لە ماددەی (١٢) هەمووی لەسەری پیادە دەبێ، چونکە لەو مادەیەدا دەڵێ:(یستثنی من اجازة حیازة وحمل السلاح الناري وعتاده قائد الأقلیم) وئەوانەی لە دواوەی دین، دەنا لەو حاڵەتە تەنیا ئەوانە لێی بەدەر (استثناء) دەبن لە (حیازە و حەملی) چەکی ئاگردار ومۆڵەتەکەی، دەنا لەمۆڵەتەکانی تر لێ بەدەر نین، دەبێ بچێ مۆڵەتی خۆی وەرگرێ، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

بەراستی ئێمە هەتا ئەوەمان لەبڕگە«٢»ی ماددە«٢٤» زیاد کرد، مەبەستێکی تایبەتی هەبوو، ئێمە بۆ لە بڕگە «١»کردمان بە«٢»؟ بۆ لەتەعریفەکان نەهاتین پێناسەی کلاشنکۆف بکەینە دەسەلاتی (اصدار)؟ بەراستی ئەگەر تێبینی بکەین لەگەڵێک ماددەی پەراگەندەو لە کۆتاییش

داهاتووه، مەبەستی ئێمە ئەوەیە ئەگەر هات وباری کوردستان مەترسی لەسەر نەما ئەوکاتی ئەو برگەیە زۆر بە ئاسانی لادەبرێت، واتا ئێمەش قانوونە کەمان ئەو کاتە تەنها چەکی ئاگردار دەبێ، «سريعة الطلقات» نەبێ، ئەو وەختە مۆڵەت نادرێتە هیچ کەسێک، واتا لێرەدا وەک کاک حازم فەرمووی، دەبێ هەندێک لەوەدا ورد بینەوە، چونکە ئەمە اعتبار دەکرێ بە (أصل)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

وابزانم ئەمە روون بووەوە. ئێستا دێینە سەر دەنگدان لەسەر مادە «١٤». باشە کێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟.. سوپاستان دەکەم..کێ لەگەڵ نییە؟.. بەتێکڕای دەنگ وەکو خۆی دەمێنێتەوە.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

المادة/١٥ : لوزير الداخلية أن يقرر ايقاف منح اجازة وحمل السلاح الناري في جميع انحاء الاقليم او في جزء منه المدة التي يعينها في القرار، وذلك عندما يدعو لاتخاذ هذا الاجراء.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەمە شتێکی تەکنیکییە وا بزانم کەس تێبینی نییە. ئێستا کێ لەگەڵ ئەوەیە مادده«١٥» وەکو خۆی بمێنێتەوە؟.. سوپاس، کێ لەگەڵ نییە؟.. بەتێکڕای دەنگ وەکو خۆی مایەوە.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

المادة/١٦ : للمحافظ اصدار بيان يعلن في احدي وسائل الاعلام الأمور التالية :

١- منع بعض المجازين لحمل السلاح يستثنى من ذلك بعض المجازين لأسباب معقولة.

٢- منع دخول السكان القاطنين خارج حدود البلديات او داخل الحدود المذكورة وهم مسلحون لمدة مؤقتة إذا اقتضت المصلحة العامة.

٣- منع اطلاق النار في المناسبات العامة والخاصة داخل المدن والقصبات الاخرى.

٤- أستلام الاسلحة النارية من أصحابها سواء كانوا مجازين بها أو مجازين للمدة التي يعين فيها لقاء وصل بذلك ويقرر اعادتها اليهم عند زوال السبب مع مراعاة أحكام المادة« ٢٠ »من هذا القانون بالنسبة لغير المجازين.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لێژنەی یاسایی بارووتی بکەنەوە لەبڕگە (١) وشەی (منح) یان (منع)ە؟

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من یەک تێبینی گچکەم هەیە، لێرەدا کە دەڵێ « منع بعض المجازين حمل السلاح الناري» دەبێت چەک مۆڵەتی پێ درابێ، چونکە«السلاح الناري» وەک گوتمان کلاشینکۆف ناگرێتەوە تەنیا (السلاح المجاز) دەگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئەنجـــــــوومـــــــەن:

ئایا ئەو«بعض»ە زیاد نییە؟ چونکە لەپێشەوەش هاتووە.

بەڕێز د.کەمـال عـەبدولکەریم مـحـەمـەد فـوئاد:

بەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

لە برگەی یەکەمدا، یان دەبێ«بـعـض»ەکە لابرێ لەپاش مەنع «بعض المجازین» یان بەو شێوازە بنووسرێ «ان یستثنی من ذلك المجازین لأسباب معقولة» ئەگەر بێت بەو شێوازە بنووسرێت «او جزء منها» وخاڵ دابنرێ وئەوەی پاش ئەوە دێت فلان بڵێ ئەو «من ضمن المجازین» دەتوانرێ وەکو خۆی بهێنێتەوە. چونکە ئەوە لەرووی منطقەوە نارێکە بەم شێوەیە، سوپاس.

بـەڕێـز فـــــــەرەنســـــــۆ تـۆمـــــــا هـەریـری:

بـەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

من پێم وایە ئەم مـاددانە هاودژن لەگەڵ مـاددەکـانی پێشـوودا. بۆ نموونە: بۆ پارێزگـار بۆی هەبێ چەک لە خـاوەن مۆڵەت قەدەغـە بکات، ئەگـەر برادەرێک لێرە مـۆڵەتی هەبێ چەک هەڵگرێ، کە بچێـتـە دەرەوەی پارێزگـاری ئەوێ بڵێ یاسـاغـە. بەڕای من ئەمـە راست نییـە کـەتاکـو ئێسـتـاکـە دەسەڵات بە پارێزگار نەدراوە مۆڵەتی چەک بدات بۆ دەستەڵاتی قەدەغە کردنی چەکی پێ بدرێ؟ بەتایبەتی لەو کەسانەی کە مۆڵەتیان هەیە ولەدەسەڵاتی (اصدار)ەوە وەریان گرتووە، سوپاس.

بـەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن:

ئەگەر مۆڵەت بدەن مەسەلەی «بعض»ەکە لەگەڵ «بعض المجازین» ساغ بکەینەوە، با برادەرانی لیژنەی یاسا لێی بکۆڵنەوە.

بـەڕێز حـــازم ئەحـــمـــەد مـــەحـــمـــود یوســـفی:

بـەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

لە راستیدا ئەم تێبینییە لەجێی خۆیەتی دەبێ یا (بعض) نەبێ یان «بعض المجازین لأسـبـاب معقولة»، چونکە ئەگەر گوترا (بعض المجازین)، ناتوانرێ مەنعی هەموو مۆڵەت پێدراوان بکرێ، هەندەک مۆڵەت پێدراو قەدەغە دەکات، ئەوەش لەحاڵەتی پێویست دا دەبێ، بەڵام ناتوانێ ئەوەی مۆڵەتی وەرگرتووە مۆڵەتەکەی قەدەغە بکات وبڵێ ناتوانێ هەڵی گری، سوپاس.

بەڕێز د.قـــاسم مـــحـــەمـــەد قـــاسم:

بـەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

برگـە«۲»کـە دەڵێ:«داخل الحدود المذکورة وهم مسلحون» ووشەی (مسلحون ومجازون) پێکەوە وشەی (مجاز) باش روون نییە. لە خاڵی چوارەمیشدا «المجازین أو غیر المجازین» خلال المدة التي یعینها لقاء الوصل یقرر اعادتها الیهم» ئایا «مجاز» چۆن دەبێت جارێکی تر چەکـەکەی پێ بدرێتەوە؟ من باش لەمە تێ ناگەم، ئەگەر زەحمەت نەبێ بۆمان روون بکەنەوە، سوپاس.

بەڕێز جـــەمـــیل عـــەبدی سندی:

بەڕێز ســـەرۆکی ئـەنجـــوومـــەن.

بڕگـەی «١» مـەغـدوریەتە بەمـافی هەندێ کـەس، چونکە ئەوە یەکـەم، مـۆڵەتی بۆ چەکـەکـەی دەرکـردووە لە لایەن وەزیری ناوخـۆوە، ئەگـەر لەلانی پارێزگـارەوە بێت هەندەک مـرۆڤ نایانکەوێ وئیـتـر گـرفت پەیدا دەکـەن، بەچ ناوێک ئەو مـۆڵەتە لەو مـرۆیانە وەربگیـرێتـەوە؟ خـاڵی دووەم: گـرفـتی عـەشیـرەتگەری دەوری خۆیان دەبینن بۆی هەیە دەبێ گەر پارێزگـار لەحیـزبەک بێت یان لەعـەشیـرەتێک بێت وپتـر پشـتگیـریی هەندێک کـەس بکات، پشـتگیـریی هەندەک خەڵکی تر نەکـات. هەروەک لەسەردەمی حیـزبی بەعـسی فـاشی لەپارێزگای هەولێـر رووبدا وگرفت لەنێوان (هەرکی وزراری) پەیدا بوو، سوپاس.

بەڕێز ئەکـــبـــەر حـــەیدەر مـــوســـا:

بەڕێز ســـەرۆکی ئـەنجـــوومـــەن.

قسـەکانی کاک فرەنسـۆ کردنی تەواون، بەڵام تەنیا لێرەدا کە دەڵێ«للمـحـافظ» ئەمـە هاودژە بە مەسەلەی ئەوەی کە وەزیر دەسەڵاتی (اصدار)ە، سوپاس.

بەڕێز کـاکـەرەش مـحـەمـەد نەقـشـبـەندیی:

بەڕێز ســـەرۆکی ئـەنجـــوومـــەن.

بێگومان ئەو دەستەڵاتەی کە دراوەتە پارێزگار، دەستەڵاتێکی (استثنائی) یە بەو ناوەی پارێزگار خۆی بەرپرسیارە لەو دەستەڵاتەی باری ئاسایشی پارێزگاکەی کەوا دەخوازێ بۆ ماوەیەک بەیانێک دەر بکات وبڵێ لەفڵان قەزا یاسـاغـە کـەس بە چەکـەوە ببـینرێ ولەوانەیە دوو ئەندامی پەرلەمـان زۆر لایان گـران دەبێ ودەڵێن ئێـمـە ئەندامی پەرلەمـانین چۆن نایەڵن بەچەکـەوە بسـووڕێینەوە؟ وا باشە بنووسرێ «یستثنی منهم أعضاء المجلس الوطني» تا ئەوان بە چەکەوەش بچن قەیدی نەبێ وشەی«بعض»ئەوە دەگرێتەوە. لەگەڵ رێز وسوپاسمان دا.

بەڕێز نەژاد ئەحمـەد عـەزیز ئاغـا/جێگری سـەرۆک:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــوومـــــەن.

من پرسیارێکم هەیە، لەلیژنەی یاسای دەکەم کە دەگوترێ« اسباب مقبولة» مەبەست چییە؟ چۆن هۆکاری پەسەند دیاری دەکرێ؟ واتا ئەمە مانای ئەوەیە دەسەڵاتێکی رەهایە. پارێزگار دەڵێ: ئەمە مەسەلەیەکی پەسەندە، چونکە قانوون هیچی دیاری نەکردووە کە هۆی پەسەندی چییە؟ سوپاس.

بەڕێز حـــەســـەن عـــەبدولکەریم بەرزنجی:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــوومـــــەن.

لەسـەرەتاوە بەڕێز کـاک فـرەنسـۆ گـوتی: یەکـێک لەهەولێـرەوە دەچێ بۆ دهۆک وچەکـەکـەی لێ وەردەگرن. بێگومـان پارێزگـار ناتوانێ ئەمـە وەرگرێت، چونکە دەڵێن لەناو پارێزگـاو لەسنووری پارێزگاکەی خۆیدا مۆڵەت پێدانی خۆی دەیگرێتەوە، ئەوەش دەبێ بزانین کە ئێمە لە بارودۆخێکی

نالەباردا دەژین، زۆر جـار شـەڕە عـەشـیـرەت دەبێت وەکـو مـەسـەلەکـەی(هەرکی وزراری) لەناوچەیەکدا، یاخود قەزایەک، پارێزگار دەبێ دەسەلاّتی هەبێت کە چەکی ئەو ناوچەیە بەرزەفت (ضبط) بکات ونەهێلّێ بە ئاشکرا هەلّیگرن، یان نەهێلّی بیهێننە ناو شار، یان مۆلّەتەکەیان ڕاگرێ بەشێوەیەکی کاتی بۆ چارەسەر کردنی ئەو بارودۆخانە، سوپاس.

بەڕێز نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا/جێگری سەرۆک:

بەڕێز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

باشە کاکە سید وەزیری ناوخۆ ناتوانێت ئەو فەرمانە دەر بکات، پارێزگار پەیوەندی دەکات بە وەزیری ناوخـۆو دەلّێ: بارودۆخـێکی وا هەیە، وەزیری ناوخـۆ بەیانێک دەرئەکـات ئەلّێ هیچ هاوولاتیـیـەک نابێ بە چەکەوە بچێتـە ئەو ناوچەیە، بۆ چی بوترێ «للمـحـافظ الحق لأسـبـاب مقبولة». واتا وەزیری ناوخۆ دەتوانێت ئەوە بکات.

بەڕێز حـەسـەن عـەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

بێگومان ئەوەی پارێزگار دەتوانێ، وەزیری ناوخۆش دەتوانێ، بەلاّم ئەوە بۆ چارەی ئەو پارێزگارەیە بەیانێک دەربکات و، وەزیری ناوخۆش بێگومان دەتوانێ بیکات. ئەگەر پێتان وایە هەمووی هەر وەزیری ناوخۆ بیکات چ بەرهەلّستێک نییە. بەلاّم ئێمە وابزانین پارێزگار بۆ چارەی وەزعی خۆی و بارودۆخی ناوچەکەی خۆی بتوانی بیکات چاکترە نەوەک وەزیری ناوخۆ، سوپاس.

بەڕێز شـێـروان ناسح عـەبدولّلا حـەیدەری:

بەڕێز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

ئەوەی کاک نەژاد دەلّێ«وله أن يستثنى من ذلك بعض المجازين لأسباب مقبولة» ئەو«أسباب مقبولة»یە کە نووسراوە (معطوفه) لەسەر (استثنایه)کەوە، واتا: تەنیا«أسباب مقبولة»کـە پەیوەندیی بە(اسـتـثنا)یەکـەوە هەیە، نەک پەیوەندیی بە مـاناکـەوە، تەنهـا بو روونکردنەوە، سوپاس.

بەڕێز حـازم ئەحـمـەد مـەحـمـود یوسـفی:

بەڕێز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

پێشەکی ئەوەیە«سلطەی اصدار»بەتەنیا وەزیری ناوخۆ نییە، چونکە«أو من يخوله» مان داناوە، ئەوە بە بەدلّنیـاییـەوە دەسـەلاّت دەدرێت بە هەمـوو پارێزگـارەکـان ودەلّێ: پارێزگـاری هەمـوو پارێزگاکان دەستەلاّتی ئەوەیان هەیە، مۆلّەتی چەک بدەن.

دووەم: لێرە مەسەلەی ئەم «بعض»ە زیادەیە، ئەوەی یەکەم زیاد هاتووە، ئەگەر پارێزگار دەسەلاّتی پێ نەدرێ، چۆن دەتوانێ شتێک لەناو پارێزگاکەی ڕووبدات چارەسەری بکات، سوپاس.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕای من هەر ئەوەبوو کەکاک حازم باسی لێوە کرد، سوپاس.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من پێم وایە، بەتایبەتی بۆ باری ئێستای ئێمە کەتێی داین، ئەم دەستەلاتە، بەپارێزگار بدرێت، چونکە تووشی کێشە وگیروگرفتی ئیداری دەبێت، دیسان من پارێزگای دهۆک دەکەمە نموونە، ئەگەر لەپارێزگای دهۆک لەناو شاری دهۆک کێشەیەک لەنێوانی دوو خێزان رووبدا، خێزانێک بەناو سەربە یەکێتی بێ وخێزانێکیشیان بەناو سەربەپارتی بێ، پارێزگاری دهۆک پارتی یە دەتوانێ دەستەلاتی خۆی بەکار بێنێ، بەرژەوەند نییە ئەو خزمانەی سەر بەو خێزانەن وخزمی ئەو خێزانەن کە سەر بە یەکیەتین بێنە ناو شار، بەڵام خزمەکانی ئەوانەی سەر بە پارتین شتێکی ئاسایی یە بابێن. من پێم وایە پێویستە ئەوە لێی بکۆڵدرێتەوە، بەتایبەتی بۆ ئەم بارو دۆخەی ئێستا، سوپاس.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من ئەگەڕێمەوە سەر برگەی«١»بەڵای منەوە باشترە ئەگەر«بعض»ە کە بمێنێتەوە، بەڵام لە«ان یستثنی» تا دوایی ئەوە لاببرێت، ئیتر ئەو «أسباب مقبولة» نامێنێ، سوپاس.

بەڕێز سەفەر محەمەد حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

منیش لەگەڵ ڕای کاک نەژاد دام ئەوە وەک بڵێی بەرەهایی «مطلق» هاتووە، ئەگەر دیاری بکەین ئەوە لە یاسای سزادانی عێراقی دا هەیە، لەمادەی«٢١»دا، پەیوەندی پێوە هەیە کە دەڵێ:«عند اشاعة الأرهاب أو تكدير الأمن العام» جا ئەگەر تۆزێک دیاری بکەین وبڵێین «عند الأخلال بالأمن العام أو تكدير الأمن العام» شتێکی وابزانم باشترە، سوپاس.

بەڕێز نەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕێزان لێرەدا ئەگەر ئێمە سەرنج بدەینە برگەی«١» دەبینین دوو وشەی«بعض»ی تێدایە، یەکەمیان بۆ مەنعە، ئەوەکەی تریشیان بۆ لێبەدەر کردن (استثنا)یە. ئەوەیان یەک، دووەم شت ئەو مەسەلەیەی ئێستا بەڕێز کاک (سەفەر) ئاماژەی بۆ کرد ئەگەر تەماشای بکەین کە دەگوترێ « عند الضرورة وللمدة التي يحددها» واتە لێرەدا ئەگەر شتێکی کتوپر لەپاش دەوامی ڕەسمی رووبدات، پارێزگار لەمالّی خۆیەتی ودەبێتە تەقە لەنێوان دوو گەڕەک، باشە چۆن ئاگاداری وەزیری ناوخۆ دەکات؟ هەتا پەیوەندی دەکەن لەوانەیە ژمارەی کوژراو وبرینداربگاتە

«٢٠٠-٣٠٠»کەس، واتە ئەمە شتێکی (اجرائیە) وپارێزگار ناوی خۆی بەخۆیەوەیە، پارێزگار واتە پارێزگاری لەسەرومولک وسەلامەتی خەڵکی پارێزگاکەی دەکات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کاک (ئەیاد) وابزانم برگەکە پێویستی بە بیرکردنەوەیەکی وردتر هەیە. چونکە لەوانەیە کۆمەڵێک خەڵک لەهەولێر مۆڵەتیان هەیە ودەرۆن بۆ سلێمانی وبۆ کەرکووک، بۆ دهۆک، یا بۆ قەزاییک لەسلێمانی یان قەزاییک لەدهۆک یان ناحیەییک یاخود دێیەک کە ئەو مەنعەی بەسەرەوەیە، گوناهی خەڵکی هەولێر چییە لەو حاڵەتەدا؟

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من لە گشتی هوە دەستم پێ کرد، ئنجا هاتمە سەر بەشێک. ئەگەر هەموو لاییکی پارێزگا بێت، ئەوا هەموو کەسێک دەگرێتەوە، خۆ ئەگەر بەشێکی بێ ئەوە تەنیا ئەو بەشە دەگرێتەوە وئەو بەشە قەدەغەیە وهەر کەسێک بچێتە ناویەوە دەبێ چەکەکەی تەسلیم بکات ومەبەستی یاسا دانەر لێرەدا ئەوەیە، لەو شوێنە بۆی هەیە کێشەیەک یا ئاژاوەیەک دروست بووبێ، ئەو کاتە هەر کەسێک لە دەرەوەی ناوچەکە یا کەس وکاری ئەو کەسانە قەدەغەیە بەچەکەوە بێنە ژوورەوە، سوپاس.

بەڕێز کاکەرەش محەمەد نەقشبندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەمەوێ برادەران ئاگاداری تێبینییەک بن، هەر مۆڵەتی چەکێک دەرچوو بێت لەدەسەلاتی (الاصدار) چ لەوەزیری ناوخۆوە بێ چ لەو کەسەوە بێ کە ئەو رای دەسپێرێ ئەو مۆڵەتە کارپێکراوە لەهەموو هەرێمی کوردستاندا، بۆیە لەهەر جێگایەک کابرای هەولێری دەتوانێ بچێتە سلێمانی بەمۆڵەتی چەکەوە. بابەتەکەی کاک (ئەیاد) تەنیا ئەوە بوو کە خستییەروو، کەئەگەر پارێزگار لەپارێزگاکەی خۆی ناوچەیەکی لەبەر بارودۆخێکی هێمنی کرد بە ناوچەیەکی نائاسایی کەکەس نابێ چەکی تێدا هەڵگرێ ئەمیش وەکو خەڵکی سلێمانی دەیگرێتەوە، خەڵکی سلێمانیش ناتوانێ بچێت، هەولێری یەکەش ناتوانێ بچێت. بەڵام بەڕای من ئەگەر ئەو لێبەدەر کردنە (استثنایە) لەوێ نەما وەکو ئەوەی کاک فەرەنسۆ لەوێ ئاماژەی بۆ کرد ولێی دەترسا، تەبعەن پێویست نییە لێی بترسێین. یا بڵێین ئەوانەی لەو لێبەدەرکردنە (استثنایە) هاتبوون مۆڵەتدار بوون، بەو ناوەی ئەوانە پیاو ماقوولن وئیشی ناڕێکیان لێ ناوەشێتەوە، ئەوانە ئەگەر هەڵاوێرین، دەنا ئەو وشەیە دەبێ بمێنێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەگەر ئەم بابەتە باش گفتوگۆی لەسەر کراوە دێینە سەر ماددەکە خۆی،ماددەی «١٦» ،کە «بعض»ی یەکەم هەڵگیرا، مادام وایە وەکو خۆی ئەمێنێتەوە، جگە لەو «بعض»ەی کە هەڵگیرا.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

«بعض»ی یەکەم کە هەڵگرین، واتە: ئەو وەختی پارێزگار نەچارە مۆڵەتی هەموو چەکەکانیان لێ بستێنێتەوە، ئەوە چۆن دەبێت؟

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەگەر مۆڵەت بدەی، ئەڵێ: « منع المجازين من حمل السلاح الناري عند الضرورة للمدة التي يحددها في جميع انحاء المحافظة أو جزء منها وله أن يستثنى من ذلك بعض المجازين لأسباب مقبولة » وابزانم ماددەکە ئەگەر وەکو دەق پەسەندە جا ئەگەر ئێمە دەسەڵات بدەین بە پارێزگار ئەوە شتێکی تر، بەڵام وەکو دەق، ئەو هەڵوێردنە (استثنائە)ی کردووە بۆ ئەوانە، جا حەز دەکەن ئەو بڕگەیە بەتەنها جیا ئەکەینەوە لەو سیانەکەی تر، پرسیاری یەکەم ئەوەیە، کێ لەگەڵ ئەوەیە بڕگەی« ١ »جارێ وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ پاش ئەوەی «بعض»ی یەکەم هەڵگیرا؟.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕاستی ئەگەر سەرنجی لێ بدەین«بعض»ی یەکەم بمێنێتەوە، (وله) لابەرێت، واتا وا (منطقی) تر دەرئەچێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

وا منطقی تر دەردەچێت، جا ئەگەر حەز دەکەی با بیخوێنینەوە.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەواتادا هەریەک شت ئەگرێتەوە، بەڵام وا (منطقی) تر.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

« منع بعض المجازين من حمل السلاح الناري عند الضرورة وللمدة التي يحددها في جميع انحاء المحافظة أو جزء منها ». واتا « وله» ئەوە نەمێنێ و نوقتە دانرێ وبەس.

بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوللا/سکرتێری ئەنجوومەن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

رستەی (منع مجازين) مانای ئەوە نییە مەرجە هەموو مۆڵەت دراوێک چەک بکات، بەڵکو دەتوانێ وابکات بەیانەکە هەندێک لەوانە بگرێتەوە، چونکە مەبدەئێک هەیە ودەڵێ: « من يمتلك الكل يمتلك الجزء » ئەوەی مافی هەبێت هەمووان چەک بکات، مافی هەیە بەیانێک دەربکات وبەشێکیان لێ بەدەر (استثناء) بکات وئەوانی تر چەکەکانیان لە دەست بمێنێ، سوپاس.

بەڕێز کاکەڕەش مەحەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەوەی بەڕێز کاک د.کەمال فەرمووی ئەوە بە کردەوە زەحمەتە، چونکە پارێزگار ناتوانێت لە بەیانەکەی دا بڵێت فلان وفلان وئەوانە نابێ چەک هەڵگرن، خۆی بەیانێکی گشتی دەردەچوێنێ ودەڵێ: لەبەر باری ئاسایش لە قەزای فلانی چەک هەڵگرتن قەدەغەیە، جگە لە ئەندامانی پەرلەمان و وەزیر وجێگری وەزیرەکان، بەڵام چ دەبێ بەگوێرەی تەقدیری خۆی ئەوانەی کە مۆڵەت پێدراویش بن بۆ ماوەیەکی کاتی ماوە نەدرێن چەک هەڵگرن. بەڵام ئەوەی کاک دکتۆر فەرمووی بەکردەوە پارێزگار ناتوانێ بەیانێک دەبچوێنێ وبڵێ: لەبەر ئەوەی گرفت لە فلان جێ هەیە، بۆیە فلان وفلان نابێ چەک هەڵگرن، سوپاس.

بەڕێز حازم ئەحمەد مەحمود یوسفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیارێک لەقسەکانی کاکەڕەش داهات کە دەڵێ (وله أن يستثنى من ذلك الوارد ذكره في المادة «١٢») زیاتر ئەوە پێوەند دەکەین، بەڵام ئەوانە کە سەرکردە وسەرۆک وەزیران و وەزیر وبریکاری وەزیرەکانن، ئێستر ئەو دەسەڵاتە نامێنێت وەکو کاک فەرەنسۆ گوتی خێزانێک قەدەغە کەین، چونکە سەر بە فلان حیزبە، ئەوە کەسێک بەدەر (استثناء) دەکات بەسیفەتی ڕەسمی، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لەڕووی پرۆتۆکولییەوە، ئەگەر تۆزێک دەستەڵات بدرێت بە پارێزگارێک، سەرۆک وەزیرانی هەرێم وئەوانەی تری لێ بەدەر (استثناء) بکرێت لە هەڵگرتنی چەک، ئەوە لەلانی پرۆتۆکۆلییە دروست نییە.

بەڕێز حازم ئەحمەد مەحمود یوسفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕای من زۆر شتێکی دروستە، بەڵام پشێوی وفەوزایە و وەزیرەکە با چەکی خۆی هەڵگرێ چی تێدایە؟ بەڵام بۆ یەکی تر قەدەغەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

پێشنیارەکە هی کاک د.کەمال بوو با ئەو گفتوگۆی لەسەر بکات.

بەڕێز بەختیار حەیدەر عوسمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من لەسەرەتادا بەڕاستی پشتگیریی پێشنیارەکەی (د.کمال)م دەکرد، بەڵام ئێستا ئەو صیغەیەی دی کە خرایەڕوو وگوترا«منع المجازين» ئەمە زۆر پەسەند تڕە وئەوەی دوایی لاببرێت شتێکی زۆر ڕێک وپێک دەبێت، سوپاس.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن:

کاک دکتۆر لەگەڵ ئەو ڕایەیە ودەڵێ ئەو مادەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە، مادەم وایە مادە «١٦»کێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ دەست بەرزکرایەوە..کێ لەگەڵ نییە؟ دەست بەرز کرایەوە بەزۆربەی دەنگ ماددەی«١٦» وەکو خۆی مایەوە، پاش ئەوەی کە «بعض»ی یەکەم هەڵگیرا.

بەڕێز حـــازم ئەحـــمـــەد مـــەحـــمـــود یوســـفی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.

لێـرە کـە گـوتیـان لە ڕووی پرۆتۆکـۆڵی یەوە، ئەوانە دەبێت (اسـتـثنـاء) بکەین، باشـە چۆن هەڵاوێردنێکە؟ دەڵێ فلان کەس،کە دەڵێ بۆ نموونە، سەعدی ئەحمەد لێ بەدەرە (مستثنایە)..

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن:

نەخێر نابێ ناوی بڵێ، بەڵام پارێزگار ئەوکاتە خۆی دیاری دەکات.

بەڕێز حـــازم ئەحـــمـــەد مـــەحـــمـــود یوســـفی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.

جـا هەمـان شـتـە، وەکـو ئەڵێین بڵـێی ونەڵێی هەمـان شـتـە، بەڵام ئەوە زیاتر سنوور بۆ دانان وبەستنەوە بوو، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.

ئەم مادە گفتوگۆی لەسەر کراوە، بەڵام ڕوون کردنەوەیەک هەیە، ئەگەر مۆڵەت هەبێت زۆر کورتە، چونکە خۆی پێویست ناکات پارێزگار ناویان بێنێ، چونکە هەر لەبنەڕەتدا لێ بەدەرن «مستثنی» نە پێویست بەمۆڵەت ناکات، سوپاس.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن:

ڕاستە ئەوەی کاک ئەیاد گوتی جوانە.

بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:

المادة السابعة عشرة:

١- يجوز للأجنبي حمل السلاح الناري وعتاده داخل حدود الاقليم وفق أحكام هذا القانون.

٢- عند دخوله الاقليم عليه تسليم سلاحه الناري وعتاده الى أقرب مركز شرطة لقاء وصل وعلى مركز الشرطة اخبار سلطة الاصدار بذلك ولصاحبه استحصال الاجازة المتعلقة بهذا السلاح وإلا فيعاد اليه السلاح مع عتاده عند مغادرته الاقليم فاذا خالف ذلك بسوء نية يصادر سلاحه وعتاده بأمر من سلطة الاصدار اضافة الى العقوبات التي تفرض عليه بموجب هذا القانون.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن:

لەسەر مادە «١٧»کاک ئەحمەد بامەرنی وماموّستا محەمەد تاهیر قسەیان هەیە با بفەرموون.

بەڕێز ئەحـمـەد ئەبو بەکـر حـەســەن بامـەرنی:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

من رووڵکردنەوەیەکم هەیە دەربارەی ئەوەی کە دەڵێ«اجنبي»، مەبەستی لە«أجنبي» کێیە؟ (أجنبی) لە هەرێم یا لە عێراق؟ تورکێک بیانییە؟ یاخود یەکێک لە ڕکابەری عێراقی بێت وخەڵکی هەرێم نەبێت ئەوەش ئەجنەبی یە؟ واتا (ئەجنەبی) بەنسبەت هەرێمی کوردستان، یان بەنسبەت عێراق؟

بەڕێز مـەلا محـەمـەد تـاهیر مـحـەمـەد زین العـابدین:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

ئەم مادانە بەیەکەوە بەستراونەتەوە، لەم قانوونەدا دەبینم ماددەی«١٧»لەگەڵ ماددەی«١٦»ڕێک ناکەون، بەشێک لەقسەکانم بەنسبەت«أجنبي» بوو، بەڵام جەنابی کاک ئەحمەد کردی، بەڵام ئەگەر لێرەدا بگوترێ«يجوز للأجنبي جلب السلاح» نەک «حمل السلاح»، چونکە لەکاتێک دا کە ئەو برگەیە تەماشا دەکەین«عند دخوله الاقليم، عليه تسليم سلاحه»، جا ئەوە لەگەڵ خۆی چەک بێنێتە ژوورەوە بۆ ناو هەرێم نەک هەڵی بگرێ، بەهەڵگر (حامل) حسێب نییە، سوپاس.

بەڕێز کـاکـەڕەش مـحـەمـەد نەقـشـبـەندیی:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

دەربارەی کاک ئەحمەد بامەڕنی، تەبعەن «الاجنبي، من هو اجنبي عن الجمهورية العراقية الفدرالية» نەک هەر لە هەرێم بیانی بێت، واتە ئاسایشی ئێمە بەشێکە لەئاسایشی عێراقی فیدرالی، بەڵام دەربارەی ئەوەی ماموّستا مەلا تاهیر فەرمووی «جلب السلاح» ئەمە برگەی یەکەم سەرتای هەڵگرتنە ودەڵێ بیانی مافی هەڵگرتنی هەیە، ئەوە سەردتایێکی گشتی یە، سوپاس.

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

ماموّستا ئەوە جاری دووەمە. تکایە ئەوەی تێبینییەکی هەیە با تێبینییەکەی بڵێ.

بەڕێز مـەلا مـحـەمـەد ئەمین عـەبدولـلـەکـیم:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

بەڕاستی ئەوەی ماموّستا مەلا شێخ تاهیر باسی کرد زۆر ڕێکە، ئەوە خۆی برگەی یەکەمی هەر ناوێت، مادام ئێمە دەڵێین«عند دخول الاقليم» واتا«عند دخول أجنبي الاقليم»، ئەوە بەسە، واتا ئەوەی سەرەوە هەر زیادە، سوپاس.

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

ئاخر ئەوە ئەوانیش دەگرێتەوە.

بەڕێز مەلا محەمەد ئەمین عەبدوڵڵەکیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڵام ئەوە لێردا ڕوون نییە، دەبێ ڕوون بکرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

نەخێر ئەوە ڕوونە، ئەوانە ڕێکخراوی مرۆڤایەتین وبەپاسەوانەوە دێن بۆ هەرێم.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەوانەی پۆلیسی دەوڵەتان بن بەئیشی ڕەسمی دێن. مل کەچ نین چونکە یەکسەر لە نەتەوە یەکگرتووەکانەوە ئەو مافەیان پێ دراوە، هەروەها ئەوەی مامۆستا فەرمووی ئەوە دەمانەوێ بنەڕەتێک نیشان دەین، بۆ نموونە کابرایێکی بێگانە مافی چەک هەڵگرتنی هەیە، دوایی مەرجمان داناوە و ووشەی هەڵگرتنیش مانای وا نییە مۆڵەت پێدراو بێت، زەلام هەیە هەڵگرە ومۆڵەتی نییە، لێی دەگیرێ وچەکەکەشی دەستی بەسەر دادەگیرێت، بەڵام هەڵگرتن سەرەتایە وسەرەتا ومەبدەئەکەشی ڕاڤە کردووە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەڵام ڕێکخراوی مرۆییشمان هەیە، ئێستاکە چەک هەڵ دەگرن.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

تەنیا ئەو پۆلیسانەی عەرزم کردی کەوا ئەرکی ڕەسمیان هەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لەبەر ئەوە من مەبەستم بیانییە.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڵام ئەوانەی ترکە ڕێکخراوی مرۆڤایەتین، وەک دەستەی بێگانە هەڵسوکەوتیان لەگەڵ دا دەکرێ وهەڵسوکەوتی سروشتی، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

واتە ماددە«١٧»بەتەواوی گفتوگۆی لەسەر کرا، ئێستاکێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆربەی دەنگ وەکو خۆی مایەوە.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

المادة «١٨» :[لوزير الداخلية أن يأذن لمن استصحب معه سلاحاً من خارج العراق بأن يخرج من دائرة الگمرگ مالا يزيد عن مسدس وبندقية صيد وعتادها بعد تأييد سلطة الاصدار

وتوفر الشروط القانونية في صاحبها بحيازة وحمل هذا السلاح على أن تستوفي منه الرسوم الگمرگية المقتضاة ويكون الأذن الممنوح لهذا الشخص لمرة واحدة فقط.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لەسەر مادە «١٨» چ تێبینییەک نییە، کێ لەگەڵ ئەوەیە کە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟.. دەست بەرزکرایەوە، کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

المادة« ١٩ » : كل من أخبر عن حيازته سلاحا بدون إجازة، يعفى من العقوبة ولسلطة الاصدار منحه الاجازة وفق أحكام هذا القانون، وفي حالة عدم الموافقة تطبق بحقه احكام المادة الحادية عشرة من هذا القانون.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

مادەی «١٩»، تەنیا کاک سەعید یەعقوبی تێبینی لەسەر هەیە، با بفەرموێ.

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لێرەدا ئەم مادەیە بە رەهایی هاتووە، ئەو جۆرە کەسە هەتا چەند جار مافی دەبێ داوا بکات وئەمڕۆ بڵێ من چەکم هەیە، چاوپۆشی لێ بکرێ، سبەینێ بڵێ چەکم هەیە وببەخشرێ، ئەوەی دیاری نەکردووە، حەق وایە بگوترێ« ولمرة واحدة وبعد التحقيق»، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

« ولمرة واحدة» زێدە بکرێت؟

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڵێ بنووسرێ « ولمرة واحدة بعد التحقيق».

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

« ولمرة واحدة وبعد التحقيق» بابزانین لیژنەی یاساو لیژنەی ناوخۆ چ تێبینییان لەسەر ئەوە نییە کە بوترێ؟« ولمرة واحدة بعد التحقيق».

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بۆ دیاری کەین وبڵێین « لمرة واحدة» کابرا خۆی خەبەری (حیازە)کەی دەدات. ئەگەر مەرجی لێ هاتە دی ئەوە مۆڵەتی دەدەنێ، ئەگەر مەرجیش لێ نەهاتە دی، چەکەکەی دەگرین ولەمالّی نامێنێ بۆ پەیوەندیکی بخەینە سەر، سوپاس.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئەنجـــــــوومـــــــەن:

ئێستا مادە«١٩» ،کێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە. کێ لەگەڵ نییە؟.. دەست بەرز کرایەوە. بەزۆر بەی دەنگ وەکو خۆی مایەوە.

بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:

المادة العشرون :

١- على سلطة الاصدار نشر بيان في وسائل الاعلام تطلب فيه من أصحاب الاسلحة المسلمة الى السلطات الحكومية بموجب البيانات الصادرة منها مراجعتهم سلطة الاصدار خلال« ٦٠ » يوما من تأريخ النشر، لغرض تسليم هذه الاسلحة الى اصحابها المجازين ومنح الاجازة لغير المجازين إذا توافرت فيهم الشروط القانونية وعند عدم مراجعة هؤلاء بانتهاء المدة المذكورة تقرر سلطة الاصدار مصادرة هذه الاسلحة وايداعها الي مستودعات الشرطة.

٢- في حالة عدم منح سلطة الاصدار الاجازة لمن راجع من غير المجازين خلال المدة المبينة في الفقرة« ١ » من هذه المادة يسلم السلاح الى السلطة المذكورة لتقوم ببيعه لحساب صاحبه وفقاً لأحكام المادة الحادية عشرة من هذا القانون.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئەنجـــــــوومـــــــەن:

مادە« ٢٠» چ تێبینییەکی لەسەر نییە. ئێستا کێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ دەست بەرزکرایەوە.. کێ لەگەڵ نییە؟.. دەست بەرز کرایەوە. بەتێکڕای دەنگ وەکو خۆی مایەوە.

بەڕێز د.کـەمـال عـەبدولکەریم مـحـەمـەد فـوئاد:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئەنجـــــــوومـــــــەن.

من ئێستا پێشنیارێکم ئامادە کردبوو کە بۆتان بنێرم. من دەڵێم بەردەوام بین هەتاکو ئەم یاسایە تەواو دەبێت، بۆ ئەوەی پاش نیوەڕۆ نەیەینەوە، چونکە تازە بابەت خرایە رۆژی شەممە، ئەمڕۆ تازە بابەتمان نییە بۆ کاتی پاش نیوەڕۆ، پاش نیوەڕۆ کۆبوونەوەمان نییە، سوپاس.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئەنجـــــــوومـــــــەن:

من لەگەڵ ئەوە دام بەردەوام بین وتەواوی کەین.

بەڕێز د.کـەمـال عـەبدولکەریم مـحـەمـەد فـوئاد:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئەنجـــــــوومـــــــەن.

زۆری نەماوە وخەڵکەکەش برسین وزۆر قسە ناکەن، هەڵێکی باشە بۆ ئەوەی زوو تەواو بکرێت، سوپاس.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئەنجـــــــوومـــــــەن:

برادەران لە دەستەی سەرۆکایەتی کاک نەژاد و کاک فەرسەت لەو رایەدان کە دوای بخەین بۆ دانیشتنی داهاتوو منیش هاوکارم لەگەڵیاندا وە برادەرانیش رایان وایە، لەمەودواش شتی گرنگ

دێت، ئەوەیش مەسەلەی سزادان (عقوبات)ە، لەوانەیە خۆشمان رایەکمان هەبێ لەسەر مەسەلەی سزادان (عقوبات)و مەسەلەی (غرامە) تێبینیمان لەسەر هەردوو حاڵەت هەیە. بۆیە دوای دەخەین بۆ سبەینێ سەعات«۷».

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فۆئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڵێ بەڵام وابزانم ئێوە کۆتاییتان پێ هێنا ودەنگی لەسەر درا، لەمادەی(۱۸)دا ئەگەر ئەو عێراقە بکرێت بە دەرەوەی هەرێم باشترە، چونکە مافی ئەوەمان نییە بڵێین بۆ هەمووی، بەرپرسیاری هەموو سنوورەکانی عێراق نین، ئەگەر بڵێین «خارج الاقلیم». ئەوەش دەنگی لەسەر دراوە، بەڵام دەتوانین بیگۆڕین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کاکە د.کەمال ئەمە دەدرێت بە لیژنەی دارشتن. بەم شێوەیەش کۆتایی بە دانیشتنی ئەمڕۆمان هات، سوپاس بۆ هەموولایەک.

فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵڵا
سکرتێری ئەنجوومەن

نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا
جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن

جوهر نامق سالم
سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٣)

چوارشەممە رێکەوتی ١٩٩٣/٩/٢٩

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٣)

چوارشەممە رێکەوتی ١٩٩٣/٩/٢٩

کاتژمێر (١٠)ی سەر لەبەیانی رۆژی چوارشەممە رێکەوتی ١٩٩٣/٩/٢٩ ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان بەسەرۆکایەتی بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن بەڕێز نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغاو، بە ئامادەبوونی سکرتێری ئەنجوومەن بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوللا، دانیشتنی ژمارە (٣)ی خولی ئاسایی دووەمی، ساڵی (١٩٩٣)ی خۆی بەست. سەرەتا لەلایەن دەستەی سەرۆکایەتییەوە رادەی یاسایی دانیشتنەکە چەسپێنراو، ئەوجا بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان، دانیشتنەکەی بەناوی گەلی کوردستانەوە دەست پێکرد.

بەرنامەی کار:

١- بەردەوام بوون لەسەر گفتوگۆ کردنی پرۆژەی یاسای چەک.

٢- تازە بابەت.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

پرۆگرامی ئەمڕۆمان لە بەردەمی بەڕێزتانە، هەمان پرۆگرامی دوێنێیە، چونکە هێشتا یاسای چەک تەواو نەبووە، بەڕێزان سەرۆکی فراکسیۆنەکان هیچ تازە بابەتیان هەیە؟ مەرج نییە تازە بابەت بخەینە نیوەڕۆ، لەبەر ئەمە دەتوانن تازە بابەت پێشنیاز بکەن، ئەگەر شتێک هەیە، وا دیارە تازە بابەت نییە؟ ئەگەر دوو ئەندام لە لیژنەی یاسا لەگەڵ ئەندامێکی لیژنەی ناوخۆ بفەرموون بۆ ئێرە، وابزانم دوێنێ گەیشتینە مادەی(٢١).

بەڕێز حسێن عارف عەبدولرەحمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

المادة (٢١) (أ- يعاقب بالسجن كل من هرب اسلحة حربية او اجزائها اوعتادها أو حازها أو حملها أو نقلها أو اتجر بها أو اصلحها أو صنعها.

ب- تكون العقوبة السجن المؤبد لكل من قام بتهريب الاسلحة الحربية أو اجزائها أو عتادها بقصد اشاعة الارهاب او الاخلال بالأمن العام او دعم اي تمرد ضد الحكومة.

٢- أ- يعاقب بالسجن كل من هرب اسلحة نارية او اجزائها او عتادها او قام بصنعها او الاتجار بها.

ب- وتكون العقوبة بالسجن المؤبد لكل من قام بتهريب الاسلحة النارية أو اجزائها اوعتادها بقصد اشاعة الارهاب او الاخلال بالأمن العام او دعم اى تمرد ضد الحكومة.

٣- يعاقب بالسجن مدة لا تقل عن سنة وبغرامة لاتزيد على ألفى دينار ولا تقل عن الف دينار أو باحدى هاتين العقوبتين كل من حاز أو اصلح او حمل اسلحة نارية اوعتادها بدون اجازة من سلطة الاصدار.

٤- أ- يعاقب بالحبس مدة لاتقل عن سنة وبغرامة لا تزيد على الفى دينار ولا تقل عن الف دينار او باحدى هاتين العقوبتين كل من كان مجازاً بحمل سلاح ناري فيحمله اثناء اشتراكه في مظاهرات او تجمعات.

ب- وتكون العقوبة بالسجن المؤقت لكل من حمل بدون اجازة سلاحاً نارياً اثناء اشتراكه في مظاهرات او تجمعات.

٥- عدا ما هو منصوص عليه في الفقرات السابقة من هذه المادة يعاقب بالحبس مدة لاتزيد على سنتين وبغرامة لاتزيد عن الف دينار ولاتقل عن خمسمائة دينار او باحدى هاتين العقوبتين كل من خالف احكام هذا القانون او التعليمات او البيانات الصادرة بموجبه.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەندامانی بەڕێز من تێبینیم لەسەر ئەو (صنعها) هەیە، بۆ ڕێگە لە خەڵک بگرین ئەگەر یەکێ بتوانێ چەک یان تۆپ دروست بکات؟ ئەو کاتە وەزارەتی کاروباری پێشمەرگە کە سوودی لێ وەردەگرێ لەوانەشە دایمەزرێنێ، بەڵام ئێمە نەهێڵین، ناتوانێ بگاتە ئەو قۆناغە.

بەڕێز سەعید عەلی خان سلیڤانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من دەبینم تۆزێک تێکەڵاو کراوە، (تهريب الاسلحة، وحيازة وصنع و) شوێنێک دەگرن وچاکی دەکەنەوە، (مشرع) دەتوانێ بزانێ چۆنە، بۆ (تهريب)ە یان بۆ (تهريب) نییە، وابزانم ئەگەر لێکیان جیا بکەینەوە باشترە، سوپاس.

بەڕێز ئەحمەد سالار عەبدولواحید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەربارەی ئەو (سزايه) واتە (السجن المؤبد) ئەویش جۆرە لەناو بردنێکە، واتە نیمچە ئیعدامێکە لەبەر ئەوە بە مادەیەکی زۆر دائەنرێ ئەوە کەمتر بێ ڕەواترە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێمە لە(أ) داین کاکە لە پاشان کە هاتینە سەر برگەکانی تر ئەوجا پێشنیاری جەنابت پێشکەش بکرێ.

بەڕێز مەلا محەمەد تاهیر محەمەد زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

یەک و دوو لە برگەی(أ- ب)ی مادە (٢١) بەیەک وشە جیاوازیان هەیە بە(حەربیە) و(بە ناربیە) ئەوە مەبەستم هەر چوارە تەنیا بە وشەی (حەربیە وناربیە) جیاوازیان هەیە، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

ئەگر جەنابت ورد ببیەوە، برگەی(١- أ-) پاشان ئەگەر هاتینە سەر باسی ئەوانە ئەو تێبینییەی خۆت دەربڕی باشترە.

بەڕێز مەلامحەمەد تاهیر محەمەد زین العابدین:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

لێرە ئەو (صنعها بدون اجازة)ی پێوە بێ زۆر باشترە واتە بڵێ:(یعاقب بالسجن کل من هرب الاسلحة الحربیة أو اجزاءها او عتادها وکل من حازها او نقلها او اتجر بها او صنعها)، سوپاس.

بەڕێز بەختـــیـــار حـــەیدەر عـــوســـمـــان:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

قسەی منیان کرد، سوپاس.

بەڕێز د. قـــاسم مـــحـــەمـــەد قـــاسم:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

تێبینی من لە سەر سزادانە، من پێشنیار دەکەم: گرتن کەم بێت. و(غرامە) زیاد بێت، واتا دوو سزادان هەبێ، هەم گرتن و هەم غرامە، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

جەنابت هەمان تێبینیت هەیە، باسی گرتنی هەمیشەیی دەکەیت کە هێشتا نەهاتوینە سەری.

بەڕێز د. قـــاسم مـــحـــەمـــەد قـــاسم:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

بەڵێ گرتن... پێشنیاری من ئەوەیە ماوەی گرتن کەم بێ وغرامە زۆر بێ، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

کەوا بێ پرسیارەکەت ئەوەیە کە(یعاقب بالسجن) گرتنەکە چەندە کە زانیت، چەندە دەتوانی گفتوگۆی لەسەر بکەی، کە کەم بکرێ، بەڵام هێشتا شتەکە نادیارە، ناتوانی بڵێی ئەمە زۆرە یان کەمە.

بەڕێز د. قـــاسم مـــحـــەمـــەد قـــاسم:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

ببووردە نادیار نییە، گرتن لەوانەیە(٥) ساڵ بێت.

بەڕێز حـــەســـەن عـــەبدولکەریم بـەرزنجی:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

بێگومان ئەم مادەیە لە بۆ چەکی جەنگی هاتووە، چەکی جەنگی بۆی نییە لە دەست میللەت بێ، پەیوەندی بە میللەت نییە، چەکی جەنگی بە پێچەوانەوە کە وەزعمان خراپە دەبێ پتر گوشار بکەین، کە تەنیا لە دەست هێزە چەکدارەکان بێت، لە پاشدا وەکو کاک سەعید دەڵێ گوایا

تێکەڵاو کراوە، هیچ تێکەڵاو نەکراوە، چەکی جەنگی قەدەغەیە، (إتجار ونقل وحيازة) تەنیا بۆ هێزە چەکدارەکانە، ئەو دەقە لەوەزارەتی ناوخۆوە هاتووە ئێمەش هەمان دەقمان داناوە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

جەنابی سەید حەسەن ئەو گرتنە دەگاتە (١٥) ساڵ؟..

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لە(٥) ساڵ زیاتر تاکو(٢٠) ساڵ ولە یاسای سزادانداە دەڵێ: هەتا (١٥) ساڵ واتە (١٥) ساڵ و(٢٠) ساڵ کاتییە، یا هەمیشەیی، هەموارکردن هاتبوو، سوپاس.

بەڕێز حازم ئەحمەد مەحمود یوسفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

رەنگە هەتا(١٩) ساڵ گرتنی کاتییە، (٢٠) ساڵەکە گرتنی هەمیشەییە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەگەر هیچ تێبینی تر هەیە؟... کێ لەگەڵ ئەمەیە کە ئەم برگەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟.. دەست بەرزکرایەوە؟.... کێ لەگەڵ نییە؟... بەزۆربەی دەنگ وەکو خۆی مایەوە.

بەڕێز حسێن عارف عەبدولرەحمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ب/ تكون العقوبة السجن المؤبد لكل من قام بتهريب الاسلحة الحربية او اجزائها او عتادها بقصد اشاعة الارهاب او الاخلال بالأمن العام او دعم اى تمرد ضد الحكومة، سوپاس.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

(ضد الحكومة) لە پێناسەکاندا، (الحكومة) پێناسە نەکراوە، پێشنیار دەکەم لە پێناسەکانی پێشەوەدا حکومەت پێناسە بکرێ، سوپاس.

بەڕێز مەلا مەحمود فندی دێرەشەوی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەم مادە هەمووی لاستیکییە، قاچاغچی هەر شتێک بکات ئەوە لە دژی حکومەتە، سوپاس.

بەڕێز جەمیل عەبدی سندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

هەر وەک کاک فرەنسۆ وتی، ئەگەر بڵێی لە دژی (حكومة الاقليم) باشترە، سوپاس.

بەڕێز جەعفەر شێخ عەلی عەبدولعەزیز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجووەن.

من دەڵێم حوکمی هەمیشەیی زۆرە، دووەمیش ئەم سێ حاڵەتە ئەڵێ(قام بتهريب الاسلحه الحربيه اجزائها أو عتادها) یانی فیشەک لەگەڵ هاوەن وەکو یەک حیساب دەکەن یان(B.K.C) کۆمەڵێک فیشەکی بیکەی سی چەندی ئارپێجی، سێ بێ هەر وەک یەک وایە، گرتنەکەشی جیاوازی هەبێ، حاڵەتەکەش جیاوازی هەبێ، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد تاهیر محەمەد زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجووەن.

کاک فرەنسۆو کاک جەمیل قسەکانیان کرد، حکومەت بکرێ بە (حکومەتی اقلیم)، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد ئەمین عەبدولحەکیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجووەن.

من سێ تێبینیم هەیە.. بەڕاستی حوکمی هەمیشەیی، حوکمێکی سەختە، ئەمە تێبینی یەکەم، دووەم دەڵێ(بقصد اشاعة وارهاب او الاخلال بالأمن) باشە، ئێمە چۆن بزانین ئەو چەکەی بردووە بەمەبەستی ئەوەیە کە بۆ ترس وتۆقاندنی بردووە، بەو جۆرە مەبەستی روون نییە، کابرا دەڵێ بۆ تۆقاندن نەم بردووە، ئەوە پێویستە لێک جیا بکرێنەوە، سوپاس.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجووەن.

ئەمڕۆ وابزانم برادەران... هەموو سۆزبان هەڵساوە یان ئێمە نەختێک تۆندی بەکار دێنین؟ توخوا یەکێک خەڵک بتۆقێنێ، هێمنی تێکدا ئەوجا بڵێین حوکمی هەمیشەیی کەمە؟ من دەڵێم دەبێ حوکمەکە ببێتە ئیعدام، سوپاس.

بەڕێز یونس محەمەد سەلیم رۆژ بەیانی/وەزیری ناوخۆ:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجووەن.

ئەم یاسایە بۆ ئەمڕۆ نییە بۆ ئایندەیە بۆ حکومەتی هەرێمی کوردستانە، لەوانەیە ئەمڕۆ هەندێ شت هەبێ لەو روانگەوە بۆ ئەم مەسەلە بچن، بەڵای منەوە ئەم مادەیە کە هاتووە پڕ بەپێستی خۆیەتی لەجێی خۆیەتی، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجووەن.

لە بناغەدا پرۆژەکە کەهاتووە لەوەزارەتی ناوخۆی ئێمە حکومی خنکاندن (للسجن المؤبد) هاتووە ئێمە حکومی خنکاندمان لابردوو، پێمان ناخۆش بوو لای بدەین، یەکێک بچێ گوللە وتۆپ بێنێ تۆقاندن لە ناو میللەتدا و لە دژی حکومەت دروست بکات بەزەییمان پێدا بێتەوە؟، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

دەربارەی ئەوەی کە دەڵێ (ضد الحکومة).

بەڕێز حـــەســـەن عـــەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

واتە حکومەتی هەرێمی کوردستان.. یان حکومەتی ئەقلیم... (اقلیم) ڕاڤە کراوە، سوپاس.

بەڕێز د. کـەمـال عـەبدولکەریم مـحـەمـەد فـوئاد:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

ئەگەر لە پێشەوە لە پێناسەکان بووترێ (حکومة : حکومة اقلیم کوردستان)، وابزانم لە پرۆژەی یاساکانی تردا وا هاتووە، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئـەنجـــوومـــەن:

لە پێناسەکاندا هاتووە.. کاک دوکتۆر کەمال لەبەر ئەوەی کە راستاندراوە (تصدیق) بووە پێناسەکان دەنگیان لەسەر دراوە ناتوانین بیخەینە پێناسەکانەوە، لەبەر ئەوە دەبێ بڵێین: حکومة الأقلیم.

بەڕێز د. کـەمـال عـەبدولکەریم مـحـەمـەد فـوئاد:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

ببوورە، سەرۆکی ئەنجوومەن ئەوەندە بارۆتینی نەبین، خۆمان بڕیار دەدەین ئەو بڕگەیە بێتە سەر ئەو بڕگەیە، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئـەنجـــوومـــەن:

قسەی جەنابت راستە، بەڵام بڕگەیەکی هەیە کە دەنگی لەسەر درا بەو جۆرەی کە هەیە لەگەڵ ئەو کەم وکورتییەی کە تیایەتی، ئەوەی جەنابیشت دەفەرمووی راستە، بەڵام ئەم بوو بە پێشینیەیەک هەر شتێک بڕگەیەک دەنگی لە سەر درا بێ بگەڕێن بۆ شتە بچوکەکە کە کاری لێ ناکات، ئامانجەکە ئەمەیە: (ضد الحکومة)، بکەین بە حکومەتی (اقلیم) دەتوانین لێرە کە دەنگمان لەسەر نەداوە بیکەین بە حکومەتی هەرێم لە جیاتی ئەوەی بگەڕێینەوە بۆ ماددەی پێشو.

بەڕێز حـــەســـەن عـــەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

ئەگەر بەوردتر تەماشای بکەین وبەجەنابت وبە (مەلا تاهیر)یشم وت جیاوازی(أ- ب) زۆرە لە(حازها) أو(حملها او نقلها)ی تێدایە، بەڵام لە (ب) ئەوەی تێدا نییە، ڕەوایە (حیازە) بکرێ، لە چەکی ئاگردار، بۆی هەی چەکی (ناری)(حیازە) بکرێ ڕەوایە (حمل) بکرێ، ئەوەی جەنگی بێ جائز نییە وسزاکەشیان جیایە ماوەکەشی جیایە، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:
کاک سەید حەسەن: تەنیا پرسیارەکە ئەوەیە کە سزاکەیان یەکە؟.
بەڕێز نەجـــمـــەدین عـــەزیز ئیـــســـمـــاعـــیل:
بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــوومـــــەن.
هەر چەندە ئەوە ئیشی برادەرانی یاسایە ئەو بەند کردنی هەمیشەییە بۆ ئەوە هاتووە (بقـصـد الأشاعة ارهاب ومخلة بالأمن)، سوپاس.
بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:
بەڵێ کاک سالار هەردووکیان وایە.

بەڕێز نەجـــمـــەدین عـــەزیز ئیـــســـمـــاعـــیل:
بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــوومـــــەن.
لەبەر ئەوەی هەردووکیان مەبەستەکە (اخلال بالأمن او دعم ای تمرد)ە، سوپاس.
بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:
یەکەم لەگەڵ(ب) دووەم وەکو یەکەو، یەک سزایان هەیە.
بەڕێز حـــازم ئەحـــمـــەد مـــەحـــمـــود یوســـفی:
بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــوومـــــەن.
(أ- ب) هەمان سزادانە، بەند کردنی هەمیشەیی لەیەکەمدا هاتووە، کە (اسلحەی حەربی)یە، وئەوەی دووەم (اسلحەی ناری)، گرفتی تیا نییە، و مادەکە بووەتە دوو بەش یەک تەرخان کراوە بۆ چەکی جەنگی، ئەوەی دووەم تەرخان کراوە بۆ چەکی ئاگردار، سوپاس.

بـەڕێـز فـــــەرەنســـــۆ تـۆمـــــا هـەریـری:
بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــوومـــــەن.
بۆ بانێک ودوو هەوا بێت، بۆیە ئێمە دەڵێین: هێشتا نەهاتینە سەر ئەو مادەیە، سوپاس.
بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:
باشە کاکە قسەکەی کاک فەرەنسۆ راستە، ئێمە دەگەڕێینەوە سەر ئەو مادەیە، پاش ئەو روونکردنەوەیە، کێ لەگەڵ ئەوەیە(ب) وەکو خۆی بمێنێ؟.. دەست بەرزکرایەوە.. کێ لەگەڵ نییە؟ بە زۆربەی دەنگ پەسەند کرا.
بـەڕێـز حـــســـێـن عـــەلـی کـــەمـــال:
بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــوومـــــەن.
٢-أ- يعاقب بالسجن المؤبد لكل من قام بتهريب الاسلحة النارية او اجزائها.
ب ـ وتكون العقوبة بالسجن المؤبد لكل من قام بتهريب الاسلحة النارية او اجزائها او

عتادها بقصد اشاعة الارهاب أو الاخلال بالأمن العام أو دعم اى تمرد ضد الحكومة، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

کەس تێبینی هەیە لە سەر ئەم برگەیە؟ تکایە ئەوانەی کە دەیانەوێ قسە بکەن دەست بەرزبکەنەوە.

بەڕێز فەلەکەدین سایبر کاکەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەربارەی(أ- ب) لێرە لەگەڵ(أ- ب)ی پێشو بگونجێ، من رام وایە (او بقصد) هەڵبگیرێ، (بقصد اشاعة الارهاب) ئەوانە هەموو هەڵبگیرێن تەنیا ئەمە بمێنێ(وتكون العقوبة سجن المؤبد من قام بتهريب الاسلحة النارية)، چونکە قصد زیادەیە واتای چییە؟ خۆ بەقصدی ئەوە نەهاتووە کە دەیفرۆشێ یا بەکاری دێنێ، سوپاس.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەتوانین زنجیرەکە بگۆڕین لە بەر ئەوەی (أ- ب) وەکو یەک هاتوون بڵێین ١-أ ببێتە(٢)و دووەم (ب) هەر دووکیان ببنە سێ یەم، (اسلحەی ناری) وبچێتە ناو برگەی (٣) وزنجیرەکەی بگۆڕین، سوپاس.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من پێم وایە (مشرع) باشی دانایە، جیاوازیشی هەیە کە ئێوە دەڵێن جیاوازی نییە، یەکێ چەکی (ناری)یە ئەوی تر چەکی (حەربیە)، ئەگەر تەماشای بکەین عەسکریەکان دەزانن جیاوازی هەیە لە نێوان چەکی (ناری) وچەکی (حەربی)دا، کە دەڵێین وەکو یەکە وەکو یەک نییە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

کاک فرەنسۆ ئەوە وتراوە هی چەکی ئاگردارو جەنگی جیاوازی نییە، تەنیا پرسیارەکە ئەمە بوو کە ئەگەر هەر دووکیان هەمان سزایە، هەمان راستییە، چ بوترێ ناری یا حەربی؟ تەنیا پرسیارەکە ئەوە بوو جیاوازی هەبێ لە نێوان چەکی ئاگردار وحەربی هەر ووتیان هەمان سزا بێ.

بەڕێز مەلا محەمەد تاهیر محەمەد زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێستا دێمەوە سەر ئەوە کەوا(٤) برگە کە ئەگەر دووان بێت، واتا بە دوو شێوە پێک دێت یا چەک رەها (مطلق) بکەی لە (حەربی) و لە (ناری) هیچی پێوە نەکرێ یا لە أ- ولە ب-

رزگارمان دەبێ سزاکەش هەمان سزایە یاخود ئەگەر بۆ هەر دوو چەکەکە، بڵێ (الاسلحة النارية والحربية) هیچ جیاوازی ناکا، ئەو(٤)برگەیە پێویست نییە لە برگە(٢) رزگارمان دەبێ، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد ئەمین عەبدولڵەکیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

یەکەم لە برگەی یەک، بڵێین (الاسلحة النارية والحربية)، ئەوە زۆر بە ئاسایی کۆتایی دێت، بەڵام من تێبینیم ئەوەیە، لە هەموو برگەکان ئەڵێ (من هرب وقام بتهريبها) لە هەموو برگەکان هەر باسی (تهریب) دەکات من نازانم ئەوەی بەڵای منەوە ئاشکرایە (تهریب) هەر ئەوەی لێ دەربکرێ، باسی (جلب واستيراد)و ئەوانەی تیا نەبێ، سوپاس.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من رام وایە کەوا ئەو برگانە لەیەک بدرێن ومەبەستەکە دەست نیشان بکرێ، بنووسرێت ئەگەر سەلێندرا، بۆ ئەو مەبەستەیە، ئەو کاتە ئەو سزایانەی لە سەر جێ بەجێ بکرێ، ئەگەر لیژنەی یاسا بتوانێ ئەمە بەو شێوەیە دابڕێژێت، سوپاس.

بەڕێز حسێن عارف عەبدولرەحمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من خۆم چیرۆک نووس بووم، لە سەرەتاوە شاعیر بووم، بەڕاستی ئەمە شیعر نووسین وچیرۆک نووسین نییە، ئەمە یاسایە، چۆن دەڵێن نان بۆ نانەواو و گۆشت بۆ قەساب، ئەوەی کە ئەنگۆ دەبینن بۆچی نەکرێ بەیەک واقیعی حاڵ وانییە؟ واتە وەکو چیرۆک نییە بڵێ: ئەم رستەیە لەو رستەیەی تر دەچێ، بۆچی نەیکەین بەیەک رستە بۆ نموونە: مادەی (٤٠٦) لەیاسای سزادانداا دەڵێ: (یعاقب بالاعدام کل من(١-٢-٣-٤) نۆ حاڵەتە، کە سزاکەی اعدامە، بەڵام ئەمەیان حاڵەتێکە دەڵێ ئەگەر کوشتنی و(سبق الاصرارى) لەگەڵدا بوو، ئەمەیان دەڵێ ئەگەر کوشتنی و ئەتکی بەلاشەکەی کرد، ئەمەش حاڵەتی خۆی زۆرە لە دادگای تەمییز بە برگەی(د) دادگای تەمیز دەینێرێتەوە دەڕواتەوە بۆ برگە(ز)کە دەڕواتەوە جارێکی تر ناگەڕێتەوە، هەمووشی هەر ئیعدامە، سوپاس.

بەڕێز د. قاسم محەمەد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من دوو تێبینیم هەیە، یەکیان بۆ سزای چەکی(ناری) ویەکخستنی سزاکە، ئەمە کاک فەلەکەدین روونی کردەوە زۆر سوپاس و پرسیار بۆ لیژنەی یاسا، ئایا ئەگەر بەمەبەستی تۆقاندن وتێکدانی هێمنی وئاسایشی گشتی بێ، بەند کردنەکە هەمیشەیی دەبێ، ئەگەر (اخل بالامن العام) هەمان سزا بێ، واتا (اشاعة بالامن العام) هەمان سزای هەیە؟ سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

سوپاس، باسی چەکە بچێ (اشاعە) بکات یاسای تر هەیە.

بەڕێز د. قـــاسم مـــحـــەمـــەد قـــاسم:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

مامۆستا ئەگەر بەو چەکانە (اشاعة الأمن العام) بکرێ.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

مەبەستم ئەوەیە باسەکە دەڵێ: (بقصد الاشاعة) کەچەکی هەڵگرتووە (بقصد الاشاعة).

بـەڕێـز جـــــەمـــــیـل عـــــەبدی سندی:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

بۆ قسەکەی کاک حسێن عارف کە دەڵێ نان بۆ نانەوا، ئەم یاسایە دەقەکەی رووونە، واقیعییە بۆ چارەسەری دیاری کراو وەکو هەر کەسێکی کە بزانێ بۆ چارەسەری چ بکات ودەبێ ئەوانە رووناک بن و ورد بن، سوپاس.

بەڕێز کـــاکـــەڕەش مـــحـــەمـــەد نەقـــشـــبەندیی:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

ویستم تێبینییەک بەنیسبەت برادەران رووبکەمەوە بابەتی (بالقصد)واتا بووترێ (اذا ثبت) واتا: ... ەکی چەسپاو هەیە «المتهم برئ حتی یثبت ادانته» کە دەڵێ (قصد) واتا تۆژینەوە لەبابەتەکە دەکرێ لەوێ یەک هەڵدەستێ دەڵێ ئەگەر کابرایەک چەکێکی بەقاچاغ برد، دەڵێ بۆ بازرگانیمە ئەگەر بە تۆژینەوە دەرکەوت ئەو کابرایە مەبەستی تێکدانی هێمنی وئاسایش بوو شتێکی زۆر ئاساییە سزا بدرێ، لەبەر ئەوەی دەربڕینەکەی دەربڕینێکی زۆر یاسایی و وردە، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

رات چییە بۆ تێکەڵ کردنی هەردوو سزاکە؟

بەڕێز کـــاکـــەڕەش مـــحـــەمـــەد نەقـــشـــبەندیی:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

بابەتی(تبویب) مبدەئێکە لە یاسا وەردەگیرێ بۆ فلان چەک، ئەگەر تێکەڵ بکرێ، لە لانی یاساییەوە پێویستی چییە؟ مبدەئەکە راستە بابەتی (تبویب) شتێکی زۆر ئاساییە. لەتوانادا هەیە هەتا لە لیژنەی یاسا هەندێ وشە گفتوگۆی لەسەر دەکرێ، بەڕای من شتەکە زیاتر کات کوشتنە، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

بەدواداچوونێکم لەسەر قسەکەی کاک حسین هەیە، نان بۆ نانەوا گۆشت بۆ قەساب، لێرە دانشتبوون ئەندامان کە دانیشتوون زۆربان قانونی نین بەگوێرەی قسەکانی ئەو دەبێ مافی گفتوگۆ

کردنیان نەبێ، ئەمە لەبنەڕەتدا (منطقە) لەبەر ئەوە مافی هەموو ئەندامێکە گفتوگۆ لەسەر (صیغە) وزمانەوانی و بۆچوونەکەش بکات.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وەکو ئەوەی کاکەڕەش فەرمووی بەڕاستی منیش جەختی لەسەر دەکەم، من بەپێویستی دەزانم هەر ئەندامێکی پەرلەمان کە پسپۆریەتی خۆی نییە، ئێستا لێرە زۆربەی زۆری ئەندامان ئەوە نازانن جیاوازی لەنێوان سزادان دەربارەی پێڕەوی یاسای عێراقی لەسەر چ بناغەیەک (تفضیل) کراوە، خۆی لەسەر بنەمای تاوان یاخود لەسەر بنەمای زەمەنە، لێرەدا بۆ نموونە کاک ئیبراهیم کە دەڵێ بەندکردنی هەمیشەیی، واتە ئەوەی (اشاعەیە) ئەگەر هاتوو سەلماندرا، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێستا داوا لە لیژنەی یاسا دەکەین بگەڕێتەوە سەر هەموو ئەو رایانەی تا وەکو دەنگی لەسەر بدەین، کە فلان وای ووت لە جیاتی لیژنەی یاسا ئەوە شتێکی تر.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لە جیاتی لیژنەی یاسا، ئەو تەعلیقەی جەنابت و قسەکەی کاکەڕەش، لێرەدا مەسەلەیەکی تایبەتمەندە، ئەمە وەکو لیژنەی یاسا تا یاسای فێرکردنی بالا نەهاتە لیژنەی یاسا ئێمەش نەمان زانی مامۆستای زانکۆ لەمودەریسەوە دەست پێ دەکات تا دەگاتە پرۆفیسۆر، لێرە ئەندامی پەرلەمان باسی ئەوە دەکات سزاکەی کەمە.. بەڵام بۆی هەیە کۆمەڵێک تاوانی تری کرد بێ، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەو مادەیە برگە(١) چارەی چەکی (حەرەبی) دەکات، بە هەر دوو بەشەکەیەوە برگە(٢) چارەی چەکی (ناری) دەکا بە هەر دوو بەشەکەیەوە تەنیا زیادە لەسەر قسەکانی بەڕێزان کاک حسین وکاکەڕەش کە حوکمێک لە دادگا دەردەچێ تەنیا ئەوە نییە کابرا بۆ هەمیشە حوکم بدرێ یا بە بەندی کاتی حوکم بدرێ نەخێر تبعاتی تری هەیە، ئەو چەکە ئەگەر بەپێی برگە(ب) و برگە(أ) مادە ئەوەستێ دەچێتە کوێ؟ هی (حەرەبی)، دەچێتەوە وەزارتی پێشمەرگە چەکەکە ئەگەر بەپێی ئەو برگەیە بێ دەچێتەوە کوێ؟، لەوانەیە بچێتە وەزارەتی ناوەخۆ ئیجرائاتی تر زۆر هەیە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەو پرسیارەی کە هەبوو کاک سەید دەڵێ ئەگەر یەکێک فیشەکەکەی یا بەشێکی یا پارچەیەکی (تهریب) بکات هەر وەکو ئەمەیە چەکی جەنگی (تهریب) بکات، چونکە تۆ هەموت داناوە بە

بەندکردنی هەمیشەیيە ئەوە ئاشکرایە کە بەشێکی لێ بگرن گوللەیەک مجموعەیەک کە (تهریبی) کردووە، بەند کردنی هەمیشەیيە ئەگەر چەکەکەشی برد هەر بەندکردنی هەمیشەیيە وابزانم ئەوەی مامۆستا مەلا محەمەد ئەمین وتی لیژنەی یاسا رایان لەسەر ئەمە چییە؟

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەیاسادا تاوانی دزی جیا ناکرێتەوە، بچوکەکەی و گەورەکەی مەبەست دزییە، مەبەست لێرەدا (تهریبە)، (تهریبی) گوللە تۆپێ دەکات، (تهریبی) دەبابەیەک دەکات هەمان شتە، یاسا دەڵێ (تهریبی) چەکی جەنگی یا ئاگردارەو ئەوجۆرە سزایە دەدرێ، سوپاس.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من لەگەڵ ئەوەم کە یەک سزا بێت، چونکە فیشەک ئاسانترە بۆ (تهریب) کردن باشتر دەتوانن (تهریبی) بکەن چەکی گەورە زەحمەتترە، لە بەر ئەوە پێویستە شتی سووک سزاکەی قورستر بێت، سوپاس.

بەڕێز شێروان عەبدوڵلا ناسح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من دەمەوێ راستییەک روون بکەمەوە ئەویش ئەوەیە کە ئەو پرۆژەیەی لە وەزارەتی ناوخۆوە هاتووە ئێمە دەسکاری پرۆژەکەمان نەکردووە، سزایەکەی دەسکاری کراوە، ئەسڵی پرۆژەکە لە یاساکانی عێراقی وەرگیراوە، تێبینیمان کرد لە لیژنەی یاسای عێراقی دەق، لەیاسای فەرەنسی ومیسریان وەرگرتووە، هەموو لایەنەکانی لێی کۆڵدراوەتەوە، سوپاس.

بەڕێز حسێن عارف عەبدولڕەحمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من بە پێویستی دەزانم ئەمە روون بکەمەوە، من وەختی ئەو قسەیەم کرد مەبەستم لایەنە هونەریەکەی بوو، ئێستاش دەیڵێمەوە یەکێ نەیزانێ لای من وەکو ئاو خواردنەوە وایە، (سجنی مؤبد وسجن وحبس بسیطه) لای من زۆر روونن سەدەها جار من ئەم مەسەلەم بەسەردا تێپەڕیوە، برادەرێک نەزانێ کە ئەم زاراوانە چیان لەدوایە پێویست نییە شتی لەسەر دانێ لە تێگەیشتنی بەهەڵە یاخود گفتوگۆی لە خۆڕای لەسەر بکات، هیچ نەبێ من ئاماژەم کرد، کاک سەید حەسەن ئاگاداری کردمەوە و وتم: روونی بکەنەوە، ئەمە چی دەگەێنێ، سوپاس.

بەڕێز یونس محەمەد سەلیم رۆژ بەیانی/وەزیری ناوخۆ:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ویستم روونکردنەوەیەک لەسەر قسەی مامۆستا بدەم بۆ بەشەکان (اجزاء) (تجزیئه) بەو شێوەیە رێگەیەک بۆ قاچاغچیان دانێن، بێگومان کاتێک لەوانەیە نەتوانێ بیبا، بەڵام دابەشی دەکات

(سەبەتانە)ی بەجیا، عەرەبانەی بە جیا دام ودەزگای بە جیا لە بەر ئەوە بەڕای من یاساکە چاک هاتووە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

تێبینی هەیە؟ فەرموو کاک د.کەمال.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پرسیارێکم هەیە لە لیژنەی یاسا دەربارەی ئەوەی کە هەموو یا بەشێکی ئەگەر کابرایەک بزنێک بدزێ وگامێشێ بدزێ سزایان هەر وەکو یەک دەبێ؟ سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

تاوانی دزی، دزییە، سزای دزی هەر دزییە..بەڵام هەندێ رەوش هەنە کاری تێدەکەن، لەوانەیە سزاکەی بگۆڕن، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێستا کێ لەگەڵ ئەوەیە، ئەم بڕگەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە دەست بەرز بکاتەوە؟.. کێ لەگەڵ نییە؟ .. بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا، وەکو خۆی بە زیاد کردنی «اقلیم».

بەڕێز حسێن عەلی کەمال:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

٣- یعاقب بالحبس مدة لا تقل عن سنة وبغرامة لا تزید علی الفی دینار ولا تقل عن الف دینار أو بأحدی هاتین العقوبتین.. کل من حاز أو أصلح أو حمل أسلحة نارية أوعتادها بدون أجازة من سلطة الأصدار، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

کێ تێبینی لە سەر ئەو بڕگەیە هەیە؟..

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەمە باسێکی زۆر هونەری ویاساییە و دەبێ ئاگامان لە پارەی سزاو غرامە بێت، چونکە پارەی عێراقی زۆر شکاوە، سوپاس.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

منیش هەمان بۆ چوونم هەیە، بڕی پارەکە دادەنرێت بە ماوەی بەندی وداهاتی کەسەکە، لەوانەیە وەختی سالێک یان زیاتر لە سالێک بۆ سزادان کە مووچەی رۆژانەی بە(٢٥٠) فلس بووە وایان

حیساب کردووه وکردیانه به(۲۰۰۰) دینار ئێستا کرێی رۆژانه گەلێک زیاتره دەبێت مبلغەکه زیاد بکرێت، سوپاس.

بەڕێز حـــەســـەن عـــەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.

غەرامه، پەیوەندی به حەبسەوه نییه.. تەماشا بکەن دەڵێت: (بالحبس والغرامة).. رەوایه حکم بکرێت به حبس وبه غەرامەیش، (او باحدی هاتین عقوبتین)، ئەوه دەبێ، تەنیا به حبس بێت یا به غرامه بێت، پێڕەوێکی تایبەتی ویاسایکی تایبەتی هەیه، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

پرسیارەکه ئەوەیه... ئەو پارەیه له سەر چ بونیادێک تقدیر کراوه، تقدیری کێ یه؟ وەزارەتی ناوخۆیه؟ یان یاسا کۆنەکانی عێراقن؟.

بەڕێز حـــەســـەن عـــەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.

یاســای کـۆنی عـێراقی بڕی زۆر کـەمی داناوه (۱۰۰) دیناری داناوه، بەڵام یاسـایەک کـه له وەزارەتی ناوخـۆوه بۆمـان هاتووه (۱۰۰۰) دیناری داناوه، بەڵام راددەی بەرزو نزمی(۱۰۰۰) دینارەکەی دیاری نەکرد بوو، ئەوجـا بۆیه بەڵای کەمی کردمـانه(۱۰۰۰) دینار وله (۲۰۰۰) دیناریش زیاتر نەبێت، سوپاس.

بەڕێز ئەکـــبـــەر حـــەیدەر مـــوســـا:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.

لێره کابرا دەتوانێت پارەی (استنساخ) بدات، هەتا نەنووسراوه، دیناری عێراقیش پێویسته جۆری دینارەکه دیاری بکرێ، سوپاس.

بەڕێز جـــەمـــیـــل عـــەبدی سندی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.

دەبێت یاسا شیـاوی پیـاده کـردن بێ لەرەوشی هەرێمدا (حبس) هەتا (۱۰) سـاڵه، ئەوه زیاد بکەیت بڵێین (یعاقب بالحبس مدة لا تزید عن سنة وبالغرامة)، سوپاس.

بەڕێز کـاکـەڕەش مـحـەمـەد نەقـشـبـەندیی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.

بابەتی (حبس) پێویستی نییه بەرزترین راددە دیاری بکرێت، چونکه خۆی له پێنج زیاتر نییه، لەبەر ئەوه زیاتر ناگرێتەوه، بەڵام دەمەوێت شتێک بۆ برادەران روون بکەمەوه، ئەو بابەتەی پارەو (غرامه) یان به پاره و(غرامه) یا به هەر یەکێک له سزاکه مەبەستی له گەورەیی سزایەکەیه بۆ بڕیاری ئەو دادگایه نەرمییەکه بدرێته دادگا چۆن هەڵس وکەوت دەکات، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

لێرە بوار بە دادوەر دراوە کەیەکێک بەهەمان تاوان گیراوە یان بە (١٠٠٠) هەزار دینار سزای بدات یان بە (٥) پێنج ساڵ، ئەو بوارەی کە بەدادوەر دراوە، بواری پێناوی (واسطە) و کارتێکردنی تێدایە.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەوەی جەنابت فەرمووی هێڵراوەتەوە بۆ دادوەر مافی کابراش لە تانووتی (طعنی) تەمییز نەفەوتاوە، زۆر سزا هەیە دادوەری دادگای تاوانەکان سزای دەرکردووە لە تەمییز هاتۆتەوە کە دەڵێت (تشدید)ی بکە یا کە زۆری حوکم دابێت دەڵێت (تەخفیفی) بکەن بۆیە ئەو شتە ئاساییە، دووەم نابێت ئێمە مەترسیمان لەسەر ئەوە بێت کە یاسامان لەدەستێکی ئەمیندا نییە، با بیر لەوەش بکەینەوە کە دەستێکی ئەمین یاساکان پیادە دەکا وهەموو شتێک بەرێکوپێکی دەڕوات، سوپاس.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆمەا هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بە وەڵامەکەی کاکەڕەش زۆر دڵنیا نەبووم.. ئەگەر دادوەر بە(١٠٠٠) دینار بەو ماوەیە مۆڵەتم بدات بچم لە سەر خۆم (تمییز)ی بکەم، بڵێم غەدری لێ کردووم من مەمنونم مۆڵەت بدرێم، نازانم کێ (تمییز)ی دەکات؟ سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دادگاو رای گشتی هەیە، ئێمە دەبێت هیچ گومان لە دادوەری دادگا وقازی نەکەین، یاسا راددەی بڵندی بۆ دیاری دەکات، نابێت لە ساڵێک زیاتر حوکمی بدات، واتە زیاترین سزای بدات بۆ گەورەترین تاوان... کە سووک بوو لەگەڵی سووک دەبێت. سێ دەقم لە پێشە کە دەقی عێراقینە دەڵێت (ویعاقب بالحبس مدة لا تزید علی سبع سنوات)، دەقی عێراقی لێرە هەڵەی کردووە چونکە سبع سنوات نابێت بۆ (حەپس)، چونکە زیاد لە(٥) ساڵ دەبێتە (سجن) بێت (ولاتقل عن سنة واحدة وبالغرامة ولاتزید علی(١٠٠٠) دینار ولاتقل عن(٥٠) دینار أو باحدی هاتین العقوبتین کل من حاز أو حمل أو أصلح أو نقل أسلحة نارية وعتاده بدون أجازة من سلطة الاصدار العراقي)... ئەوەی خۆمان کە لەوەزارەتەوە هاتووە دەڵێ: (یعاقب بسجن مدة لاتقل) تەواو هەمان دەقمان هێناوە، ئێمە سجنەکەی حەفت ساڵمان کردووە بە ماوەی یەک ساڵ غرامەکە بەاعتبار پارەکەی خۆمان هاتووە، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

پرسیارێک ئەگەر قاچاغچییەک شەش مانگ سزا بدرێت، حەز بەوە دەکات (١٠٠٠) دینار غرامە بدات ورزگاری بێت وبەند نەکرێت.

بەڕێز حـــەســـەن عـــەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــوومـــــەن.

ئەوە قاچاغ ناگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز د.کـەمـال عـەبدولکەریم مـحـەمـەد فـوئاد:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــوومـــــەن.

وابزانم هیچ لاری بوونێک لە سەر دەقەکە نییە، بەڵام نیسبەت نییە لە نێوان سزاکە و ماوەکەی لەوە نیسبەتێک دابنرێ چونکە(١٠٠٠) دینار و(٢٠٠٠) دینار چەند ساڵێک حەپس بۆ ئەم دەورو زمانە کەمە، ئەگەر (١٠,٠٠٠) دینار بێ خراپ نییە، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

ئێستا کێ پێشنیار دەکات بۆ ئەوەی پارەی غـرامـەکـە زیاد بکرێت.. کێ لەگەڵدا نییە؟... بەزۆربەی دەنگ غـرامـەکـە وەکـو خـۆی دەمـێنێتـەوە، کێ لەگـەڵ ئەوەیە بڕگـە(٣) وەکـو خـۆی بمێنێتەوە؟.. کێ لەگەڵ نییە؟... بەزۆربەی دەنگ وەکو خۆی دەمێنێتەوە..

بەڕێز شـــێـــروان ناسح عـــەبدوڵڵا حـــەیدەری:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــوومـــــەن.

٤-أ- يعاقب بالحبس مدة لاتقل عن سنة وبغرامة لاتزيد على الفي دينار ولاتقل عن الف دينار أو بأحدى هاتين العقوبتين كل من كان مجازاً بحمل سلاح ناري فيحمله اثناء اشتراكه في مظاهرات أو تجمعات.

ب- وتكون العقوبة السجن المؤقت كل من حمل بدون أجازة سلاحاً نارياً اثناء اشتراكه في مظاهرات أو تجمعات.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

کێ لە سەر ئەم مادەیە تێبینی هەیە؟... کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەم مادەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟.. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا..

بەڕێز شـــێـــروان ناسح عـــەبدوڵڵا حـــەیدەری:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــوومـــــەن.

٥- عدا ما هو منصوص عليه في الفقرات السابقة من هذه المادة يعاقب بالحبس مدة لاتزيد على سنتين وبغرامة لاتزيد عن الف دينار ولا تقل عن خمسمأئة دينار أو بأحدى هاتين

العقوبتين كل من خالف أحكام هذا القانون أو التعليمات أو البيانات الصادرة بموجبه، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد تاهیر محەمەد زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

تەنیا تێبینییەکی گشتیم هەیە، لە سەر (غرامە) کاتێک کە باسی مرۆڤ دەکەین، ماف دەدەین بە خۆمان کە لە سالێکەوە تا پێنج سالّ حبسی بکەین، راستە بەلّام لە غرامە بە(١٠٠٠) تا(٢٠٠٠) یا(٥٠٠٠) دینار قەناعەت دەکەین، ڕێز لای ئێمە زیاتر بۆ پارەیە نەک بۆ مرۆڤ، داوای لێ بوردن لە جەنابتان دەکەم، چونکە ئێمە لێرە زیاتر مافمان بەوەدا کە مرۆڤەکە خودی سەرپێچییەکە بکات، چونکە پارەکە لەسەر خۆیەتی بیدات واتە ئەوە لە سالێکەوە بۆ(٥) سالّ حبس بۆ سەرپێچییەک، بەلّام غرامەکە بە(٢٠٠٠) دەتواندرێ بەرز بکرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز کەمال ئیبراهیم فەرەج شالّی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پرسیارێکم هەیە(عدا ما منصوص علیه) مانای چییە؟... حەز دەکەم لێژنەی یاسا ئەوەمان بۆ روون بکەنەوە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

منیش لە دەستەی سەرۆکایەتی تێبینییەکم هەیە کە دەلّێن کێ سەرنجی هەیە کەس دەستی بەرز ناکاتەوە ئەوجا لە پاشان کێ دەستی بەرز کردەوە حەز دەکەم لەمەودوا کە ووتمان: کێ تێبینی هەیە تکایە دەستتان بەرز بکەنەوە.

بەڕێز مەلا مەحمود فندی دێرەشەوی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕاستی تێبینیمان نەبوو، بەلّام کاتێک ملا محەمەد تاهیر قسەی کرد واهاتە بەر چاومان ئەو سزایە بۆ (ردع)ە، پارە کاری لێ دەکات، سجن کاری لێ دەکات بۆ احکامی ئەوە نەک دژیەتی، سوپاس.

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بۆ جەنابتان ئاشکرایە کە لەیاسادا بنەمایەک هەیە دەلّێت:(لا جریمة ولا عقوبة إلا بنص) ئەو برگەیە هاودژییەکی گەورەی هەیە لەگەلّ ئەو (مبدأ)ەدا، تکایە لێژنەی یاسا ئەوە روون بکاتەوە، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

(فیما عدا المنصوص) واتە ئەو دەقانەی کە لە پێش ئەوەدا هاتوون کە (حمل وحیازه)یە، ئەوان

دەق(نص) کـراون، بەڵام ئەگـەر حـاڵەتی تر، لە سـەر چەک ئەو حـاڵەتانە کـەی ئەو دادوەرە دەگرێتەوە؟ لێرە باسی نەکراوە، ئەو شتانە بەگوێرە و کات وزرووف دروست دەبن، لقی (حیازە) لەوانەیە دە حـاڵەت هەبێت «نص» نەکـرا بێت، واتا لێـرە لەو حـاڵەتانە بە دەرەوە شـتی تریش هەبووە پەیوەندی بە چەک هەڵگرتن وقاچاغی چەکەوە بێت لە هەموو لانەکان حوکمەکەی بەو جۆرە دەبێت، سوپاس.

بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵڵا/سکرتێری ئەنجوومەن:

بـەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

بەڕاستی منیش پشتگیری رای کاک سەعید یەعقوبی دەکەم، مبدەئەکە «لاعقوبة ولا جريمة إلا بـنـص» تەنیا دەبێ دیاری کردنی (فعل) بە یاسا بێت ، هەتاکو بتوانێت دیاری کردنی سزا بکرێت، سوپاس.

بەڕێز حـازم ئەحـمـەد مـەحـمـود یوسـفی:

بـەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

«فيما عدا المنصوص عليه» دەڵێت لە دواییشدا هاتووە (وكل من خالف احكام هذا القانون او التعليمات او البيانات الصادرة بموجبه) ئەگەر سەیری مادە(١٦) بکەین کۆمەڵێک فەرمانی تیایە، کە لەدەسەڵاتی پارێزگاردایە بەیانی پێ دەربکات، باشە ئەگەر یەکێک سەرپێچی ئەو بەیانەی کرد سزایەکەی لە کوێیە؟.. ئەمە سزاکەیەتی ئەگەر(٢٠٠) فیشەکی تفەنگی پێ بوو سزایەکەی لە کوێیە؟ ئەمە سزایەکەیەتی، هەندێ حاڵەتی واهاتووە یاسایەکە بۆ ئەو حاڵەتانەیە بەتایبەتی ماددە(١٦) زۆر روونە، سوپاس.

بەڕێز بەختـیـار حـەیدەر عـوسـمـان:

بـەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

ئەو قسەیەی کاک حازم راستە، سەرپێچی فەرمانەکان بکرێت ئەوە سزایەتی، بەڵام پشتگیری ئەو بۆچوونە دەکەم کە ئەوە پێویست نییە ببێت، شوێنی ئەوە، ئەو شوێنەیە کە ئەو فەرمانانەی تێدایە، پارێزگار کـە فـەرمانێک دەردێنێ دەڵێت: ئەوانەی کە مۆڵەت پێدراویشن بەهەڵگرتنی چەک لەو ماوەیەدا یەکێک سەرپێچی کرد ئەوە سزایەتی کە دەبێ لەوێ بێت نەک لێرە بێت، سوپاس.

بەڕێز مـەلامـحـەمـەد ئەمین عـەبدولخـەکـیم:

بـەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

پێشـەکی داوای لێ بوردن دەکـەم ئەو کـاتەی کـە برگـە(أ) تان خـوێندەوە، لە (٤) من دەسـتم بەرزکـردەوە، جەنابتـان ئاگـاتان لێ نەبوو، ئەو دوو برگەیە جێ گـۆڕکێیـان پێ کـراوە، حەز دەکـەم برادەرانی لیژنەی یاسا بۆی بگەڕێنەوە کە یەکێ لە برگەکان دەڵێت ئەوەی مۆڵەتی هەیە، بەشداری

خۆنیشاندان و کۆبوونەوەکان دەکات ئەوە(٢٠٠٠) دینار وسالێک سزا دەدرێت، ئەوەی هەر مۆڵەتی نییە و بەشداری خۆنیشاندان وکۆڕەکان دەکات ئەوە سزاکەی بەند کردنی کاتییە، جا کەواتە سزای ئەو کەسەی مۆڵەتی هەیە گەورەترە لەوەی مۆڵەتی نییە واهەست دەکەم نەگۆڕا بێت، تکا دەکەم بەو مەسەلەیە دابێنەوە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەرهەڵستی نییە با کاک سەید حەسەن وەڵام بداتەوە، بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا لە بابەتەکە ناگۆڕدرێت کە ئێمە دەنگمان لە سەر ئەو بڕگەیە داوە.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بڕگە(ب) بۆ ماموستا دەخوێنمەوە، جا با خۆی بڕیار بدات کە پێویستی بە راڤە کردن بوو بۆی دەکەین، « تكون العقوبة السجن المؤقت لكل من حمل بدون اجازة سلاحاً نارياً اثناء اشتراكه في مظاهرات أو تجمعات » هیچ لێڵی تیا نییە، مۆڵەتیشی نییە، چەکیشی پێیە، سجنە، بەڵام ئەگەر مۆڵەتی هەبێت بەشداری خۆنیشاندانی کردبێ، حەبسەو، سووکترە نازانم چۆنی بۆ بگۆڕم؟ سوپاس.

بەڕێز شێروان ناسح عەبدوڵڵا حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لە ڕاستیدا ڕێگا دراوە بەوەزیری ناوخۆ کە بەڕێنمایی دەری بکات، ئەو سزایە بدرێ کە چارەی ئەو حاڵەتانە دەکات بۆ نموونە ماده(٢٥) دەڵێت « يصدر وزير الداخلية تعليمات بشأن حيازة وحمل الاسلحة الجارحة أو الاسلحة الراضة » لێرەدا ئەو (اسلحة جارحة وراضة) سزایان بۆ دانەنراوە.. ڕێنماییەکە وەزیری ناوخۆ دیاری دەکات، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەگەر بەوردی سەیری بڕگە(٥) بکەین تاوان وسزاشی تێدایە، ئەو مبدەئەی تاوان وسزا لێرە بە تەواوی پیادە کراوە، لێرە ئەگەر تەماشای بڕگەکانی لە(١-٤) بکەن چارەی حاڵەتی تایبەتی کردووە، بەتایبەتی چارەی کردووە، بەڵام لێرە بەگشتی هاتووە دەڵێ؛ هەر حاڵەتێک لەوە سووک تر بێت لەو بڕگەیە چارەی دەکرێت، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەگەر هیچی تر نییە، کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەو مادەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟.. کێ لەگەڵدا نییە؟.. بە زۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز حـــســـێن عـــەلی کـــەمـــال:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

«المادة الثانية والعشرون :

١- تحكم المحكمة بالعقوبات الواردة في المادة الحادية والعشرون من هذا القانون اضافة الى ما تفرضه الدوائر الگمرگية من غرامات وفق قانون الگمارك :

٢- اذا اصدرت المحكمة حكماً بعقوبة من العقوبات الواردة في الفقرتين(١) و(٢) من المادة الحادية والعشرين من هذا القانون فعليها ان تحكم بمصادرة السلاح واجزائه وعتاده ووسائل النقل التي استخدمت في ارتكاب الجريمة مع مراعاة حالة صاحب السيارة حسن النية، وذلك فيماعدا القضايا الگمرگية التي تختص دوائر الگمارك فيها بغرض عقوبة المصادرة.

٣- أ- اذا قررت السلطة الگمرگية المختصة مصادرة الاسلحة الحربية المهربة أو أجزاءها أو عتادها أو الاسلحة النارية المهربة أو اجزائها أو عتادها واكتسب القرار درجة البتات فتؤول الاسلحة المذكورة أو اجزائها و عتادها نهائياً الى وزارة شؤون (الپێشمەرگە) ولوزير المالية بناء على اقتراح المدير العام للكمارگ منح مكافأة الى المخبرين والمصادرين وذلك وفقاً للقوانين المرعية.

ب- اذا قررت المحكمة المختصة مصادرة الاسلحة النارية غير المهربة أو أجزائها أوعتادها واكتسب القرار درجة البتات فتودع الاسلحة المذكورة او اجزائها وعتادها الى وزارة شؤون الپێشمەرگە.

د- تقرر سلطة الاصدار اعطاء الاسلحة واجزائها وعتادها المودعة اليها مرفقاً للبند (ج) من الفقرة (٣) من هذه المادة الى احدى دوائر الدولة التي هي بحاجة اليها وعند عدم وقوع طلب من الدوائر المذكورة تقدم وزارة الداخلية بيعها وفق احكام قانون بيع وايجار اموال الدولة.

٤- تودع الاسلحة الحربية واجزائها وعتادها والاسلحة النارية المهربة واجزائها وعتادها الى اقرب جهة عسكرية لأدامتها وذلك عند العثور عليها وتقدم الجهة العسكرية المذكورة بأحضار هذه الاسلحة امام الجهة المختصة بالنضر في القضية كما دعت الحاجة.. اما الاسلحة النارية غير المهربة واجزائها وعتادها فتودع عند العثور عليها الى اقرب مركز للشرطة في المنطقة التي عثر على الاسلحة فيها لأدامتها على ان يحضر مركز الشرطة هذه الاسلحة امام المحكمة او السلطة الگمرگية المختصة بالنظر في القضية كلما دعت الحاجة، سوپاس.

بەڕێز بەختـــیـــار حـــەیدەر عـــوســـمـــان:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

تەنیا داڕشتنەکەی هەڵەی تێدایە، نابێ بڵێت «تقوم المحكمة» پێویستە بڵێت: (الاحكام

الواردة التي تصدر من المحاكم لا تؤثر على الاحكام التي تصدرها الدوائر الگمرگية)، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەم بڕگەیە وەکو خۆی وەرگیرێت؟.. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا.. چ تێبینییەک هەیە لە سەر بڕگە(٢)؟.

بەڕێز جەمیل عەبدی سندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بڕگە(١) و(٢) بڕگە(١) گرفت نییە، بەڵام بڕگە(٢) (أ) بۆ نموونە کابرایەک یەک دەمانچەی تحویل کرد، یاخود تفەنگێکی راوکردن و (سەبەتانە)کەی گواستنەوە ئەویش دەستی بەسەردا بگیرێ قەیدی نییە، بەڵام چەکی جەنگی کە بۆ ئاژاوە نانەوە بێ ئەمە شتێکی ترە، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بڕگە(١-٢) هی مادەی(٢١) لە سەر (تهریب) جا چەکی ئاگردار بێت یان چەکی جەنگی.. کە(تهریب) کرا دەبێ چەکەکە دەستی بەسەردا بگیرێت، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

کێ لەگەڵ بڕگە(٢)وە، وەکو خۆی وەربگیرێ؟ کێ لەگەڵ نییە؟ بەتێکڕای دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز د. قاسم محەمەد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من پێشنیار دەکەم بۆ زیاتر جێبەجێ کردن، بڕیاری دەست بەسەر داگرتنی بدرێ، ڕێژەیەک دەست نیشان بکرێت هەتا ٢٥ ٪ی نرخی چەکەکە دەستی بەسەردا بگیرێت، سوپاس.

بەڕێز بەختیار حەیدەر عوسمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

(مصادرین) کێنە، لایەنی دەست بەسەرداگرتن حکومەتە، واتە (المخبرین) یان (الضابطین) ئەوانەی کە نهێنییەکان رادەگرن، (مصادر) تەنیا ئەو لایەنەیە کە حوکمی دەست بەسەراگرتن دەدات، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

(مصادر) لێرە مەبەستی لە (مخبرین)ە ئەو کەسەی کە بۆ خۆی ئیشەکە دەکاو خەبەر دەدات، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەی باشە ئەگەر یەکێک خەبەریدا و بەو خەبەرە بە خاڵێکی گومرگ ووترا بەپێی ئەو خەبەرە خاڵی گومرگیە کە دەستی بەسەردا گرت؟ (موصادیر) یەک کەسە.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

(مخبر و مصادر) یەک کەسە، مەبەستی لەوەیە ئەو خەڵکەی کە کارەکەش دەکات هان بدرێ بچێت خەبەر بدات، سوپاس.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

زیاتر لەوەی کاک سەید حەسەن وجەنابتان فەرموتان (موخبر) لەگەڵ لایەنی (مصادر) جیاوازیان زۆرە، بەپێی یاساکانی گومرگ هەندێ پۆلیسەکانی گومرگ دەسەلاتیان دەدرێتێ بۆ دەست بەسەراگرتنی هەندێک کەل وپەل جگە لە دادگاکانی گومرگ، وەکو فەرموتان لەسەر سنوور.. ئەو کابرایەی کە خەبەر دەدات دەڵێت شتی قاچاخ بێرەدا رۆیشتووە لەگەڵ ئەو کەسانەی کە بڕیاری (مصادرەی) دەدەن هاندانە بۆ ئەوەی بە ئیشوکاری خۆیان بەرێکوپێکی هەستن.. وەکو بەڕێزتان فەرموتان، ئاگادارن لە پەرلەمان بڕیارێک دەرچووە ئەو شتانەی کە دەگیرێن هەندێکی لێ بدرێتە ئەو مەفرەزەیەی کە متابعەی دەکات، بابەتەکە پاداشتێکی هاندانە تاسووربن لە سەر ئیش وکارەکانیان، سوپاس.

بەڕێز بەختیار حەیدەر عوسمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەو قسەیەی کاکەڕەش دەیکات راستە، کەسی وا هەیە، بەڵام ئەو دەستی بەسەردا دەگرێ وەکو شخصی دەستی بەسەردا ناگرێ ناوترێ (مصادرین)، یاسا (مصادرە) نەک ئەو جێ بەجێکەرانە یان کارمەندانە، ئەو فەرمانبەرە، با بوترێ (الموظفین القائمین) نەک(المصادرین)، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەوەی مامۆستا سەید حەسەن وکاکەڕەش وتیان بەسە، ئەوەی کاک بەختیار دەڵێ حەز دەکەم تەواو جەختی لەسەر بکات، (مصادرین) ئەو فەرمانبەرانەی گومرگ هەندێک لەوانە بەتایبەتی بەڕێوەبەرن دەسەلاتی دادوەریان پێ دەدرێ، بۆ ئەوەی مافی (مصادر)ەیان هەبێت، چونکە مالّەکە قاچاغە، ئەگەر دەستی بەسەردا نەگرێ چ هەڵسوکەوتێکی لەگەڵ دەکات دەڵێت: ئەو مافەی هەبێت هەتا ئەو ئیجرائاتە دەکات ودەگاتە تۆژینەوە، سوپاس.

بەڕێز فەرهەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەگەر زیاتر لێی بکۆڵینەوە پێم وایە مەبەست وانییە، تاوانبارەکە دەچێت خەبەر بە مەفرەزەیەکی پۆلیس دەدات، مەفرەزی پۆلیس دەچێت دەست بەسەر شتەکاندا دەگرێت، من پێم وایە بۆ ئەو

مەفرەزەیە کە دەستی بەسەر شتەکاندا دەگرێت، ئەو کارمەندەی کە لەفەرمانگە دانیشتووە دوای ئەوەی دەستی بەسەردا دەگرێت بێتە لای ئەو بڕیاری دەست بەسەرداگرتنی بدات، دەبێت خەڵات بەو بدرێت نەک بە مەفەرەزەکە، من پێم وایە مەبەستی ئەو مەفرەزانەن کە دەستیان بەسەر شتەکاندا دەگرن، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەڕای جەنابتان ئەو صیغەی کە هاتووە کە پاداشت بدرێت بە (مخبرین) و(مصادرین) کە (مصادر) ئەو مەفرەزەیە بێت، داڕشتنەکە ماقوولە؟.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە با خاڵی «ئیبراهیم خلیل» لە زاخۆ بهێنینە بەرچاوی خۆمان، دادوەری لێ تۆژینەوە لەوێیە.. لەوانەیە بەدەیان کەل وپەلی قاچاغ بازرگانەکە بیهێنێ، لەوانەیە شتی زیادیش بینێتە ناوەوە لەوکاتەدا کە دەسەلاتی بەڕێوەبەری گومرگی ئەو ناوچەیە، دەستی بەسەر کەل وپەلی قاچاغدا بگرێت و، اعتبار دەکرێت، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

(مصادرین) بەپێی یاسا کە شتێک دەست بەسەردا دەگرێت بەپێی حکم دەستی نەسەردا دەگیرێت، ئەگەر بەپێی حوکم نەکرێت، ئەوە مانای ئەوەیە ئەمە کارمەندی دەوڵەت ئەوە دەگرێت، وەکو کاک فرەنسۆ وتی (مخبرێک) خەبەری داوە ئەو لایەنە گومرگەیە و پێی دەوترێت پۆلیسی گومرگ، کە دەچێت ئەیگرێت، بەڵام ئەو دەست بەسەردا گیراوە کە دەبێت بدرێتەوە بە دادگا، دادگا بڕیاری لە سەر دەست بەسەردا گرتن دەدات.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

یاسای عێراقی ڕاڤەی (مصادر)ەکانی کردووە (منح اكرامية الى المخبرين والمصادرين الذين كانوا اليد العاملة في اكتشاف الجريمة وذلك وفق القواعد المقررة بشأن منح الاكراميات بموجب قانون الگمارگ)، سوپاس.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من ئێستاش پێم وایە (مصادر)ەکان زیادە کاک ایاد (ئیبراهیم خلیلی) کردە نموونە من حاجی ئۆمەران وسیدەکان وناوچەی قەڵادزێ دەکەمە نموونە، ئەو کارمەندەی لەوێ بڕیار بدات ئەو مفرەزەی لەوێ دەستی بەسەر شتدا دەگرێت و ئەوەی لە پشتی کورسی دانیشتووە ئەو بڕیاری دەست بەسەردا گرتن بدات پاداشتی بدرێتێ، بەڵام مەفرەزەکە هیچی بۆ نەکرێت، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

کاک فەرهنسۆ ئەو پێناسەیەی کاک سەید حەسەن خوێندییەوە بۆ (مصادرین) ئەوە دەگەیێنێت کە جەنابت باسی دەکەی.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بێگومان لە یاسای گومرگەکانیشدا هاتووە، چۆن (اکرامیە) دەدرێتە ئەو کەسانەی کە ئەو شتانە دەگرن، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

دەتوانین بەکورتی بڵێین «والمصادرین الذین کانوا الید العاملة في اکتشاف الجریمة» ئەوە زیاد بکەین، بۆ ئەو روونکردنەوەیە، جاکێ لەگەڵ ئەوەیە بۆ راڤە کردن ئەو زیادەیە بکرێت؟.. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆربەی دەنگ ئەوە زیاد دەکرێت.. پاش ئەو روونکردنەوەیە کێ لەگەڵ ئەوەیە(٣) و(أ) وەکو خۆی وەربگرێت..؟ کێ لەگەڵ نییە.. بە زۆرینەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز حسێن عەلی کەمال:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ب-«اذا قررت المحکمة المختصة مصادرة الاسلحة الحربیة غیر المهربة أو اجزائها أو عتادها واکتسب القرار درجة البتات فتؤول الاسلحة المذکور واجزائها وعتادها نهائیاً الی وزارة الشؤون الپیشمەرگە..»

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وشەی (غیر المهربة) لە ئەسلی پرۆژەکە بە هەڵە هاتووە، (غیر مهربە) یانی چی؟ وادەزانین وشەی غیر مهربە زیاد هاتووە، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

چەکی جەنگی (مهربة وغیر مهربة) دەستی بەسەردا دەگیرێت «٣-أ» تەماشا بکەن (مصادرة الاسلحة الحربیة المهربة او اجزائها) دەستیان بەسەردا دەگیرێت، قاچاغ بێ یان قاچاغ نەبێت.. چونکە جەنگییەو مالّی حکومەتە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

یانی چی؟ ئەمە ئەگەر قاچاغ نییە یان یەکێک لە نەفەرەکانی پێشمەرگە، ئەو چەکەی پێیە جەنگییەو قاچاغیش نییە، چۆن دەستی بەسەردا دەگیرێت؟..

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشمەرگەکە پێیەتی ڕەوایە، چونکە سەر بەوەزارەتی پێشمەرگەیە، مافی خۆیەتی چەکی جەنگی هەبێت، چەکی جەنگی بەغەیری ئەوان یاساغە، هەر کەسی هەڵیگرێت قاچاغ بێ یان نا هەتا لە مالّدا دایبنێت، دانانی چەکێکی جەنگی لە مالّ قاچاغ نییە، دەبێ دیسان دەستی بەسردا بگیرێت، تکا دەکەم کاکەڕەش، باشتر تەماشا بکات، سوپاس.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

قاچاغ و ناقاچاغ بەجۆرێک چارەسەر دەکرێت، چونکە ئەگەر چەکی جەنگی دەستی بەسەردا گیرا دەبێتە مولکی، ئەوجا قاچاغ بێ یان قاچاغ نەبێ، واتا گەر لەمالّەوەش گیرا هەر هەمان شتە، سوپاس.

بەڕێز حازم ئەحمەد مەحمود یوسفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەقەکە زۆر ڕاستە، چونکە ئەگەر سەیری (أ) بکەی بۆ (حەربی وناری) دادگا چی دەکات؟ ڕاڤەی کردووە (ب-جـ) وتمان قاچاغ یانی کابرایەک چەکی لەلایە بەڵام مۆڵەتی نییە، ئەمە پێی دەڵێین قاچاغە، لە مالّی خۆیەتی ومۆڵەتیش نییە، بەڵام (تهریب) نەکراوە ئەوە(ب-جـ) حوکمی دەدات.. ئایا دادگا لەو حالّەدا چی دەکات؟ سوپاس.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێستا ئەگەر زۆر مالاّن بپشکنین، بە سەدان چەکی (غیر حەربی) لە مالّی خۆی داناوە بەپێی ئەو یاسایە ئەگەر دەستەڵات بوو دەستی بەسەردا دەگیرێت، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێستا کێ لەگەڵ ئەوەیە برگە (٣- ب) وەکو خۆی بمێنێتەوە؟.. کێ لەگەڵ نییە؟.. بە زۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز حسێن عەلی کەمال:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

برگە(٣- جـ): (اذا قررت المحكمة المختصة مصادرة الاسلحة النارية غير المهربة أو أجزائها أو عتادها وأكتسب القرار درجة التبات، فتودع الاسلحة المذكورة واجزائها وعتادها الى وزارة الداخلية)، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

کەس تێبینی هەیە؟.. باشە کێ لەگەڵ ئەوەیە برگەی(٣- جـ) وەکو خۆی بمێنێتەوە؟... کێ لەگەڵ نییە؟.. بە زۆرینەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز حـــســـێن عـــەلی کـــەمـــال:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــوومـــــەن.

برگـە(٣- د): تقرر سلطة الاصدار أعطاء الاسلحة وأجزائها وعتادها المودعة اليها وفقاً لبند (جـ) من الفقرة (٣) من هذه المادة الى احدى دوائر الدولة التي هي بحاجة اليها وعند عدم وقوع طلب من الدوائر المذكورة تقوم وزارة الداخلية وبيعها وفق احكام قانون بيع وايجار اموال الدولة، سوپاس.

بەڕێز بەختـــیـــار حـــەیدەر عـــوســـمـــان:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــوومـــــەن.

نازانم پێم سەیرە بۆ ئەو چەکانە بفرۆشرێن؟ بۆ ئێمە بازاڕی چەکمان داناوە؟ یا هەر وەکو پێشتر هاتووە، بدرێتە وەزارەتی ناوخۆ.. ئەگەر ئەو فەرمانگەیە پێویستی پێی نەبوو، با بدرێتە ئەو لایەنەی کە پێویستی پێیەتی، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

وابزانم رووونە: دەڵێت ئەگەر کەس داوای نەکرد چی لێ بکەین؟.. تۆ بڕیار دەدەی کە داواکاری لەسەر هەیە، کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەم برگەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە، برگە(٣)(د)؟.. کێ لەگەڵ نییە؟ بەزۆرینەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز حـــســـێن عـــەلی کـــەمـــال:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــوومـــــەن.

برگـەی (٤): « تودع الاسلحة الحربية و أجزائها وعتادها والاسلحة النارية المهربة واجزائها وعتادها الى اقرب جهة عسكرية لأدامتها وذلك عند العثور عليها وتقوم الجهة العسكرية المذكورة باحضار هذه الاسلحة امام الجهة المختصة بالنظر في القضية كلما دعت الحاجة.. اما الاسلحة النارية غير المهربة واجزائها وعتادها فتودع عند العثور عليها الى اقرب مركز للشرطة في المنطقة التي عثر على الاسلحة فيها لادامتها على ان يحضر مركز الشرطة هذه الاسلحة امام المحكمة او السلطة الگمركية المختصة بالنظر في القضية كلما دعت الحاجة..»، سوپاس.

بەڕێز کـــاکـــەڕەش مـــحـــەمـــەد نەقـــشـــبـــەندیی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــوومـــــەن.

ئەو جارە چ لە (غیرە)کەی دەکەین؟ (غیر)یک لێرە پەیدا بووە، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

کـاکـەڕەش، ئەوە دەبێت لە خـۆت بپـرسی لە لیـژنەی یاسـا مـاوەیەکی زۆر بەدەسـتـانەوە بوو، هەمووشتان دانیشتبوون.

بەڕێز کـاکـەڕەش مـحـەمـەد نەقـشـبـەندیی:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

بەپێی ئەو بڕگەیە دەبێت ئەوەی لە مـالآن دەگیرێت بدرێتـە پۆلیس، ئەوەی دەرەوەش بدرێتە سوپا، چونکە نازانم چەکی ئاگـردار قـاچاغ وناقـاچاغی هەیە، یەکێکیان قـاچاغە وئەوی تر ناقـاچاغـە شوێنەکەیان دەگۆڕێت، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

ناقاچاغ پەیوەندی بە دەسەلآتی گومرگەوە هەیە، تیایەتی دەلێین: «هذه الاسلحة امام محكمة الگمرگية المختصة».

بەڕێز کـاکـەڕەش مـحـەمـەد نەقـشـبـەندیی:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

ئەو دبۆ ئامادە کردنیانە، یەکەم جار کە تەسلیمی دەکەی چەکی ئاگرداری ناقاچاغ بدرێتە مەرکزی پۆلیس، بەلآم ئەگەر چەکی ئاگـرداری قـاچاغ بووە، دەبێت بدرێتـە نزیکترین ناوەندی سەربازی، سوپاس.

بەڕێز حـــەســـەن عـــەبدولکەریم بـەرزنجی:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

کێشەکە لێرە ئەوەیە کە دوو جۆرە چەک هەیە، چەکی جەنگی وچەکی ئاگردار، هی جەنگی قـاچاغ وناقـاچاغ لەبنەڕەتەوە دەستی بەسەردا گیـراوە، یەکسـەر تەسلیمی وەزارەتی پێشمەرگە دەکرێت، چەکی ئاگـردار دەسـتی بەسـەردا دەگـیـرێ ئەگـەر قـاچاغ بێت، ئەو وەخـتـە تەسلیـمی وەزارەتی پێشمەرگە دەکرێت، بەشەکەی تر (غیر مهرب) تەسلیمی وەزارەتی پێشمەرگە ناکرێت، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

لە پاش ئەم رووبکردنەوانە کێ لەگەلّ ئەوەیە بڕگە(٤) وەکو خۆی بمێنێتەوە؟.. کێ لەگەلّ نییە؟.. بەزۆرینەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز حـــســـێن عـــەلی کـــەمـــال:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

«المادة الثالثة والعشرون:

١- يعاقب بغرامة لاتقل عن مائة دينار ولاتزيد على مئتى دينار حائز اجازة السلاح الناري الذي لم يجدد اجازته خلال (٩٠) يوماً من تأريخ انتهاء المدة المنصوص عليها في المادة التاسعة من هذا القانون.

٢- يخول المحافظون صلاحية حاكم جنح بفرض الغرامة المنصوص عليها في الفقرة(١) من هذه المادة، سوپاس.

بەڕێز فـــــەرەنســـــۆ تۆمـــــا هەریری:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.

(١٠٠) دینارەکە پارە نییە ئێستا بۆ سێ مانگ کە تازەی نەکاتەوە، زۆر کەس تاقەتی نابێت (١٠٠) دینارەکە دەدات و، ناچێت اجازە تازە بکاتەوە، لەبەر ئەوە من پێم وایە(١٠٠)-(٢٠٠) دینارەکە بکرێتە(١,٠٠٠-٢,٠٠٠) دینار، سوپاس.

بەڕێز بەختـــیـــار حـــەیدەر عـــوســـمـــان:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.

لێرەدا چارەنووسی ئەو چەکەیان دیاری نەکردووە، کەچی لێ دێت، ئەگەر مۆڵەتی تازە نەکردۆتەوە، دەبێ سزایەکیشی بۆی دابنێین، سوپاس.

بەڕێز حـــازم ئەحـــمـــەد مـــەحـــمـــود یوســـفی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.

ئەگەر جۆرە هاودژییەک هەبێت ئەوە لەگەڵ ماددەی(١٠) برگە(٥)دا حەز دەکەم جەختی لەسەر بکرێت پێش ئەوەی دەنگی لە سەر بدەیت، سوپاس.

بەڕێز حـــەســـەن عـــەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.

ئەو پرۆژەیە کە لەوەزارەتی ناوخۆوە بۆ ئێمە هاتبوو(٥٠- ٢٥) دینار بوو، ئێوە ئەگەر زیاد وکەمی دەکەن، دەسەڵاتی خۆتانە ئەوی تر هیچ هاودژییەک دروست ناکات لەگەڵ برگە(٥)ی مادەکەدا، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەو غەرامەیە زیاد بکرێت؟.. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆربەی دەنگ لەگەڵ ئەوەن زیاد بکرێت.

بەڕێز عـــەفـــان عـــوســـمـــان نەقـــشـــبـــەندیی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.

با(٥٠٠-١,٠٠٠) دینار بێت، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

کێ لەگەڵ ئەوەیە کە غـرامـەکە(٥٠٠-١,٠٠٠) دینار بێت؟.. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆرینەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز حـــســـێن عـــەلی کـــەمـــال:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

المادة الرابعة والعشرون :

أ- لاتسری احکام هذا القانون علی الاسلحة المستعملة من قبل القوات المسلحة وقوی الأمن الداخلي للاقليم.

ب- لسلطة الاصدار صلاحية منح اجازة حيازة، البندقية الآلية ونصف الآلية وفقاً لاحكام هذا القانون.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

ئەوە بوو کە قسەمان لەسەری کردو دەنگیشمان لە سەر نەدا، کێ لەگەڵ ئەوەیە مادە(٢٤) وەک خوێنراوە وەربگیرێ؟.. تکایە ئەوەی قسە دەکات دەست بەرز بکاتەوە... کێ لەگەڵ نییە؟... بەزۆرینەی دەنگ پەسەند کرا..

بەڕێز حـــســـێن عـــەلی کـــەمـــال:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

المادة الخامسة والعشرون :-

١- يصدر وزير الداخلية تعليمات بشأن حيازة وحمل الاسلحة الجارحة والاسلحة الراضة او نقلها أو صنعها أو اصلاحها أو استيرادها أو المتاجرة بها.

٢- لوزير الداخلية اصدار تعليمات لتسهيل وتنفيذ احكام هذا القانون.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەمە وەک خۆی بمێنێتەوە؟... کێ تێبینی هەیە؟.. فەرموون لیژنەی یاسا.

بەڕێز حـــازم ئەحـــمـــەد مـــەحـــمـــود یوســـفی:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

بەڵای منەوە زۆر لە یاسادا هاتووەو بەیان دەکات: (يصدرها وزير الداخلية والسلطة المخولة) لیژنە (التعليمات والبيانات) زیاد بکەین، سوپاس.

بەڕێـز فـــــەرەنســـــۆ تـۆمـــــا هـەریـری:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

نازانم جیاوازی لەنێوان ڕێنمایی وبەیانات هەیە؟ بۆ نموونە ڕێنماییەکە بەیان دەردەکات هەمان شتە.. بڕوا ناکام جیاوازی هەبێ، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەو ماددەیە وەکو خۆی وەربگیرێ؟ دەست بەرز کرایەوە.. کێ لەگەڵ نییە؟... دەست بەرز کرایەوە.. بەزۆرینەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز حـــازم ئەحـــمـــەد مـــەحـــمـــود یوســفی:

بـەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

سزا لەسەر بەیان هاتووە، لێرە واتا دەبێت پێشنیارەکەش بخەینە دەنگەوە، سوپاس.

بـەڕێز جـــێـگری ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن:

کاکە پێشینار لە بۆ راکەت وا جەنابیشت لە لیژنەی یاسا بووی، گوایە ئەو یاسایە نیوە داڕشتنتان کردووە ولیژنەی یاسا وەڵامی دایەوە ئیتر جەنابت نەتگوت من پێشنیار دەکەم.

بـەڕێز حـــســـێـن عـــــەلی کـــــەمـــــال:

بـەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــــەن.

(المادة السادسة والعشرون : تسرى احكام هذا القانون على قضايا الاسلحة الممنوعة وغير الممنوعة اعتباراً من تاريخ ٢٣/ ١٠/ ١٩٩١)، سوپاس.

بـەڕێز جـــێـگری ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

هیچ تێبینی هەیە لە سەر ئەوە؟...

بـەڕێز بـەخـــتـــیـــار حـــەیدەر عـــوســـمـــان:

بـەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــــەن.

پێویستە بڵێین: (القضايا التي لم تكتسب درجة التبات) قەیدی ناکات گۆشە نیگای تێدایە، بەڵام بڕاندراوەتەوە پێم سەیرە لە هیچ مەسەلەیەک شتی وام نەدیووە مەسەلە بڕاوەکان مانای وایە کۆتایی هاتووە وحوکمی پێ دەرچووە، سوپاس.

بـەڕێـز حـــەســـــەن عـــــەبدولکـەریم بـەرزنجی:

بـەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــــەن.

کاک بەختیار بۆ خۆی دەزانێ یاسای چەک جیاوازی هەیە لەگەڵ یاساکانی تردا، ئێمە بڕیارێکمان هەیە لە ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان هەر یاسایەک لە ڕۆژی ٢٣/ ١٠/ ١٩٩١ دا دەرچوو بێت کاری پێ ناکەین و خۆی دەزانێت دوای ئەو بڕیارە یاسایەکی عێراقی دەرچوو ئەو یاسایە لای ئێمە ئیشی پێ ناکرێت، سوپاس.

بـەڕێز مـحـەمـەد سـەعـیـد ئەحـمـەد یـەعـقـوبی:

بـەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــــەن.

ئەو بڕگەیە پێچەوانەیە لەگەڵ مبادئی هەموو یاسایەک، چونکە دەڵێن (ئەثری رجعی) نییە بە یاسا ئەگەر ئەوە جێبەجێ بکرێت، واتا ئەو یاسایە (اثری رجعی) هەیە ئەوەش پێچەوانەی یاسایە، سوپاس.

بەڕێز حـــسێن عـــارف عـــەبدولڕەحـــمـــان:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

ئەو یاسایەی کە حوکمی پێ دراوە، بەڕاستی واتا ئەو حوکمەی کە دراوە کە بڕاوەتەوەش، بەڵام بە شێوەیەکی نایاسایی بڕاوەتەوە، چونکە یاساکە خۆی هەبوونی نییە، ئەوجا کە دادگایەک بەهەڵەدا چوو بێ وحوکمی لە سەر یاسایەک بدات کە هەبوونی نییە، بەنیسبەتی ئێمەوە هەر لە لەبنەڕەتەوە ئەو بڕاندنەوەیە یاسایی نییە، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

جا کاک حسێن ئەگەر مولەت بدرێ، ئەوە مانای ئەوەیە کە نەبڕێندراوەتەوە، چونکە یاسایێک هەیە بڕیارێکی دەرکردووە ئەو یاسایانەی کە لە پاش ئەو مێژووەوە دەرچوون پیادە ناکرێن.

بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

ئێمە کاتی خۆی لە سەرەتای دانیشتنی پەرلەمان کە بڕیارێک وەردەگیرا کە چاوێک بەو یاساو بڕیارە ناڕەوایانە دەرهەق بە خەڵکی کوردستاندا بگێڕنەوە، بەڕاستی ئێمە کۆمەڵێک خەڵکمان هەنە لە سەر ئەوەی کە دەمانچەیەکیان پێ بووە، ئێستاکە دادگایی کراون و بە(١٥) ساڵ حوکم دراون، ئێمەش بە ئاگری یاساکانی دیکتاتۆری عێراقی سووتاوین، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

جەنابت ئەوەی باسی دەکەی ئەو یاسایە نییە لە پاش ١٩٩١/١٠/٢٣ وە دەرهێندراوە، باسی ئەو یاسایانەش دەکەین کە لە پێش ئەم مێژووە دادەرهێندراون، بەڵام بڕیارێکمان هەیە کە ئەو یاسایانە بژار بکرێن.

بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

٢٣/١٠/ مێژووی کێشانەوەی بەڕێوەبەریەکانە، واتە ئەو بڕیارەی کە دادگا حوکمی چەند کەسانێکی پێ داوە پێش ٢٣/١٠/ دەرچووە لە سالانی(٧٠) پێم وایە پاش (٧٥) ئەوانە دەرچوون، واتە ئەوانەش کە دادگایی کراون بەپێی ئەو یاسایانە دادگایی کراون، سوپاس.

بەڕێز بەختـــیـــار حـــەیدەر عـــوســـمـــان:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

ئەو بڕیارانەی کە پێشان دەرچوون پێش ٢٣/١٠/ ئەوەی کە حوکم دراوە کە حکومەت لێرە بووە هیچ یەکێکیان لێرە بەند نەبوون، بۆ زانیاریتان ئەوەی بەند بێ لە موسڵ بووە یان لە بەغدا، مانای ئەوەیە ئەوان ناگرێتەوە، پێویستە پاش ٢٣/١٠/ بێ، بڕیارێکی پەرلەمان هەیە وەکو جەنابت فەرموت کە هیچ لەیاساکانی عێراقی پاش ئەو مێژووە دەرچوو بێ ئێمە کاری پێ ناکەین، سوپاس.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەو یاسایانەی کە پاش کێشانەوەی بەڕێوەبردنەکان وەک جەنابت فەرموت، تەنیا حوکمەکان پاش کێشانەوەی بەڕێوەبردنەکان دەرچوونە بەهەندێ بڕیاری ئەنجوومەنی سەرکردایەتی شۆرش بەدەر (استثنائی) بووە، ئێمە پڕۆژەیەکی بڕیارمان هەیە وابزانم کاک سەعید پێشکەشی کرد بڕیاری (مجلس قيادة ثورة) ژمارە(١٦٠) کەوا لەسەر فیشەکێک لەوانە بۆ مرۆ هەبوو سزا بدرێت، بە(اشغال شاقه)، (مؤبد) و پڕۆژەکە ئەوە هەڵدەوەشێنێتەوە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

جا ئێمە لە جیاتی ئەوەی بڵێین ئەو یاسایانە لەم مێژووەوە پیادە دەکرێن، دەتوانین بڵێین ئەو مەسەلانەی کە بە پێچەوانەی بڕیارەکانی پەرلەمان دراون نابێت لە پاشی ٢٣/١٠/وە .. لە سەریان بڕۆین.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وەکو عەرزم کردن، بابەتەکە تەنیا ئەو یاسایانە نییە، ئەوەی کە پاشی(٢٣) دەرچوون، ئەو یاسایانە کاریان پێ ناکرێت، وە کاک بەختیار ئاماژەی بۆ کرد، کە (ئیدیعای عام) دەتوانێت داوا بجوولێنێ، بەڵام هەندێ داوامان هەنە، پاشی(٢٣) بڕاندراونەتەوە بە بڕیاری ئەنجوومەنی سەرکردایەتی شۆرشی کۆن، کە ناگونجێن لەگەڵ بەرژەوەندی ئێستادا، دەبێ ئەمە چارەسەر بکرێت، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئایا لیژنەی یاسا ناتوانێت ئەو یاسایانەی کە لەسەر ئەم بابەتی چەکە خەڵکی پێ حوکم دراوە، ئەوە پێشکەشی پەرلەمان بکات وداوای هەڵوەشانەوەی ئەو یاسایانە و داوای هەڵوەشانەوەی ئەو حوکمانە بکات، کە بەم یاسایانە حوکم دراوە ئێمە دەتوانین ئەوە بکەین.

بەڕێز هێرۆ ئیبراهیم ئەحمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەم یاسایەی ئێمە لەم حاڵەتەی کە برادەران باسی دەکەن یارمەتی یەک جۆرە کەس، یەک جۆرە خەڵک دەکات.. ئەویش بوونی نییە ئەمە تەنیا یارمەتی ئەو کەسانە دەکات کە ئیمزایان هەیە، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

حەز دەکەم برایانی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان ئەوە بزانن دەربارەی یاسای چەک لەبۆشاییەکی یاسایی‌دا ژیاوین.. یاسای چەکمان هەبووە هی سالی(١٩٦٨) ژمارە (١٥١)

پەرلەمانی عێراقی ئەو یاسایەی هەڵوەشاندۆتەوە.. یاسایێکی تری داناوە، ژمارە (١٣) ساڵی ١٩٩٢ ئەمە بۆ خۆمان کاری پێ ناکەین، مانای ئێمە لە بۆشاییەکی یاساییدا ژیاوین، سوپاس.

بەڕێز فـــــەرەنســـــۆ تـۆمـــــا هـەریـری:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

بۆ ئەوەی کە ئەسەرێکی (رجعی) بە خۆیەوە دا بگرێ وا بکرێت کە لە٢٣/١٠/١٩٩١ەوە تا رۆژی کارکردن بەم یاسایە بگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز بەختـــیـــار حـــەیدەر عـــوســـمـــان:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

ئەو مبدەئەی کە کاک سەید باسی دەکات مبدەئی (اثری رجعی) هەیە، راستە، بەڵام گەر بگەڕێت لە پیادەکردنی دەوڵەتەکانی دی زۆر کەمە، لە دەوڵەتی دکتاتۆری وەکو عێراقدا هەیە، بەڕاستی ئەو مبدەئە با بڕیاری لەسەر نەدرێت، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

دوو تێبینیم هەیە، یەکەم ئەوە بوو کە جەنابتان باستان کرد دەربارەی ئەو بڕیار و یاسایانەی کە (اجحافی) تیایە کە ئەمە بکەینە پێشنیارێک وهەڵیانبوەشێنینەوە، دووەم دەربارەی مادەی(٢٦) بەڕاستی منیش پێم وایە ئەو تێبینییەی بەڕێز هێرۆ خان کردی زۆر زۆر تێبینییەکی وردە، چونکە ئەوانەی کە گیراون، کۆمەڵێک لەوانە یەکەم مۆڵەتیان نییە، دووەم هاونیشتمانیی هەرێمیش نین واتە حەز دەکەم تێبینی ئەو شتە بکەین، سوپاس.

بەڕێز د.کـەمـال عـەبدولکەریم مـحـەمـەد فـوئاد:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

بەڕاستی من تاوەکو ئێستا لە حیکمەتی ئەم مادە(٢٦)ە، تێ نەگەیشتووم بەڵای منەوە مادەیەکی زیادە جارێ ئێمە بڕیارمان دەرکردووە هەموو ئەو یاسایانەی حکومەتی عێراق کە دژ بەگەڵە خۆ ئەگـەر بەدەسـتی مـن بێت و بە بیـــروڕای من بێت هەرچی یاســای عـێـراقی بێت هەمـووی هەڵبـوەشێنینەوە بەچاک وخراپەوە، بەڵام قەیناکات دەڵێین ئەو مەسەلەیە بەو شێوەیە نابێت، ئەو یاسایانەی کە دژ بە گەلن یا دژی گەلی کوردن یان کۆنەپەرستن، هەڵبوەشێنەوە، سوپاس.

بەڕێز شـــێـــروان نـاسح عـــەبدوڵـلا حـــەیدەری:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

لەڕاستیدا من حەز دەکەم ئەو دەقە کە لە پرۆژەکەشدا هاتووە، برادەران ئاگاداری بن دەڵێ (تسری احکام هذا القانون علی قضیة الاسلحة التي تحسم اعتباراً من تاریخ ١٩٩٢/٥/١٤) بەڕای من

ئەگەر ئەو دەقە موافق نەبێت با گفتوگۆی لەسەر بکرێت، چونکە لە ١٤/٥/١٩٩٢ ئەو قانونەی کە کاک سەید حەسەن ئامادەی بۆ کرد یاسای ژمارە(١٣)یە، لەو مێژووەوە دەرچووە پێشی ئەو مێژووە ئەوەی بڕاندرابێتەوە مانای وایە بەگوێرەی یاسا کۆنەکە بڕاندراوەتەوە کە یاسای ژمارە(١٥١)ە بەبۆچوونی من ئەگەر ئەو دەقە موافق نەبێت ئەو دەقەی پڕۆژەکە بە سەرکەوتوو دەزانم، سوپاس.

بەڕێز بەختیار حەیدەر عوسمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من پشتگیری ئەو دەقە دەکەم ، بەڵام نەک لە(١٤/١٥)وە هەر (القضايا غير المحسومة) ئەوە هەموو مەسەلەکە دەگرێتەوە هەتا ئەگەر لە دادگای تەمییزیش بوو بێ ئێستا کە بڕیاری پێ دەرچوو بێ دەیگرێتەوە ئەوەی تریش با بەیاسایەکی لێبووردن چاری بکەین، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەڵێ جا ئێستا وابزانم دوو را هەنە، دەیانخەینە روو بۆ دەنگدان.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەوە ئەگەر خۆمان رزگار کەین لەمەسەلەکانی (غير محسومة ومحسومة) دەتوانین ئەمە پاساوی یاسایی وهۆکاری موجبەمان هەیە کە لە بۆشایی یاسایيدا ژیاوین یاسای چەکی عێراقی هەڵوەشاوەتەوە لەومێژووەی کە یاسامان نەبووە اعتباری کەین کە یاسایە، مەسەلەی (محسومة وغير محسومة) لابدەین وبڵێین: (تسری احكام هذا القانون على قضايا الأسلحة) من تاريخ ١٩٩١/١٠/٢٣، سوپاس.

بەڕێز سەعید عەلی خان سلێمانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕاستی ئەوەش تایبەتیە ئەوانەی حوکم دراون بەهیچ یاسایەک حوکم نەدراون بەڵکو بە بڕیارێک حوکم دراون! بڕیاری(١٦٠) بڕگەی(٣) ئەو بڕیارەش تەنیا بۆ ناوچەی ئۆتۆنۆمی بووە بۆ هەموو عێراق نەبووە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

باشە کاک سەعید ئەو بابەتە دەمێکە باسی کراوە ئەوانەی گیراون وابزانم(٥) کەسن، واتا ئەوە بۆچی بڕیارێکی لێبوردنیان بۆ دەرنەچێت؟.

بەڕێز سەعید عەلی خان سلێمانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەگەر بوارم بدرێت دەربارەی بڕیارێکی تایبەتی ئەگەر بۆیان دەربچێت، لەکاتی خۆیدا پڕۆژەیەکمان

پێشکەش کرد، ئێستاش نوسخەیەک لای من هەیە(١٠) ئەندامی بەڕێز ئیمزایان کردووە ئینجا جەنابتان فەرمانتاندا و گوتتان ببێ بە یاسایەکی گشتگیر، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

کاک سەعید ماقوولە ئەم نموونە خەیاڵیانە؟، ئێستا یەکێ لەبەر ئەوەی کە مابوو لەحەپسخانە بێتەوە چاوەڕوانی ئیعدام بکات، چونکە بەپێی یاسای بەعس دەبێت ئیعدام بکرێت؟.

بەڕێز سەعید عەلی خان سلیڤانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەربارەی ئەو بڕیارە بەتەواوی هەمان بڕیارە، بڕیاری(١٦٠) بەند کردنی هەمیشەیی (مۆبد)ی تێدایە(١٥) ساڵی تێدایە، هەرچەند ئەوە پاش کێشانەوەی بەڕێوەبەرییەکان و وەختی حکومەتی کوردستان، لەو کاتەوە بڕیارەکە دەرچووە، نەک تازە دەرچووبێ، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

وابزانم ئەو بابەتە زۆر گفتوگۆی لە سەر کرا، خۆی دوو را هەیە، لیژنەی یاسا هاتە سەر ئەوەی کە مەسەلەی (محسومة وغير محسومة) لابدرێ.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

مەبەستی سەرەکیم بەردانی چەند کەسێک نییە، بۆشاییێکی یاسایی لە کوردستان هەبووە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

پێشنیارەکە چی بوو؟.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

(تسری احکام هذا القانون علی قضیة الاسلحة اعتباراً من ٢٣/١٠/١٩٩١) بەو ناوەی کە لەو میژووەدا بەڕێوەبردنەکان کێشراونەتەوە وبۆشاییێکی یاسایی هەبووە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

(محسومة و غير محسومة) لادەبەین، دەڵێین (تسری احکام هذا القانون علی قضایا الاسلحة اعتباراً من ٢٣/١٠/١٩٩١)وات دەوێت؟.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڵێ.

بەڕێز حسێن عارف عەبدولرەحمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەو دەقە موافق نییە، چونکە بەڕاستی هەر یەکسەر سۆراغێکت هەبێ لە دادگاکانەوەو بڵێین: مەبەستتان چییە؟ واتە کامیان (محسومة)کەیە، کامیان (غیر محسومة)؟ کەواتە هەر هەمان گرفت دەمێنێتەوە، سوپاس.

بەڕێز شێروان ناسح عەبدوڵڵا حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

یاسای چەک ئەو کاتە کارپێکراو بووە(١٥١) وەک هەموو قانونێک پێش ٢٣/ ١٠/ وە پاش ٢٣/ ١٠/ هەر وەکو یاساکانی تر کارپێکراو بووە کەی هەڵوەشاوەتەوە؟ لە ١٤/ ٥/ ١٩٩٢ دا هەڵوەشاوەتەوە (١٥١) ئەو یاسایەی کە تازە دەرچووە ئەو نابێت کاری پێ بکرێت، سوپاس.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوناد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیار دەکەم کەوا ماددەی(٢٦) لابرێت وابزانم باشترە ئەوەی پێشووش دەتوانرێت چارە بکەین بە برپارێکی پەرلەمان، جا من حەز دەکەم پێشنیارەکە بخەینە دەنگەوە ئەگەر وا نەبوو، ئەو وەختە لە سەر ئەوە بەردەوام بین، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەگەر بڵێی (تسری احکام هذا القانون علی قضایا الاسلحة من تأریخ).. ئەو کاتە هەمووی دەگرێتەوە مادام مێژوومان دیاری کردووە.. (علی محسوم وغیر محسومة).. دەگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

یانی چی، بەوردی چیت دەوێ؟

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

تسری احکام هذا القانون علی کافة القضایا التي لم تکتسب درجة البتات.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد رەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من هەر لەگەڵ پێشنیارەکەی کاک د.کەمال فوئادم.. داوا دەکەم ئەو برگەیە بەپێی یاسا بادوایی پێشکەش پەرلەمان بکرێت، بۆ حاڵەتە تایبەتییەکان، ئەم برگەیە با هەڵبگیرێت، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

جا ئەو پێشنیارەی د. کەمال کە دەڵێت «تسری » نەبێ بڵێین (اعتباراً من تأریخ نشرة) مانای

ئەوەیە (تسري على قضايا غير محسومة) وەنەبێ لەبەر ئەوەی محسومەی ناوێت، لەبەر ئەوە ئەو پێشنیارە وەک هەموو یاسایەکی تر دەڵێین (تسری احكام هذا القانون اعتباراً من تأريخ نشره في الجريدة) تکایە، کێ لەگەڵ ئەو پێشنیارەیە دەست بەرز بکاتەوە؟.. ئەو دارشتنەی بۆ یاساکان هەمانە کە هەمیشە دەڵێین (تسری احكام) ئەو ماددەیە لادەبەین، ئەو پێشنیارەی کە دەڵێ ئەو ماددەیە لابدرێت، کێ لەگەڵ ئەوەیە، تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟ .. کێ لەگەڵ نییە؟ بە زۆربەی دەنگ ئەو مادەیە هەڵوەشایەوە.

بەڕێز حسێن عەلی کەمال:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

المادة السادسة والعشرون : لايعمل بأی نص يتعارض واحكام هذا القانون.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

هیچ تێبینی هەیە لەسەر ئەمە؟.. کێ لەگەڵ ئەوە دایە؟ دەست بەرز کرایەوە.. کێ لەگەڵ نییە؟... دەست بەرزکرایەوە.. بەزۆرینەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز حسێن عەلی کەمال:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

المادة السابعة والعشرون : على الوزراء المختصين تنفيذ احكام هذا القانون، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

هیچ تێبینییەک لەسەر ئەوە هەیە؟ کێ لەگەڵ ئەوەیە؟.. تکایە دەست بەرز بکاتەوە.. کێ لەگەڵ نییە؟... بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز حسێن عەلی کەمال:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

المادة الثامنة والعشرون : ينفذ هذا القانون اعتباراً من تأريخ نشره في الجريدة الرسمية، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

کێ لەگەڵ ئەوە دایە؟.. کێ لەگەڵ نییە؟ بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز بەختیار حەیدەر عوسمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەربارەی ئەو مادەیە، بەبۆچوونی من بنووسرێ (ينفذ هذا القانون اعتبارا من تأريخ صدوره) سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

کێ لەگەڵ ئەوەدایە مادەکە «ينفذ هذا القانون، اعتباراً من تأريخ نشره في الجريدة الرسمية» وەربگیرێت، کێ لەگەڵ نییە؟... دەست بەرز کرایەوە، بەزۆرینەی دەنگ پەسەند کرا.. خشتە رەسمییەکەی بخوێننەوە:

بەڕێز حسێن عەلی کەمال:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

التسلسل	نوع الاجازة	قيمة الرسم
١-	اجازة حيازة وحمل السلاح الناري وعتاده	٥٠٠٠ خمسون دنياراً.
٢-	رسم تشديد اجازة حيازة وحمل السلاح النارة وعتاده	٥٠٠٠ خمسون دينارا.
٣-	اجازة اصلاح الاسلحة النارية وتحديدها	١٠٠٠ مائة دينار.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەڵام پرسیارێک هەیە ئەگەر بە تەنیا (حیازە) بێ، (حمل) نەبێت، ئەوە چەند وەردەگیرێت؟... لە مالّەوە ئێمە دوو جۆر مۆڵەتمان هەیە مۆڵەتی (حمل وحیازە) ومۆڵەتی (حیازە)، کاک فەرسەتیش دەڵێت کلاشینکوفێک بە هەژدە هەزارە ئیجازەکەی(٥٠) دینارە جا دەبێت بیرێکیش لەوە بکرێتەوە.

بەڕێز نەهلە محەمەد سەعدوڵلا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لێرە دەتوانین ئەوە زیاد کەین، (اجازة حيازة او حمل سلاح الناري وعتاده) لێرە ئەوەی مۆڵەتی (حمل)ی هەبێت ئی (حیازە)شی هەیە، (أو) زیاد دەکەین، خۆی لە ماددەی(٥) (أو) مان زیاد کرد لێرە هەر دوو لا چار دەکات، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەڵێ راستە.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێویستە پارەکە جیاوازی هەبێ.. ئەوەی حیازەی هەیە چەکی لە مالّەوە دادەنێت، دەبێت پارەکەی کەمتر بێت لەوەی هەڵی دەگرێ، زۆر کەمتر بێ، واتا ئەگەر (حمل)(٢٠٠) دینار بێت، حیازە(٥٠) دینار یان (١٠٠) دینار بێت، سوپاس.

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لێرە هەر کەسێک مافی هەیە مۆڵەتی چەند چەکی هەبێت، من پێشتریش ئەو خالّەم دەست نیشان کرد لەو یاسایەی کە ئەو بۆشاییەی هەیە، هەموو کەسێک مافی مۆڵەتی چەند چەکێکی هەیە، سوپاس.

بەڕێز جـێـگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

کاکە ئەوە باس کرا، کاک سەعید جارێکی تر ناگەڕێینەوە سەری.

بەڕێز مـحـەمـەد سـەعـیـد ئەحـمـەد یەعـقـوبی:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

لێرە مۆڵەتە لێرە رسوومەکانە، مەبەستم ئەوەیە، بوار هەیە مرۆ قسەی لێ بکات کە پێشکەش کرا بۆ ڕەسم دان هەتا چەند پارچە چەکێک مافی هەیە ڕەسمەکەنیان بدات، سوپاس.

بەڕێز جـێـگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

ئاخر تۆ دەگەڕێیتەوە بۆ شتێ کە بڕاندراوەتەوە، دەتەوێ لەم لاوە بۆی بگەڕێینەوە؟

بەڕێز مـحـەمـەد سـەعـیـد ئەحـمـەد یەعـقـوبی:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

بۆ ئەمە یاساێک دادەنێین بۆ بەرژەوەندی گشتی، پێم وایە شتی هونەری نابێت دەستمان ببەستێ بۆ خزمەتگوزاری بەرژەوەندی گشتی، ئەوە دەپرسم، لە لیژنەی قانونی بزانم ئەوان چ چارەیەکیان داناوە..؟

بەڕێز جـێـگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

جا ئێستا دوو را هەیە، یەک ئەوە بوو کە(٥٠) دینار و(١٠٠) دینار کەمە... دوو جیاوازی نێوان (حمل وحیازە) هەبێت.. سێ یەم.. دەربارەی بڕ (کمیە)وە دەیەها هەزار مۆڵەت دەبێ، کە ئەویش سەرچاوەیەکی داهاتە بۆ حکومەتی هەرێم.

بەڕێز حـســـێن عـــارف عـــەبدولڕەحـــمـــان:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

پێم باشە کە بڕگەیەکی تر زیاد بکرێ، واتا مۆڵەتی (حیازة)ەی تفەنگی (آلي ونصف آلي)، سوپاس.

بەڕێز عـەبدولخـالق مـحـەمـەد ڕەشـیـد زەنگەنە:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

من پێشنیارێکی عملیم هەیە حوکمی بۆ حیازە(-/١٠٠) دینار بێت بۆ (حیازە وحمل) (-/٢٠٠) دینار بێت بۆ (تشدید) (-/٥٠٠) بێت، سوپاس.

بەڕێز جـێـگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

چۆن دەبێت بەپێچەوانەوە کاکە کە تۆ وەڕبگرێت بە (-/١٠٠) (تشدید)ی بکەی بە(-/٥٠٠) دینار.

بەڕێز عـەبدولخـالق مـحـەمـەد ڕەشـیـد زەنگەنە:

بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

حیازە(-/١٠٠) بێت و(حیازە وحمل)(٢٠٠) بێت تا (تشدید)یش (١٠٠) بێت، سوپاس.

بەڕێز ئەحمەد ئەبو بەکر حەسەن بامەرنی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەخوا من پێم باشە هەندێ پارەکە زیاتر بێت باشترە، چونکە لەوانەیە ببێتە هۆیەک کە خەڵکی تر واز لە مۆڵەت وشتی وا بهێنێ، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێستا پێشنیارێک هەیە بە (٥٠٠) بە (٢٥٠)، (٥٠٠) حمل (٢٥٠) حیازە تشدیدیش(١٥٠).

بەڕێز جەعفەر شێخ عەلی عەبدولعەزیز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیار دەکەم(× ٢) بکرێت پەنجاکان بن بە سەد(١٠٠) و سەدەگانیش بن بە دوو سەد (٢٠٠)، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەم ڕەسم زیاد وەرگرتنەش (سلبیات)ی خۆی هەیە، چونکە ئەگەر ڕەسمەکە زیاد بێت حاڵەتی وەرنەگرتنی مۆڵەت دروست دەبێت، واتا من کابرایەکم دەمانچەیەکم بۆ ماوەتەوە لە بابم نانی ڕۆژم نییە ونامەوێت بشی فرۆشم ناچم(٥٠٠) دینارەکە بدەم، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

کاک ئەیاد ئەوەی نانی شەوی نەبێت دەیفرۆشێت؟

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئاخر قەیدی ناکات، یان نایدات یان هەیە... ملیۆنیریشە دەڵێ(٥٠٠) دینار بۆ مۆڵەت نادەم، واتە با ئەوەندە گرانی نەکەین، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

نایەوێ مۆڵەت وەرناگرێت ... دەستی بەسەردا دەگیرێ و بڕایەوە.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئاخر چەکی قاچاخ زیاد دەبێت واتە سەرپێچی زۆر دەبێت، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بۆ ئاگاداری برایانی ئەنجوومەن پێشنیاری وەزارەتی ناوخۆ(١٠) دینارە، ئێمە زەرەبی(٥) مان کردووە کردوومانە (٥٠) دینار ئێوەش زەربی چی دەکەن.. دەسەڵاتی خۆتانە، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:
ئێمە ئیشمان لەگەڵ پێشنیاری ئەوان نییە، ئەوە «خەنجەر لە کایە» ئەوە شتێکی تر.

بەڕێز بەختـــیـــار حـــەیدەر عـــوســـمـــان:
بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.
پێشنیاری ئەوە دەکەم کە حیازە (٥٠) دینارەکە بمێنێتەوە، بەڵام (حمل) ببێتە(١٠٠) دینار هی چەکیش ئەو (١٠٠) دینارە بەسە زۆر باشە نوێکردنەوەش هەر (٥٠) دینار بمێنێ، سوپاس.
بەڕێز ســـیـــروان مـــحـــەمـــەد ئەورۆڵی:
بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.
دیارە، ئەو یاسایەی کە دادەنرێت سوودی بۆ قاچاخچی نییە، زۆربەی خەڵکی کوردستان لە(٨٠٪)ی ئەوەشی پێ نادرێت، بەڕاستی جا من پێشنیار دەکەم هەر وەکو خۆی بمێنێتەوە ئێمە بۆ یاسا دەربهێنین؟ ئێمە چاوێ بەدەرەوە بگێڕین خەڵکی لادێکان ئەوەشی پێ نادرێت، بەڕاستی پێوبستە چەکداریش بێ. سوپاس.
بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:
حزبەکانیان بۆیان دەدەن..!.
بـەڕێـز فـــــەرەنســـــۆ تـۆمـــــا هـەڕیـری:
بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.
پێشنیار دەکەم جارانی (٢) بکرێت، سوپاس.

بەڕێز عـەبدولخـالق مـحـەمـەد رەشـیـد زەنگەنە:
بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.
ئەوەکەی کاک فەرەنسۆش وەکو هی منە، (×٢) بکرێت ئەوە باشە، واتە لە نێوان هەر دووکیاندا ببێت، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:
یانی چی مـۆڵەتی چاککردنەوە؟.. باشـە من تێ ناگـەم بۆچی مـۆڵەتی چاککردنەوە، دووجـای مۆڵەتی، (حیازە وحمل) ببێت؟.

بەڕێز حـــەســـەن کـــانـەبی خـــضـــر:
بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.
ئەو بۆ یەک جارە، بەڵام ئەوەی تر بۆ هەموو ساڵێکە؟، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

جا دەڵێن چی ئەوە بمێنێتەوە؟ بۆ رۆژی شەممە، ئەگەر لاریتان نییە، دەنگدانەکە لە سەر یاساکە دەکەین، رۆژی شەممە کاتژمێری (١٠) کۆبوونەوەمان هەیە بە ئامادەبوونی ئەنجوومەنی وەزیران، تکایە ئەو برادەرانەی کە لەو لیژنەیە دان، ئەمڕۆ سەعات(٥) ئامادە بن لە پەرلەمان بۆ ئەوەی ئەو راپۆرتەی کە پێویست بوو ئامادەی بکەن، کاک ئەیاد وکاک جەمیل وکاک ئەحمەد وکاک فەرسەت، سبەی کاتژمێری(١٠) ئامادەبن، دانیشتنی ئەمڕۆمان لێرەدا تەواو.. سوپاس.

فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵڵا
سکرتێری ئەنجوومەن

نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا
جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن

جوهر نامق سالم
سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٤)

شەممە رێکەوتی ٢/١٠/١٩٩٣

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٤)

شەممە رێکەوتی ٢/١٠/١٩٩٣

کاتژمێر (١٠)ی سەرلەبانی رۆژی شەممە رێکەوتی ٢/١٠/١٩٩٣ ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان بەسەرۆکایەتی بەڕێز جوهر نامق سالم سەرۆکی ئەنجوومەن و، بەئامادەبوونی جێگری سەرۆک بەڕێز نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغاو، سکرتێری ئەنجوومەن بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵڵا، دانیشتنی ژمارە (٤)ی خولی ئاسایی دووەمی، ساڵی (١٩٩٣)ی خۆی بەست. پاشان لەلایەن دەستەی سەرۆکایەتییەوە رادەی یاسایی دانیشتنەکە چەسپێنراو، ئەوجا بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان، دانیشتنەکەی بەناوی گەلی کوردستانەوە دەست پێکرد.

بەرنامەی کار:

١- بەردەوام بوون لەسەر گفتوگۆ کردن لەسەر یاسای چەک.

٢- تازە بابەت.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان دانیشتنەکەمان بەناوی گەلی کوردستان دەست پێ دەکەین. بەرنامەی ئەمڕۆمان بەردەوام بوونە لەسەر بەرنامەی کارمان، تەنها بڕگەیەک ماوە لەسەر یاسای چەک، پاشان دەبێ هەموو یاساکە بخەینە دەنگ دانەوەو تەواو ببێ، دوای ئەوە دێینەوە سەر بەرنامەی کاری خۆمان... ئەگەر تازەبابەت شتێک هەیە فەرموون؟

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

تازەبابەت نییە، من پێم وایە، پێشنیارێک ئەگەر بکرێ پەرلەمان یادداشتێک ئامادە بکات بۆ پشتگیری کردن لە هەڵوێستی خەڵکی ناوچەی دهۆک بەرامبەر بەوەی نزیکەی دوو مانگە کارەبایان نییە، با یادداشتێک بەناوی پەرلەمان ئامادە بکات، بەناوی حکومەتەوە بۆ (MCC) و بۆ هەر شوێنێک کە پێویستە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەوە پێشنیارێکە، بۆ ئەمە شتێک ئامادە دەکەین پاشان عەرزی هەردوو فراکسیۆنی دەکەین ئەگەر بەبەرژەوەند زانرا ئەوە دەینێرین، وابزانم چ پێویست بە گفتوگۆکردن ناکات، مادام وایە دێینەوە

سەر بەرنامەی کاری خۆمان بۆ یاسای چەک، لیژنەی یاسا با بفەرموون:

بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــــەن.

ئەگەر مۆڵەت هەبێ هەر چوارمان بچینە دەرەوە بۆ ئەوەی راپۆرتەکە تەواو بکەین، سوپاس.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــــەن:

ئەم برگەیە خوێنرایەوە، ئێستا دەرگای گفتوگۆ کردن کراوەتەوە.

بەڕێز حـــەســـــەن عـــەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــــەن.

بێگومان لای هەمووتان ئاشکراو روونە ئەو یاسایە یاسایکی دارایی نییە، یاسایک نییە داهات بۆ کوردستان پەیدا بکات، یاسایکی ڕێکخستنی کۆمەڵایەتییە، یاسای نەمانی دیاردەی چەکداربیە ئینجا پارەکەی چەند زۆری دابنێین بە (سەلبی) دەگەڕێتەوە، بۆ جێ بەجێ کردنی ئەو یاسایە، چەندی پارەکەی کەم بێ و خەڵک بتوانن مۆڵەت وەربگرن باشترە، سوپاس.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــــەن:

ئەگەر پێشنیارێکی دیاری کراوی تر هەیە، ئەگینا ئەو دووپێشنیارەی ڕۆژی چوارشەمە دەخەینە ڕوو.

بەڕێز د.کـەمـال عـەبدولکەریم مـحـەمـەد فـوئاد:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــــەن.

پێشنیارێک هەبوو لە کۆبوونەوەی پێشوو کە ئەوە زەربی دوو بکرێ نەک لەبەرئەوەی کە ئەوە داهاتێکە بۆ کوردستان، بەڵام هیچ نەبێ بۆ ئەوەی مەسرەفی مۆڵەت دەرهێنانەکان دەربهێنێ، لەبەرئەوە ئەگەر بیکەن بە دووقات وابزانم بڕە پارەیەکی زۆر نییە، سوپاس.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــــەن:

وابزانم ئەگەر زەربی دووشی بکەین، مەسرەفی چاپخانە دەرناهێنێ.

بەڕێز حـــەســـــەن کـــانـەبی خـــضـــــر:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــــەن.

من پشتگیری قسەکانی سەید حەسەن دەکەم، چونکە هەتا ڕسم کەمتر بێ، هەموو کەس چەکەکانیان تۆمار دەکەن قاچاغ نامێنێ بۆ دەوڵەتی بیانی، ئەگینا ئەگەر ڕەسمی یەک مۆڵەت (٥٠٠) دینار بێ خەڵک ئامادەیە کە تۆماری نەکەن ولەمااڵی خۆیان دایانبنێین، سوپاس.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــــەن:

«٥٠» دیناریان چەسپاندووە، کاک فازڵ قەفتان ئەگەر ئەو تێبینیانەمان دەربارەی مەسرەفی چاپ

وئەو ئەنکێت و ئەو کاغەزە بداتێ کە بۆ ئەو مەبەستە خەرج دەکرێ مەرجیش نییە (١٠٠٪) بێ، بەڵام هەروا بەمەزەندە.

بەڕێز مەحەمەد فازل مەحەمەد عەزیز قەفتان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

باوەڕ ناکەم خەرجییەکی زۆری تێ بچێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

دوو پێشنیارم لە پێشە (٢٥٠)دینار بۆ (حیازە) (٥٠٠)دینار بۆ (حەمل).. پێشنیارێکی تر هەیە کە ژمارەکەی لەلایەن لیژنەی یاساوە چەسپێنراوەو زەربی دوو بکرێ بۆ (حیازە) (١٠٠)دینار بێ بۆ (حەمل)یش (١٠٠)دینار بێ وچاککردنەوەی چەکیش بەپێی ئەمە دەبێ بە (٢٠٠)دینار.

بەڕێز مەحەمەد فازل مەحەمەد عەزیز قەفتان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەرای ئێمەش زەربی دووی بکەین شیاو دەبێ دەربارەی چاپەمەنیەکەش باوەڕ ناکەم ئەو خەرجییە زۆرەی تێ بچێ کەوا ڕێگر بێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

هەر ئەنکێتەکە نییە،.. حسابی فەرمانبەرو فەرمانگەش بکە.

بەڕێز مەحەمەد فازل مەحەمەد عەزیز قەفتان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەگەر زەربی دوو بکرێ لەوانەیە هەموو خەرجییەکانی تر دەربچن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەگەر هیچی تر نییە، دەیخەینە دەنگدانەوە.

بەڕێز مەلا مەحەمەد تاهیر مەحەمەد زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

رای لیژنەی یاسا ڕایەکی باشە، بەڵام من تەنها دوو تێبینیم هەیە: یەکەم مۆڵەتی (حیازەو حمل) لە برگە «٢»ی مادە «٢٤» ئەوەش هەیە بۆ (آلي و نصف آلي)، ئەوە ئایا جیاوازی هەیە یان نییە؟ سوپاس.

بەڕێز حازم ئەحمەد مەحمود یوسفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من تێبینیم لەسەر ئەوە نییە، بەڵام دوایی بەگشتی تێبینیم لەسەر یاسایەکە هەیە پێش دەنگدان لەسەر یاساکە، سوپاس.

بەڕێز سـیـروان مـحـەمـەد نەورۆڵی:

بەڕێز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن:

من دەگەڕێمەوە سەر رۆژی پێشوو کە لەدانیشتنەکەدا گفتوگۆی ئەوەمان کرد ئەو بڕیارەی لیژنەی یاسا داویانە لەجێی خۆیەتی، ئێمە ئاوڕ لەدواوە دەدینەوە لە (٨٠٪)ی میللەتی ئێمە ئەو خەڵکانەن کە ناتوانن ئەو (٥٠)دیناڕە بدەن بەراستی هەر ئەوانە دەبن بە سووتەمەنی، سوپاس.

بەڕێز د. قـاسم مـحـەمـەد قـاسم:

بەڕێز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

چەک گوڵ نییە مرۆ هەڵی گرێ، چەک واتا خوێن و دەمار لەبەرئەوە هەر شتەک بکرێ بۆ دیاری کردنی دیاردەی چەکداری زۆر چاکە، من پێشنیار دەکەم خەرجییەکەی هەمووی بەخۆڕایی لەسەرحسابی حکومەت بێ لەپێناوی ڕێکخستنی دیاردەی چەکداری، سوپاس.

بەڕێز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن:

سوپاس، با ئەم بابەتە تەواو بکەین ئەوسا بێینە سەر ئەم خشتەیەو، دەیخەینە دەنگدانەوە. کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەم خشتەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ کێ لەگەڵ نییە؟ کەواتە بە زۆبەی دەنگ وەکو خۆی دەمێنێتەوە، پێش ئەوەی دەنگ لەسەر هەموو یاساکە بدەین، وابزانم چەند تێبینی یەک هەیە لە برادەرانەوە، (٣) ئەندام پەرلەمان تێبینیان هەیە.

بەڕێز حـازم ئەحـمـەد مـەحـمـود یوسـفی:

بەڕێز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

دیارە لە یاسایەکەدا چەند مادەیەک هاتووە باسی چەک دەکات بۆ ئەفسەرو قۆمیسەرەکانی هێزە چەکدارەکان لەوێ دەقێک هاتووەو دەڵێ هەتا دوای خانەنیشن بوونیان، جەکەکە بەمۆڵەتەوە دەگوێزرێتەوە بۆ گەورەترین منداڵیان کە مۆڵەتەکەشی بەخۆڕاییە، بە بۆچوونی من دوای ئەوەی گفتوگۆمان لەگەڵ چەند برادەرێک کرد دیارە ئێمە شتێکمان لە بیر چووە، ئایا ڕەوایە ئەفسەرێک یان قۆمیسەرێکی هێزە چەکدارەکان چەکەکەی لەگەڵ مۆڵەتەکەی دوای خانەنشین بوونیشی بگوێزرێتەوە بۆ کوڕەکەی، بەڵام ئەندامی پەرلەمان یاخود وەزیرێک کە ئەو کاتەی لە وەزیفەی دەردەچێ چەکەکەی لێ بسێنرێتەوە؟ سوپاس.

بەڕێز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن:

ئەمە کاتی خۆی باس کرا.

بەڕێز عـەبدولخـالق مـحـەمـەد ڕەشـیـد زەنگەنە:

بەڕێز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

ئێمە لەگەڵ کاک حازمیشدا هەمان بابەتمان باس کرد، چەند ئەندامی پەرلەمانیش قسەمان لێکرد، ماقوول نییە ئەفسەرێک بەپلەی ڕائد منالەکەی مافی هەبێت چەکی هەبێت، وەزیر، یان پەرلەمانتار ئەو مافەی نەبێت، واتا ئەو بابەتە با هەموان بگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەعید عەلی خان سلیڤانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیارێکم هەیە بۆ لیژنەی یاسا بۆم روونکردنەوە، مادەی «٢٣» دەڵێت، (یعاقب بغرامة لا تقل عن مائة دينار ولا تزيد عن مائتى دينار حائز أجازة السلاح الناري الذي لم يجدد اجازته خلال (٩٠) يوماً من تاريخ انتهاء المدة المنصوص عليها في المادة «٩» من هذا القانون) و دەڵێ (غرامەیە) مادە (١٠) بڕگە (١) دەڵێ، (تعتبر الاجازة باطلة في الحالات الآتية وعلى صاحبها او من يقوم مقامه او ورثته تسليمها الى سلطة الاصدار لتأشير ابطالها).

بڕگە (٥): دەڵێ (عدم تقديم طلب التجديد خلال المدة القانونية) لەوێ دەڵێ غرامەیە لێرە دەڵێ پووچەڵ دەبێ مادە «١١» دەڵێ اثارى لەسەر ترتيب بووه (على المجاز في حالة ابطال اجازته ان يسلم السلاح فوراً الى مركز الشرطة في محل اقامته لقاء وصل رسمي) بەراستی من لەوە حاڵی نابم وابزانم هاودژییەک هەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کاک سەعید، ئەم بابەتە گفتوگۆی لەسەر کراوە ئەوەی جەنابت کە باس دەکەی مادە (١٠)یە بەتێکڕای دەنگ دەنگی لەسەر دراوە، ئێمە دەنگمان لەسەر داوە، بۆیە حەق نەبوو ئەندامێکی پەرلەمان گفتوگۆی لەسەر بکات.

بەڕێز سەعید عەلی خان سلیڤانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێستا ئەو یاسایە دەربچێ خەڵک دەڵێن ئەوانەی لەوێنە هیچ لە یاسا نازانن، بۆ ئەو هاودژییەی هەیە؟ سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەی بۆ دەنگتان لەسەری دا.

بەڕێز سەعید عەلی خان سلیڤانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بە زۆربەی دەنگ دەرچوو، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

جەنابت لێرە بوویت، لیژنەی یاسا گەر ئەو بابەتە شی بکەنەوە.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من هیچ هاودژییەک لەمادە (٢٣)دا نابینم (یعاقب بغرامة ما لا تقل عن مائة دينار ولا تزيد

عن مائتي دينارحائز على إجازة السلاح الناري الذي لم يجدد اجازته خلال ٩٠يوماً) ئـــەو غرامەیە بۆ ئەوەیە تەنیا مۆڵەتەکەی نوێ نەکردۆتەوە، ئەوە پەیوەندی بە مـادە «١٠»وە نییـە کە «٩٠» رۆژ تێپەری (تعتبر الاجازة باطلة قطعياً) مۆڵەت پووچەڵ دەبێ، بەڵام دەبێ غرامەی بێتە سەر ئەگەر چەکەکەی تەسلیم نەکردبێ و قەرزەکانی کە لەسەریەتی نەیدابێتەوە، چەکەکەی غرامەی دێتە سـەریو مۆڵەتەکەش دوای «٩٠» رۆژ ئەگـەر نـەچۆ پێش بۆ مۆڵـەت نوێ کردنـەوە ئەو مـۆڵەتە پووچەڵە، نازانم چ دیژواربیەک هەیە؟ سوپاس.

بـەڕێز کـاکـەڕەش مـحـەمـەد نەقـشـبـەندیی:

بـەڕێـز ســـــەرۆکـی ئـەنجـــــوومـــــەن.

زیاتر لەوەی کاک سەید حەسەن فەرمووی بابەتەکە «٣» بابەتی جیاوازن، یەکیان مۆڵەت چۆن پووچ دەبتـەوە؟ یەکـێکی تریان ئەگـەر مـۆڵەتەکـە پووچ بۆوە بابەتی چەکـەکـە چی لێ دێت؟ یەکێکیشیان بێگومـان ئەگـەر مـۆڵەتەکە پووچەڵ بوو، کابرا کەمتـەرخـەم بێ لەپووچەڵ بوونی مۆڵەتەکە، ئەبێ غرامە بدات، کابرا پابەندە ئەگەر لە ماوەی «٩٠» رۆژ نەچۆ پێش مـۆڵەتەکەی پووچەڵ دەبێت، پاش پووچەڵ بوونەوەی مۆڵەتەکەی دەدرێتە دادگا، دەبێ غرامە بدات وچەکەکەش دەبێ تەسلیم بکات، سوپاس.

بـەڕێز بـەخـتـیـار حـەیدەر عـوسـمـان:

بـەڕێـز ســـــەرۆکـی ئـەنجـــــوومـــــەن.

ئەو خاڵەی کاک حازم و کاک عەبدولخالق ئاماژەیان بۆ کرد وابزانم وانییە بەو شێوەیەی کە ئەوان باسیان کرد بابەت چەک گلدانەوە نییـە، بەڵکو هێشتنەوەی بەڵگەنامەیە دەڵێ (يجوز حـيـازة وحمل السلاح الناري من قبل ضابط القوات المسلحة و بوثيقة مجانية بعد احالته على التقاعد اذا كان من رتبة رائد فما فوق وبصورة دائمية وبعد وفاته ينتقل حكم الوثيقة) (مجرد وثيقة مجانية) کە ئەو مافەیان داوەتێ نەک چەکەکە، لە جیاتی پارە بدا بەخۆڕاییە، سوپاس.

بـەڕێـز فـــــەرەنســـــۆ تـۆمـــــا هـەریـری:

بـەڕێـز ســـــەرۆکـی ئـەنجـــــوومـــــەن.

من کاتی خۆی دژی ئەو مادەیە بووم، من نازانم بۆ ئەو شانازییە بە هەندێ ئەفسـەر بدەین کە لە ئەنفالیشدا بەشداریان کردووە ئەگـەر مـەبەست ئەو پێشـمـەرگانەن کـە ئەفسـەر بوون ئێستـا گەڕاونەتەوە بوون بە ئەفسـەر قەیدی ناکا، زۆر لە شـۆێنی خۆیەتی قەیناکـە بۆ ئەو ئەفسـەرانەی رۆڵی خۆیان لە جوولانەوەی ئازادیخوازی کورد دا دیوە بابدرێتە وان، سوپاس.

بـەڕێز حـــازم ئـەحـمـــەد مـــەحـمـــود یوســفی:

بـەڕێـز ســـــەرۆکـی ئـەنجـــــوومـــــەن.

من بەدواداچوونم لەسـەر قسـەی کاک بختیار هەیە دەڵێ وانییە، ئەگەر چاک سەیری بکات دەڵێ

(بعد وفاته تنتقل حكم الوثيقة) (حكم الوثيقة) چيية؟ خۆ ئێمه چەک به کورەکەی نادەین و بەڵگەنامەی پێ دەدەین، بەڵگەنامه حکمی چییه؟ حوکمی ئەوەیه که مۆڵەت پێدراوەکه شانازی بکا که هی باوکی بووه، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من نازانم بۆ وا تەماشای بابەتەکەمان بکەین ئەوەی بووە ئەفسەر لە وەزارەتی کاروباری پێشمەرگەی ئێمه، مانای ئەوەیه جێگای موقانەی ئێمەو کوردو کوردستانه، ئەوەی پێشمەرگەش نەبێ پێشمەرگەیه، بوو به پێشمەرگه لەپاشان حوکمی بەڵگەنامەکه دەگوێزرێتەوە بۆ گەورەترین کوڕی، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەو بابەته باس کرا.

بەڕێز ئازاد عەبدولقادر قەرەداغی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من پشتگیری رای کاک فرەنسۆ دەکەم، پێویست وایه ئەو شەرەفه تەنها بدرێته پێشمەرگه، پێشمەرگه شیاوی ئەوەیه، سوپاس.

بەڕێز ئەرسەلان بایز ئیسماعیل:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من و کاک فرەنسۆ زۆر کەم ڕامان یەک دەگرێتەوە، بەڵام ئەمجاره (١٠٠٪) پشتگیری رای کاک فرەنسۆ دەکەم حەق وایه، ئەو برگه هەمووی لابدرێ، سوپاس.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

جگه لەوەی کاک فرەنسۆ گوتی مەسەلەی نێوان پێشمەرگەی کەون و تازە ئەوە شتێکی تره، بەڵام ئەو مادەیه بەلای منەوە هەڵگیرێ لەبەر هۆیەکی تربش..کێ دەڵێ وارثی ئەو ئەفسەرە شیاوی هەڵگرتنی چەکه؟ لەبەر ئەوە لەبنەڕەتەوە ئەوە هەڵبگیرێ. وابزانم لە بارەی کۆمەڵایەتیشەوە دروست نییه، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وابزانم گفتوگۆ لەسەر شتێک دەکەین که له یاسایەکەدا نییه، ئێمه نالێین چەکەکه دەچێ بۆ ئەو کابرایه، نالێین مۆڵەتەکه دەڕوات بۆ ئەو کابرایه، ئەڵێین ئەو ئیمتیازەی که هەیه واتا هیچ نا، تەنها عەفوکردنه به (٥٠) دینار دەنگدانمان لەسەر کرد، لەبەرئەوە شتێک نییه باسی ئەنفال و پێشمەرگه بکا، سوپاس.

بەڕێز فـــــەرەنســـــۆ تۆمـــــا هەریری:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

بۆ کوڕە پێشمەرگە لەوە عەفو نەکرێ؟ بۆ کوڕە ئەفسەر وەریگرێ؟ بۆ ئەو بەڵگەنامەیە لای کوڕە بێشمەرگە نەبێ؟ بۆ لای ئەو کەسە نەبێ کە تا ئێستا خۆی بە کوشت داوە؟ کە شەرەفەو بەڵگەنامەیە و چەک هەڵگرتنە؟ سوپاس.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

وەک دابێک کە ئێمە دەنگ لەسەر شت دەدەین نابێ بۆی بگەڕێینەوە، ئەوە دابێکە لە پەرلەمان، ئێمە کە دەنگ لەسەر شتێک دەدەین و گفتوگۆی لەسەر دەکەین بەتایبەتی ئەم یاسایە لەراددە بەدەر گفتوگۆمان لەسەر کرد، ئێمە لەدەستەی سەرۆکایەتی، هەتا لەگەڵ هەردوو بەڕێز سەرۆکی فراکسیۆنەکانیش قەناعەتمان ئەوە بوو کە بە رۆژێک، زۆر بەدوو رۆژ تەواوی دەکەین، گفتوگۆیەکی زۆر کرا، من بۆ برادەران تێبینیم هەیە کە گفتوگۆی مادە (١٢)مان کرد بۆ ئەوەی ئێستاکە کاک حازم و کاک عەبدولخالق و زۆر لە ئەندامانی پەرلەمان و لە حکومەت و کارمەندو پلەتایبەتییەکانیش لەگەڵ ئەم رایەدا بوون، کە گفتوگۆی ئەوەمان کرد، چونکە ئەوان لەو مادەیە بەدەر (استثناء) دەکرێن لە مۆڵەتی (حیازەو حمل) و ئەو شتانە گفتوگۆیەکی باشیان لەسەر کراو بە زۆربەی دەنگ پەسەند کرا، لە کاتێکدا ئەم دوو مادەکە کە ئەفسەر بەدەر (استثناء) دەکا بە تێکرای دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز فـــــەرەنســـــۆ تۆمـــــا هەریری:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

من تێبینیم لەسەر ئەوەی کە نووسرا بە تێکڕا هەیە، تۆمار کراوە تیایدایە کەمن دژی مادەکە قسەم کردووە من داوا دەکەم بڵێن بە زۆربەی دەنگ بووە، سوپاس.

بەڕێز حـــازم ئەحـــمـــەد مـــەحـــمـــود یوســـفی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

من داوای ئەوەم نەکرد کە ئەو مادە هەڵبوەشێتەوە، چونکە ئەوە دەنگی لەسەر دراوە و صیغەی یاسایی خۆی وەرگرتووە. من لەبەر ئەوە قسەشم کرد گوتم پێش یاساکە دەنگی لەسەر بدەین، ئێمە بواری ئەوەمان هەیە مادە زیاد بکەین و پێشنیاری ئەوەم کرد کە ئێمە شتێک دروست بکەین، بۆ ئەوەی وەزیرێک یا ئەندام پەرلەمانێک سبەی لە پەرلەمان دەردەچێ ئەندامیەتی کۆتایی پێ دێ لە وەزارەت نەمـــێنێ شـــتـــەکی وای بۆ بکرێ بۆ مـــەســـەلەی چەک وەک رێزلێنانێک بۆ خزمەتگوزارییەکانی، سوپاس.

بەڕێز کـــاکـــەرەش مـــحـــەمـــەد نەقـــشـــبـــەندیی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

ئەمەوێ تێبینییەک ڕوون بکەمەوە ،دەربارەی برادەران کە ئێمە دەڵێین دەنگ لەسەر هەموو

یاسایەکە بدەین مانای ئەوە نییە بگەڕێینەوە سەر مادەکانی کە دەنگی لەسەر دراوە، چونکە ئەو مادانەی کە دەنگیان لەسەر دراوە حوکمی یاساییان وەرگرتووە، سوپاس.

بەڕێز فـــــەرەنســـــۆ تـۆمـــــا هـەریـری:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

لەگـەڵ ڕێزم بۆ کاک حازم لەگـەڵ پێشنیارەکـەیدا نیم، ئێمە نامـانەوێ بۆ خۆمان بۆ پەرلەمان و وەزیرەکانی بکەین و خۆمان بێینە ریزی ئەو قۆمیسەرانە کە ئیمتیازیان پێ دراوە، ئێستا هەوڵی ئەوە دەدرێ کـە ئەندامانی پەرلەمان و وەزیرەکان بێنە ڕێزی قۆمـیسـەرەکان کـە ئەو مـافـەیان پێ دراوە، من لەسەر پێشنیاری خۆم سورم و مافی ئەوەشم هەیە بۆ دەنگ دانی گشتی لەگەڵی نابم تا ئەو مادەیەی لەناو بێ، سوپاس.

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

وەکو گوتمان ئەو یاسایە تەواو بوو، دە مـادە ڕەزامەندی لەسەر کراوە و دەنگ لەسەر مـادەکان دراوە دەمێنێتـەوە هەر هەمـوارکـردنێک لەسـەر هەر مـادەیەک هەر زیـادکـردنێک ئەوە بۆ «١٠» ئەندامی پەرلەمـان هەیە داوای بکەن وەکو پێشینەیەکی یاسایی لەم پەرلەمـانەدا حەق نییە کە ئێمە شت تەواو دەکەین بۆی بگەڕێینەوە، ئەمە ئەو بەندەیە لە پەیڕەوی ناوخۆی ئەنجـوومەنی نیشـتمـانیی کوردسـتان، واتا بەندی (٣) لە مـادە «٦٢» (یبدأ المجلس بمناقشة تقریر اللجنة المختصة ولجنة الشؤون القانونیة حول مشروع القانون المقترح ثم یشرع بمناقشة مبادئه وعند اقرارها ینتقل الی مناقشة مواد المقترح والتصویت علیها مادة مادة) مـانای ئەمە عـورفـێکی پەرلەمـانییـە کەیاساکە تەواو بوو، ئێمە دەنگی لەسـەر دەدەین و کە مـادەکان گفـتوگۆیان لەسـەر تەواو بوو حەق نییە جارێکی تر بگەڕێینەوە سەریان.

بەڕێز حـــازم ئەحـــمـــەد مـــەحـــمـــود یوســـفی:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

من دیسـان جـەخت دەکـەمـەوە کـە بوار هەیە دەتوانین مـادەی یاسـایی زیاد بکەین، بەڵام ئەگـەر نەیکەن ئەوە بابەتێکی تڕە، بەرهەڵسـتی نییـە، خـۆ پێشنیـارەکـە بۆ بە تەنیـا بۆ مـن نییـە، من دەتوانم وەریبگرم و مـەسـەلەکـەش ئەوە نییـە ئێمـەیش وەزیر و ئەندامی پەرلەمـان بێینە ڕێزی قۆمیسەرو ئەفسەری پۆلیس، سوپاس.

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

با (قاعدە)کە هەڵنەگرین، ئایا ئەوە باشتر نییە؟

بەڕێز حـــازم ئەحـــمـــەد مـــەحـــمـــود یوســـفی:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

من ئەوە نالێم، چونکە من وەکو یاسـاناسێک دەبینم مـادەکـە صـیغـەی یاسـایی خۆی وەرگرتووە، لەبەرئەوە من داوای ئەوە ناکەم، سوپاس.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن:

ئەو پرۆژەیە بدەن بە لیژنەی یاسا، با وەک هەر پرۆژەیەکی تر ڕێڕەوی خۆی وەربگرێ سوپاستان دەکەین. یاسای چەک گفتوگۆ لەسەر کردنی تەواو بوو، ئەوەی پێویست بوو لەسەری کرا. کێ لەگەڵ ئەم یاسایەیە؟..کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆربەی دەنگ ئەم یاسایە پەسەند کرا. سوپاستان دەکەین بۆ ئەم گفتوگۆیە هیوادارین بە زووترین کات بگات بە ئەنجوومەنی وەزیران و ئەو گرفتەمان بۆ چارەسەر بکەن.

خاڵی دووەم: لە بەرنامەی ئەمڕۆدا پرۆژەی یاسای کۆمەڵەی مانگی سووری کوردستانە، ئەگەر لیژنەی یاسا لەجێگای خۆیان بمێنن.

واتا بەردەوام دەبین لەسەر خاڵی دووەم ،جەنابی وەزیری کاروباری تەندروستی لێرەیەو یاساکەش ناوی (یاسای کۆمەڵایەتی مانگی سووری کوردستان)ە.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

ئەمەش (شازە)و لەدەستووری پەنجا بەپەنجا دەردەچێ، سوپاس.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

پەرلەمان وەک ڕێزێک بۆ وەزارەتی کاروباری تەندروستی ناومان ناوە (الهلال الاحمر)، ئەوە گرفتێک نییە، یاسای (هیلالی احمر) یەکێکە لە بەرهەمەکانی ئەم ئەزموونە دیموکراتیە، فەرموو کاک فرەنسۆ.

بەڕێز فـــــرەنســـــۆ تۆمـــــا هەریری:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

من پێشنیارێکم هەیە ئەگەر برادەران پشتگیریم لێ بکەن. کۆبوونەوەکانی پەرلەمان لەسەعات «۹»ی بەیانی دەست بە ئیش بکات، نیو سەعاتێک پشوو بدەین تا سەعات (۲) بەردەوام بین سەعات (۱۰) زۆر درەنگە، سوپاس.

بەڕێز حـــەســـــەن کـــانەبی خـــضـــر:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

ئێمە لە رۆژی یەکەم کە دێین لە دووڕەوە دێین رۆژی یەکەم سەعات (۱۰) بێ، رۆژەکانی تر ئارەزووی خۆتانە حەزدەکەن سەعات (۸) بێ، سوپاس.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

ئەمە لەدەستەی سەرۆکایەتی باسێکی لێ دەکەین، پاشان ئاگادارتان ئەکەینەوە لە دانیشتنی ئایندەدا کە سەعات چەند دەست پێ دەکات و چاودێری وەزعەکەش دەکەین.

با بێینەوە سەر بابەتی خۆمان، خاڵی دوو، بەرنامەی (یاسای مانگی سووری کوردستان).

یاسای چەک

ماددەی یەکەم:

مەبەست لەم ووشانەی خوارەوە ماناکانی تەنیشتیانە:

١- هەرێم: هەرێمی کوردستانی عیراق.

٢- چەکی ئاگرین: دەمانچەو تفەنگی ئاسایی رێژنەکەرو تفەنگی راو، بەڵام ئەو دەمانچانە ناگرێتەوە کە لە یاری یەکانی وەرزش دا بەکار دەهێنرێن یا تفەنگی هەوایی.

٣- چەکی جەنگی : ئەو چەکەی لە لایەن هێزە چەکدارەکان و هێزەکانی ئاسایشی ناوخۆی هەرێمەوە بەکاردەهێنرێ جگە لەوانەی لە برگەی (٢)ی سەرەوەدا دیاری کراون.

٤- عەتاد: گولەو فیشەک و یا هەر بەشێکی کە بۆ چەکی ئاگرین بەکاردەهێنرێن.

٥- عەتادی جەنگی : ئەو زەخیرەیەی بۆ چەکی جەنگی یا هەر بەشێکی بەکار دەهێنرێ.

٦- چەکی کۆنە یا بۆ یادگار یا بۆ رەمزی: ئەو چەکەی بێ عەتاد بۆ جوانی یا بۆ یادگار یا وەک رەمز هەڵدەگیرێ لە گەڵی دا ئەو چەکانەی وەقف دەکرێن یا لە شوێنە پیرۆزەکان و عەنتیکە خانەکاندا هەن.

٧- دەسەڵاتی مۆڵەتدان: وەزیری ناوخۆی هەرێم یا ئەو کەسەی دەسەڵاتی دەداتێ و ئەو مۆڵەتانەی لە یاسایەدان ئەو دەیان دا.

ماددەی دووەم:

چەکی کۆنەو یادگارو رەمزی لە حوکمەکانی ئەم یاسایە بەدەرەدەکرێن.

ماددەی سێ یەم:

نابێ چەکی جەنگ یا بەشەکانی یا عەتادی بهێنرێتە ناوەوە (استیراد) یا ببرێنە دەرەوە (تصدیر) یا لە ژێر دەست دا بن (حیازە) یا هەڵبگیرێن (حمل) یا دروست یا چاک بکرێن یا بگۆڕێزرینەوە یا وەربگیرێن (تسلیم و تسلم) یا بازرگانی یان پێوەبکرێ.

ماددەی چوارەم:

١- نابێ چەکی ئاگرین یا بەشەکانی یا عەتادی بهێنرێتە ناوەوە یا ببرێتە دەرەوە یا دروست بکرێن یا بازرگانی یان پێوەبکرێن.

٢- نابێ چەکی ئاگرین لە ژێر دەست دا بێ یا هەڵبگیرێ بەبێ مۆڵەتی دەسەڵاتی مۆڵەتدان.

ماددەی پێنجەم:

مۆڵەتەکان ئەمانەن:

١- مۆڵەتی ژێردەست گرتن و هەڵگرتنی چەکی ئاگرین و عەتادی.

٢- مۆڵەتی چاککردنی چەکی ئاگرین.

ماددەی شەشەم:

١- دەسەڵاتی مۆڵەت دان بۆی هەیە لەسەر داخوازیەک کە دەیدرێتێ هەریەک لە مۆڵەتەکانی ناو ئەم یاسایە بدا ئەگەر ئەم مەرجانەی خوارەوە لە داخوازدا هەبوو:

١- دانیشتووی هەرێم بێ.

٢- هەژدە ساڵەی تەمەنی تەواوکردبێ .

٣- حوکم نەدرابێ بە تاوانێکی نا سیاسی یا لەکەدارکەری شەرەف نەبێ.

٤- کەم ئەندام یا نەخۆشی یەکی ئەقڵی یادەروونی ئەوتۆی نەبێ کە بەری بەکارهێنانی چەکی لێ بگرن ئەمەش بە راپۆرتی لیژنەی پزیشکی دەبێ.

٥- ژێر دەستگرتنی چەکەکەی مەشروع بێ.

ماددەی حەوتەم:

شێوەی مۆڵەتەکان بە رێنمایی یەک دیاری دەکرێ کە وەزیری ناوخۆی هەرێم دەری دەکا.

ماددەی هەشتەم:

یەکەم: ئەو مۆڵەتانەی لە ماددەی پێنجەمی ئەم یاسایەدا بەم جۆرە دەبن:

١- تەنیا بۆ ئەو کەسانە بەکاردەهێنرێن کە بەناویانە.

٢- بۆ ماوەی دووساڵ لە رۆژی دەرکردنیانەوە کاریان پێ دەکرێت.

٣- دەبێ لە حاڵەتی مۆڵەت دان و تازەکردنەوەدا ئەو رەسمە یان لەسەر بدرێ کە لە لیستەی پاشکۆی ئەم یاسایەدان.

دووەم : دەسەڵاتی مۆڵەت دان لە مۆڵەتەکەدا هەندێ ئەو عەتادە دیاری دەکا کە دەبێ هەیبێ بە مەرجێ لەسەد و بیست گوللە بۆ دەمانچە و تفەنگ و دووسەد فیشەک بۆ تفەنگی راو زیاتر نەبێ.

ماددەی نۆیەم:

دەبێ خاوەنی مۆڵەت لە ماوەی (٩٠) رۆژدا لە رۆژی تەواو بوونی ماوەکەیەوە داخوازی یەک بۆ نوێ کردنەوەی مۆڵەتەکەی بدا بەدەسەڵاتی مۆڵەتدان.

مادەی دەیەم:

مۆڵەت لەم حاڵەتانەی خوارەوەدا پووچ دەبێتەوە و خاوەنەکەی یا هەر یەکێک کە جێگەی دەگرێتەوە بە میرات گرانی بیدا بە دەسەڵاتی مۆڵەت دان بۆ تۆمار کردنی پووچبوونەوەی :

١- مردنی خاوەن مۆڵەت.

٢- نەمانی یەکێک لە مەرجە یاسایی یەکانی مۆڵەت.

٣- دەرچوونی بڕیارێکی دادوەریی بنبڕ بە دەست بەسەرداگرتنی چەکەکە.

٤- دەرچوونی چەکەکەو عەتادەکەی لە مۆڵکی یەتی مۆڵەتدار و بۆ کەسێکی تری مۆڵەت پێدراو.

٥- پێشکەش نەکردنی داخوازیی نوێ کردنەوە لە ماوە یاسایی یەکەدا.

مادەی یازدەیەم:

١- دەبێ مۆڵەت دارو لە حاڵەتی پووچ بوونەوەی مۆڵەتەکەی دا دەستوبرد چەکەکەی بەرامبەر پسوولەیەک بدا بەمەڵبەندی پۆلیسی شوێنی نیشتەجێی و بۆی هەیە لە ماوەی (١٨٠) رۆژدا ئەو چەکەو عەتادەکەی بفرۆشرێ یا بەشێوەیەکی یاسایی بیدا بە هەر کەسێکی تر کە مەرجەکانی مۆڵەت پێدانی تێدا بن دەنا دەسەڵاتی مۆڵەت دان بۆی هەیە چەکەکەو عەتادەکەی بۆ سوودی خاوەنەکەی بەپێی یاسای فرۆشتن و بەکرێ دانی مالّ و مولکی دەوڵەت بفرۆشی و بیدا بەوکەسەی مۆڵەتی هەڵگرتن یا ژێر دەستخستنی دراوەتێ.

٢- لە حاڵەتی مردنی مۆڵەت دراو حوکمەکانی برگە (١)ی ئەم ماددەیە دەسەپێنرێ و دەبێ میرات گرانی یا هەر یەکێک کە جێگەیان دەگرێتەوە ئەو ئەرکانە بەجێ بێنن کە تیایدا دیاری کراون و دەسەڵاتی مۆڵەتدان پارەکەی دەداتە دادگای پەیوەندی دار بۆ دابەش کردنی بەسەر بەشگراندا.

ماددەی دوازدەیەم:

١- ئەم کەسانە لە مۆڵەتی ژێردەستگرتن و هەڵگرتنی چەکی ئاگرین و عەتادەکەی بە دەردەبن:

یەکەم: پێشەوای هەرێم یا ئەوەی جێگەی دەگرێتەوە.

دووەم: سەرۆک و ئەندامانی ئەنجومەنی نیشتمانی هەرێم.

سێ یەم: سەرۆک و ئەندامانی ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێم و هەریەکێک بە پلەی وەزیر بێ.

چوارەم: بریکاری وەزارەتەکان و پلەی تایبەتی و سەرۆکەکانی وەحدە ئیدارییەکان.

پێنجەم: دادوەرو قازی و ئەندامانی داواکاری گشتی و لێکۆڵەرەوە دادگەرەکان.

٢- دەشێ ئەفسەرانی هێزە چەکدارەکان چەکی ئاگرینیان لە ژێر دەست دا بێت یا هەڵیبگرن بە باوەرنامەیەکی بێ رەسم لێدان کە وەزیر دەری دەکا و بۆی هەیە دوای خانەنیشنکردنی ئەگەر بە روتبەی (رائد) و بەرەو ژوور بوو باوەرنامە بێ رەسم لێدانەکەی بە شێوەیەکی هەمیشەیی لەلا بمینیتەوە و دوای مردنی حوکمی باوەرنامەکە دەچێ بۆ گەورەترینی منداڵەکانی و ئەگەر مەرجە یاسایی یەکان هەبوون بە مۆڵەتێکی رەسم دادەندرێ.

٣- دەشێ ئەفسەران ومفەوەزەکانی هێزەکانی ئاسایش ناوخۆ چەکی ئاگرین و عەتادەکەیان لە ژێر دەستدا بێت یاهەڵیبگرن بە باوەڕنامەیەکی بێ رەسم لێدان کە وەزیری ناوخۆ یان ئەوەی دەسەڵاتی دەداتێ دەری دەکا و ئەفسەر بۆی هەیە دوای خانەنشین کردنی ئەگەر بە روتبەی (رائد) و بەرەو ژوور بوو باوەڕنامە بێ رەسم لێدانەکەی بە شێوەیەکی هەمیشەیی لەلا بمینێتەوە و دوای مردنی حوکمی باوەرنامەکە دەچێ بۆ گەورەترین منداڵەکانی و ئەگەر مەرجە یاسایی یەکان هەبوون بە مۆڵەتێکی رەسمی دادەنرێ.

ماددەی سیازدەیەم:

١- ئەگەر مۆڵەتدراوی ژێردەستگرتن و هەڵگرتنی چەکی ئاگرین ئیدیعای بزربوون یا فەوتانی مۆڵەتەکە یا بزربوونی چەکە مۆڵەت پێدراوەکەی کرد دەسەلاتی مۆڵەت دان دەبێ داوای لێکۆڵینەوەی لەسەر بکرێ.

٢- ئەگەر بزربوون و فەوتانی مۆڵەتەکە سەڵمێنرا خاوەنەکەی مۆڵەتێکی نوێ ی لە جێگەی بزربووە دەدرێتێ کە هەمان ژمارەی مۆڵەتەکەی پێشووی لێدەدرێ و زانیاری یەکانی تێدا دەبێ ئەمەش بەرامبەر بە رەسمێکی دووجای رەسمی مۆڵەتە بزربووەکە.

٣- ئەگەر بزربوون و فەوتانی چەکەکە سەڵمێنرا دەبێ خاوەنەکەی مۆڵەتەکەی بدا بە دەسەلاتی مۆڵەت دان بۆ پووچ کردنەوەی و ئەوسا دەشێ مۆڵەتێکی نوێ ی بۆ چەکێکی تری بدرێتێ.

٤- ئەگەر دەرکەوت ئیدیعای بزربوونی مۆڵەتەکە یا فەوتانی یا بزربوونی چەکەکە راست نی یە دەبێ دەسەلاتی مۆڵەت دان خاوەنەکەی بنێردرێتە لای دادوەری لێکۆڵینەوە تا چی پێویستە بیکا بۆ ئەوەی بدرێ بە دادگای پەیوەندیدار و ئەگەر سەڵمێنرا دەبێ بەپێ ی حوکمی یاسا سزا بدرێ و مۆڵەتەکەشی پووچ بکرێتەوە و لایەنی مۆڵەت دانی لێ ئاگادار بکرێ.

٥- ئەگەر بزربوون و فەوتانی ئەو باوەڕنامەیەی دراوە بە ئەفسەرانی هێزە چەکدارەکان سەڵمێنرا وەزیری کاروباری پێشمەرگە یا ئەوەی دەسەلاتی دەداتێ بۆی هەیە باوەرنامەیەکی بێ رەسم لێدانی نوێ ی بداتێ.

٦- ئەگەر بزربوون و فەوتانی ئەو باوەڕنامەیەی دراوە بە ئەفسەران و مفەوەزەکانی هێزەکانی ئاسایشی ناوخۆ سەلێنرا وەزیری ناوخۆ یا ئەوەی دەسەلاتی دەداتێ بۆی هەیە باوەڕنامەیەکی بێ رەسم لێدانی نوێی بداتێ.

ماددەی چواردەیەم:

١- دەسەلاتی مۆڵەت دان بۆی هەیە مۆڵەتی ژێردەستگرتن و عەتادەکەی بەبێ رەسم بدا بەو فەرمانبەرانەی دەوڵەت کە ئەرکی فەرمانگەکانیان بە لایەنگیریی فەرمانگەکانیان دەیخوازی لە حاڵەتی نەمانی ئەو ئەرکەدا فەرمانگەکان دەسەلاتی مۆڵەتدانی لێ ئاگادار دەکەن کە ئەوسا مۆڵەتەکان پووچ دەبنەوە و دەبێ لە ماوەی (٧) رۆژدا لە رۆژی نەمانی ئەرکەکەوە چەکەکە بدەنە دەسەلاتی مۆڵەت دان.بەڵام دەشێ مۆڵەتی ئەو چەکەیان بەپێ ی حوکمەکانی ئەم یاسایە پێ بدرێ.

٢- دەشێ چەکی حکومەت و عەتادەکەی بگەڕێندرێتەوە بۆ ئەو فەرمانبەرانەی دەوڵەت کە لە بڕگەی سەرەوەدا دیاری کراون، بەڵام ئەو چەک و عەتادەیان بۆ تەرخان ناکرێ تا مۆڵەتی ژێر دەستگرتن و هەڵگرتن وەرنەگرن کە لەلایەن دەسەلاتدارانەوە بەبێ رەسم دەیاندرێتێ و ئەو فەرمانگەیانەش دەبێ دوای نەمانی سیفەتی فەرمانبەری یەکەیان ئەو چەکە ئاگرینە و عەتادەکەی بدەنەوە بەو لایەنەی تەرخانی کردبوون.

٣- ئەوکەسەی ئەو چەکە ئاگرین و عەتادە بزر دەکا و کە بە پێ ی ئەم یاسایە پێی سپێردراوون پێنج جای نرخە خەملێنراوەکەی لە کاتی بزربوونیاندا لێ دەستێنرێ ئەگەر لە ئەنجامی کەمتەرخەمی ی خۆیدا بوو یا سێ جای نرخەکەیان لە حاڵەتەکانی تردا جگە لەو سزا (انضباطی)یانەی بەسەریدا دەسەپێنرێن.

ماددەی پازدەیەم:

وەزیری ناوخۆ بۆی هەیە بەخشینی مۆڵەتی ژێردەستگرتن و هەڵگرتنی چەکی ئاگرین لە گشت ناوچەکانی هەرێمدا یا لە بەشێکیدا بۆ ئەو ماوەیەی لە بڕیارەکەدا دیاری دەکا رابگیرێ، ئەگەر شتێک رووی دا واپێویست بکا.

ماددەی شازدەیەم:

پارێزگار بۆی هەیە بەیاننامەیەک سەبارەت بەم کاروبارانەی خوارەوە دەربکاو دەبێ بە یەکێک لە رێوشوێنەکانی راگەیاندن بڵاوبکرێتەوە:

١- قەدەغەکردنی هەڵگرتنی چەکی ئاگرین لەلایەن مۆڵەتدراوانەوە لە کاتی پێویستدا و بۆ ئەو ماوەیەی دیاری ی دەکا لەهەموو ناوچەکانی پارێزگا یا لە بەشێکیدا و بۆی هەیە لە بەر چەند هۆییەکی شیاو هەندێ لە مۆڵەتدراوانی لێ دەربکا.

٢- رێ نەدان بە خەڵکێکی دانیشتووی دەرەوەی سنووری شارەوانی یەکان بە هاتنە ناوەوەیان بە چەکەوە بۆ ماوەیەکی کاتی ئەگەر بەرژەوەندی گشتی وەهای خواست.

٣- قەدەغە کردنی تەقە کردن لە بۆنە گشتی و تایبەتی یەکاندا لە ناو شارو شارۆچکەو گوندەکاندا.

٤- وەرگرتنی چەکی ئاگرین بە پسوولەیەک لە خاوەنەکانیان مۆڵەت دراو بن یا بێ مۆڵەت بۆ ئەو ماوەیەی دیاری ی دەکا، هەرکاتێک هۆیەکەی لە ئارادا نەما بڕیاری گەراندنەوەیان دەدا لەگەڵ رەچاوکردنی حوکمەکانی مددەی بیستەمی ئەم یاسایە سەبارەت بە مۆڵەتەکان.

ماددەی حەڤدەیەم:

١- دەشێ کەسێکی بیانی چەکی ئاگرین و عەتادەکەی لە ناو سنووری هەرێمدا بە پێ ی حوکمەکانی ئەم یاسایە هەڵبگرێ.

٢- ئەو کەسە هەر کە هاتە ناو هەرێمەوە دەبێ چەکە ئاگرین و عەتادەکەی بەرامبەر بە پسوولەیەک بدا بە نزکترین مەڵبەندی پۆلیس و، دەبێ مەڵبەندەکەش دەسەلاتی مۆڵەتدانی لێ ئاگادار بکاو خاوەنەکەی بۆی هەیە مۆڵەتی بۆ وەربگرێ و ئەگەر نا چەکەکە و عەتادەکەی لەو کاتی دەرچوونەوەی دا لە هەرێم دەیدرێتەوە. ئەگەریش بە نیازی خراپ و سەرپێچی کرد بە فەرمانی دەسەلاتی مۆڵەتدان دەست بەسەر چەکەکەی و عەتادەکەیدا دەگیرێ جگە لە سزایانەی ترکە بەپێ ی ئەم یاسایە بەسەری دا دەسەپێنرێت.

ماددەی هەژدەیەم:

وەزیری ناوخۆ بۆی هەیە ماوە بداتە ئەو کەسەی چەکی لە دەرەوەی عیراقەوە لەگەڵ خۆیدا هێناوە دەمانچەو یەک تفەنگی راوو عەتادەکەیان لە فەرمانگەی گومرگ دەربکا دوای پەسندکردن لە لایەن دەسەلاتی مۆڵەت دانەوە دوای بوونی مەرجە یاسایی یەکان لە خاوەنەکانیان دا بە ژێر دەستگرتن و هەڵگرتنی ئەو چەکانە و دەبێ رەسمی گومرگی پێویستیان لێ بدرێ و ماوەدانەکەی ئەو کەسەش جار دەبێ.

ماددەی نۆزدەیەم:

هەرکەسێک خەبەری دا کە چکی بێ مۆڵەتی لە ژێر دەستدایە لە سزا دەبەخشرێ و دەسەلاتی مۆڵەتدان بۆی هەیە بەپێ ی حوکمەکانی ئەم یاسایە مۆڵەتی بداتێ لە حاڵەتی بڕیارنەداندا حوکمی ماددەی یازدەیەمی بەسەردا دەسەپێنرێ.

ماددەی بیستەم:

١- دەبێ دەسەلاتی مۆڵەتدان بەیاننامەیەک لە دەزگای راگەیاندنەوە بڵاو بکاتەوە داوا لە خاوەنەکانی ئەو چەکانە بکا کە بەپێی بەیاننامە تەسلیم بە دەسەلاتەکانی میری کراون لە ماوەی (١٠) رۆژدا، لە رۆژی بڵاوکردنەوەوە بچنە لای دەسەلاتی مۆڵەتدان، ئەگەر مۆڵەت پێدراو نەبوون و مەرجی یاسایی یان تێدا هەبوو.بەڵام لە حاڵەتی نەچوونیان دا بە کۆتایی هاتنی ماوەکە دەسەلاتی مۆڵەتدان دەست بەسەر چەکەکانیان دادەگرێ و بە (مستودع)ی پۆلیسیان دەسپێرێ.

٢- لە حاڵەتی مۆڵەت نەدانی لە لایەن دەسەلاتی مۆڵەتدانەوە، بەو بێ مۆڵەتانەی لە ماوەی دیاریکراوی بڕگە (١)ی ئەم ماددەیەدا مراجعەتیان کردبوو چەکەکە دەدرێ بەو دەسەلاتە بۆ فرۆشتنی لەسەرحسابی خاوەنەکەی بەپێ ی حوکمی ماددە یازدەیەمی ئەم یاسایە.

ماددەی بیست ویەکەم:

١- أ- ئەوەی قاچاغچی یەتی بە چەکی جەنگی یا بەشەکانی یا بە عەتادی یەوە بکا یا ژێر دەستی خۆی بخا یا هەڵیبگیرێ یا بیگوازیتەوە یا بازرگانی پێوەبکا یا چاکی بکا یا دروستی بکا بە زیندانی (سجن) کردن سزا دەدرێ.

ب- ئەوەی قاچاغچێتی بەچەکی یا بەشەکانی یا عەتادی یەوە بەمەبەستی بڵاوکرنەوەی ئیرهاب یا تێکدانی ئاسایشی گشتی پشتگیری کردنی هەر یاخی بوونێک دژی حکومەتی هەرێم بکا سزاکەی زیندانی کردنی هەتا هەتایی (سجن مؤبد) دەبێ.

٢-أ- ئەوەی قاچاغچێتی بە چەکی ئاگرین یا بەشەکانی یا عەتادەی یەوە دەکا یا دروستی دەکا یا بازرگانی پێوە دەکا بەزیندانی کردن سزا دەدرێ.

ب- ئەوەی قاچاغچێتی بە چەکی ئاگرین یا بەشەکانی یا عەتادی یەوە بەمەبەستی

بلاوکردنەوەی ئیرهاب یا تێکدانی ئاسایشی گشتی یا پشتگیری کردنی هەریاخی بوونێک دژی حکومەتی هەرێم بکا سزاکەی زیندانی کردنی هەتا هەتایی دەبێ.

۳- ئەوەی بەبێ مۆڵەت پێدان لە لایەن دەسەلاتی مۆڵەتدانەوە چەکی ئاگرین یا عەتادەکەی لە ژێر دەستدابێ یا هەڵی بگرێ بە بەندی کردن (حبس) کە لەیەک ساڵ کەمتر نەبی و غەرامەکە لە دووهەزار دینار زیاترو یەک هەزار دینار کەمتر نەبێ یا بە یەکێک بەو دوو سزایە، سزا دەدرێ.

٤- أ- ئەوەی مۆڵەتی هەڵگرتنی چەکێکی ئاگرینی هەبێ و لە خۆپێشاندانێک یا کۆڕو کۆمەڵێک دا (تجمع) هەڵی بگرێ بەبەندی کردن کە لەیەک ساڵ کەمتر نەبێ و بەغەرامە کە لە دوو هەزار دینار زیاتر و یەک هەزار دینار کەمتر نەبێ یا یەکێک لەو دوو سزایە، سزابدرێ.

ب- ئەوەی چەکی ئاگرینی بێ مۆڵەت لەکاتی بەشدار بوونی لەخۆپیشاندانێک یا کۆڕو کۆمەڵێک دا هڵبگرێ سزاکەی زیندانی کردنی کاتی (سجن مؤقت) دەبێ.

۵- جگە لەوەی لە برگەکانی پێشووی ئەم ماددەیەدا دیاری کراوە ئەوەی سەرپێچی لە هەرحکومێک لە حوکمەکانی ئەم یاسایە یا ئەو رێنمایی و بەیاننامانە بکا کە بەپێ ی ئەم دەردەکرێن بە ماوەیەکی بەندی کردن(حبس) کە لە دوو ساڵ زیاتر نەبێ و بە غەرامە کە لەیەک هەزار دینار زیاتر نەبێ و پێنج سەد دینار کەمتر نەبێ یا بەیەکێک لەو دوو سزایە سزا دەدرێ.

ماددەی بیست و دووەم:

۱- دادگا حوکم بە سزاکانی ماددە بیست و یەکەمی ئەم یاسایە دەدا سەرباری ئەو غەرامانەی فەرمانگەکانی گومرگ بەپێ ی یاسای گومرگ دەیان سەپێنن.

۲- ئەگەر دادگا حوکمی بە سزایەک لەو سزیانە دەرکردکە لە برگە (۱و۲)ی ماددەی بیست و یەکەمی ئەم یاسایەدا هەن دەبێ حوکم بدا بەدەست بەسەرداگرتنی (مصادرة) چەکەکەو بەشەکانی و عەتادەکەی و ئەو هۆیانەی لە گواستنەوەیا بۆ کردنی تاوانەکە بەکارهێنراون لەگەڵ رەچاو کردنی حاڵەتی خاوەن ئوتومبێلی نیاز پاک (حسن النیة) ئەمە جگە لەو کێشە گومرگیانەی فەرمانگەکانی گومرگ خاوەن دەسەلاتن لە سەپاندنی سزای دەست بەسەرداگرتنی هەیە.

۳- أ- ئەگەر دەسەلاتی گومرگی پەیوەندی دار بڕیاری دەست بەسەر داگرتنی قاچاغ یا بەشەکانی یا عەتادی داو بڕیارەکە گەیشتە پلەی بنبڕ (بتات) ئەو چەکە و بەشەکانی و عەتادەکەی دەدرێتە وەزارەتی کاروباری پێشمەرگەو وەزیری دارایی لەسەر پێشنیازی بەڕێوەبەری گشتی گومرگ بۆی هەیە خەلاّت بدا بە خەبەردارانو ئەوانەی دەستی کارگەربوون لە ئاشکرا کردنی تاوانەکەدا ئەویش بەپێ ی یاسا رەچاوکراوەکان.

ب- ئەگەر دادگای پەیوەندیدار بڕیاری دەست بەسەر داگرتنی چەکی جەنگی نا قاچاغ یا بەشەکانی یا عەتادەکەی بڕیارەکە گەیشتە پلەی بنبڕ ئەو چەکە و بەشەکانی و عەتادەکەی

دەدرێتە وەزارەتی کاروباری پێشمەرگە.

ج- ئەگەر دادگای پەیوەندی دار بڕیاری دەست بەسەردا گرتنی چەکی ئاگرینی نا قاچاغ یا بەشەکەی یا عەتادەکەی داو بڕیار گەیشتە پلەی بنبڕ ئەو چەکە و بەشەکانی عەتادی دەدرێ بە وەزارەتی ناوخۆ.

د- دەسەلاتی مۆڵەتدان بڕیار دەدا ئەو چەکە و بەشەکانی و عەتادەکەی کە بەپێ ی بەند(ج) لە برگە (٣)ی ئەم ماددەیەدا پێ ی سپێردراوە بدا بەو فەرمانگەیانەی دەوڵەت کە پێویستیان پێ ی هەیەو ئەگەر هیچ داوایەک لەو فەرمانگەیانەوە نەکرا وەزارەتی ناوخۆ بەپێ ی حوکمی قانونی فرۆشتن و بەکرێ دانی مالومولکی دەوڵەت دەفرۆشرێ.

٤- چەکی جەنگی و بەشەکانی عەتادی و چەکی ئاگرینی قاچاغ و بەشەکانی و عەتادی دەسپێردرێن بە نزکترین لایەنی سەربازی لە کاتی دۆزینەوەیاندا بۆ پاراستنیان و ئەو لایەنە سەربازی یە هەر وەختێک پێویستی کرد چەکەکان لە بەردەم ئەو لایەنەدا ئامادە دەکا کە پەیوەندی بە بینینی کێشەکەوە هەیە. بەڵام چەکی ئاگرین ناقاچاغ بەشەکانی و عەتادی دەسپێردرێ بەنزیکترین مەڵبەندی پۆلیسی ئەو ناوچەیەی چەکەکەی تێدا دۆزراوەتەوە، بۆ پاراستنی بە مەرجی مەڵبەندەکە هەروەختێک پێویستی کرد ئەو چەکە لەبەردەم ئەو دادگاو دەستەڵاتە گومرگی یەدا ئامادە بکات کە پەیوەندیی بە بینینی کێشەکەوە هەیە.

ماددەی بیست وسێ یەم:

١- ئەوەی مۆڵەتی چەکی ئاگرینی هەبێ و لە ماوەی (٩٠) رۆژدا لە رۆژی کۆتایی هاتنی ئەو ماوەیەی لە ماددە (٩)ی ئەم سایایەدا دیاری کراوە بە غەرامەیەک کە لە پێنج سەد دینار کەمتر نەبێ و لە هەزار دینار زیاتر نەبێ سزا دەدرێ.

٢- پارێزگارەکان دەسەلاتی دادوەری کەتن (جنحە) یان بۆ سەپاندنی ئەو غەرامەیەی برگە (١)ی ئەم ماددەیە دەدرێتێ.

ماددە بیست وچوارەم:

أ - حوکمەکانی ئەم یاسایە ئەو چەکانە ناگرێتەوە کە هێزە چەکدارەکان و هێزەکانی ئاسایشی ناوخۆی هەرێم بەکاری دێنن.

ب- دەسەلاتی مۆڵەتدان دەسەلاتی هەیە مۆڵەتی ژێر دەستگرتن تفەنگی ئوتۆماتیکی و نیو ئوتۆماتیکی بدا.

ماددەی بیست و پێنجەم:

وەزیری ناوخۆ رێنمایی یەک دەردەکا سەبارەت بە ژێر دەستگرتن و هەڵگرتنی چەکی بریندارکەر و چەکی رووشێنەر و گواستنەو دروست کردن و چاکردن و هێنانە ناوەوە و بازرگانی پێوەکردنیان.

ماددەی بیست و شەشەم :

کار بە هیچ دەقێک ناکرێ کە لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایەدا ناکۆک بێ.

ماددەی بست وحەتەم:

دەبێ وەزیرە پەیوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێ بەجێ بکەن.

ماددەی بیست و هەشتەم:

ئەم یاسایە لە رۆژی بڵاو کردنەوەیەوە لە رۆژنامەی رەسمی دا کاری پێ دەکرێ.

جوهر نامق سالم
سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق

لیستەی رەسمەکان

ژ	جۆری مۆڵەت	نرخی رەسم
١-	مۆڵەتی ژێر دەست گرتن یا هەڵگرتنی چەکی ئاگرین و عەتادی	٥٠ دینار
٢-	نوێکردنەوەی ژێر دەستگرتن و هەڵگرتنی چەکی ئاگرین وعەتادی	٥٠ دینار
٣-	مۆڵەتی چاککردن ونوێکردنەوەی چەکی ئاگرین	١٠٠دینار